

کوشی KUSCH

د فرنیخالبرابرون یا \_ مساوات

$$y - y' + y^2 y''^4 = 0$$

Differentialgleichungen

ژباړن:

ډاکټر مافان (مېړی) شینواری



## د ليکوال ژوند ته لنډه کتنه



ماخان (په اولني نوم مېږي) د ارواښادې پستو او ارواښاد نورالرحمان زوی، په ۱۳۴۶م کال د شينوارو د هسکې مېنې ولسوالۍ کې زېږېدلی. (د زېږېدو نېټه يې د ۱۳۲۴ هـ ل کال څخه يو يا دوه کاله دمخه ده).

د هسکې مېنې د درې کاله کليوالي

بنسټونځي وروسته، چې د لومړنيو زده کوونکو څخه وو. له ۱۹۵۴ څخه تر ۱۹۶۵ پورې رحمان بابا لېسه، د ۱۹۶۶م کال سپتمبر کې د يوه برس له لارې اطريش ته لاړ او هلته په پوره ستونزو د شمېر پوهنې په ډاکټرۍ بريالی شو. د ۱۹۸۷م کال د نومبر تر ۱۹۸۸ فبروري تر اخره د افغانستان د باندنيو چارو کې مامور وو. دی د ۱۹۸۸م کال د فبروري له ۲۹ تر ۱۹۹۲م کال د اپرېل تر نيمايي وراخوا په بن (المان) کې د افغانستان جمهوريت سفارت شارژدافير وو او د ۱۹۹۲ يوني څخه راپه دېخوا په المان کې نور هم د پردېسۍ شپې او ورځې تېروي.

ماخان شينواری د مېرمن ښاپېرۍ سره له ۱۹۷۲م کال راپه دې له لړې واده (د واده خبر ورته اطريش ته راغی) دی په نهم ټولگي کې يې کوزده ورته کړې وه. دوی ته لوی څښتن دوه بچيان وښخېل، څانگه او اباسين، چې د ۱۹۷۹م کال د مۍ په شلم په اطريش کې زېږېدلي.

**Verein zur Förderung der Afghanischen  
Kultur e. V. Köln, Germany**

## ۱ . ديفرنخيالبرابرون يا ديفرنخيال مساوات

تراوسه مو معلوم الجبري او ترانسخندنت مساواتو نامعلومی لوي تر يوې برخې د توپيري پوتنخونو سره لکه  $x, y, z^2, a^3$  او داسی نور ، لرودي .  
که د مساواتو دا نامعلومی يا ناپيژندلی لويي فنکشنونه او د هغی رابيلدنی يا دفرنخيالويشنه يامشتقونه وي، نو دلته د يوه ديفرنخيال مساوات څخه غږيدنه ده يا خبرې دي . د دې مساوات اوبی يا حل ستونځې لري، په ډيرو حالتونو کې حتی شميرنيز ناممکن دی .  
د دې وړې برخې په دننه کې کيدی شي ، چې يواځې يوه پيلونه ورکړل شي ، د يوڅو په تخنيک کې ، دمهمو کاروونو يا استعمال سره .  
يادونه: دلته څه نومونه چې راځي د هغو سره بايد لوستونکی بلد وي . او که چيري داسی نه وه ، نو دا تر زياته حده ځما د مخه تيرو کتابونو کی راوړل شوي ، که هغه هندسي کليمي وي او که شميرپوهنيزې . که پوه شوم ، چې کومی کليمي ځما په تيرو کتابونو کی روښانه نه دې تعريف شوي ، وبه هڅيرم ، چې دا کار دلته روښانه کړم .  
گران لوستونکی به په دې پوهيږي ، چې کوم شيان د ژباړونکی دي ، که په روښانه توگه می گوته لک نه کړل .

### ۱ . ۱ بنسټکليمی

#### ۱ . ۱ . ۱ تعريفونه ( پيژندنی )

تراوسه پورې : لاندې مساوات توپير شوي دي .  
ټاکنمساوات:

$$y = 2x^2 + 2x + 5x - 7 = x^2 - 3 \quad \text{— الجبري ريشنل مساوات.}$$

$$\sqrt{3x^2 - 1} = x^2 \quad \text{— الجبري ايريشنل مساوات.}$$

$$y = \sin x ; y = e^{2x+1} = 2x \quad \text{— ترانسخندنت مساوات.}$$

فنكشن مساوات

هر  $x \in D(f)$  په يواځنى يو  $y \in R$  تنظيميري.

$$y = 2x^2 + 5x - 7 \Rightarrow y = f(x) \Rightarrow f = \langle f \Rightarrow f(x) \rangle$$

$$y + 2x = y' \cdot x^2 - y'' \Rightarrow f = \langle x \Rightarrow f(x), f'(x), f''(x) \rangle$$

$$\Rightarrow y = f\langle x, y', y'' \rangle$$

دفرنخيال مساوات، په کومو کې، چې د بلواکو اوبنتوني  $y$  يواځى خپلواکى اوبنتونى  $x$  اود هغه رابيليدنى لکه

$$dy / dx = y' ; d^2 y / dx^2 = y'', \dots, \quad |$$

رامنځ ته کيږي، بلد يا عادي ديفرنخيال مساوات بلل کيږي.

د ديفرنخيال مساوات ټوليزه بڼه :

$$\bullet y = 3y' + 2x \cdot y'' + 4$$

$$\bullet y'^2 + x \cdot y^2 = 4$$

$$\bullet y''' + y'' + y' = e^x$$

$$\bullet x \cdot y' = y'' \cdot y$$

$$\bullet x \cdot y + x \cdot y' + x \cdot y'' + x \cdot y''' = 0$$

که د ديفرنخيال مساوات ناپيژندونکى د ډيرو اوبنتونکو فنکشنونه وي، نو د

پارشل — يا ټوټه ديفرنخيال مساواتو څخه غږيږو.

$$x^2 - \frac{\partial y}{\partial x} - 3 \cdot \frac{\partial^2 y}{\partial x^2} = y$$

د دې ټوليزه بڼه يا فورم

$$O = f(x; y; z; \frac{\partial y}{\partial x}; \frac{\partial y}{\partial z}; \frac{\partial^2 y}{\partial x^2}; \dots; i; \dots)$$

د  $1, 2, \dots, n$  (يعنى، لمري، دوم، ... او  $n$ -ام) نظم ديفر-

نخيال مساواتو ترمنځ توپير کوو

$$d \text{—} 1 \text{—} \text{م نظم ديفرنخيال مساوات} \quad 4y - dy / dx + y^2 = 0$$

$$3x^2 + y^2 = d^2y / dx^2 = y'' \quad \text{۲- ام نظم د. م.}$$

$$y''' - 3y = y'' + y' \quad \text{د. م. ۳- ام نظم د. م.}$$

دلته په ديفرنشيالمساوات کی هغه لور ديفرنشيالكووڅينت يا لوره رابيليدنه يا ديفرنشيالویش د ديفرنشيالمساوات نظم ورکوي .

د ديفرنشيالمساوات يو بل د توپيرونو لویا فرق کولو امکانات په درجه يا گراد Grad کی ورکړ شوي دي. د ديفرنشيالمساوات گراد د ديفرنشيالمساوات د زیاتوونو له لارې ټاکل شوی دی، په کوم کی چی د بلواکو اوبستونکو يا واریابلو د جگيو يا لوريو يا اکسپوننتونو او د ديفرنشيالویش هغه زیاتون چی د ټولو لوي وي.

$$y''' - 3x^2 + y = 0 \quad \text{۱. درجه}$$

$$x^4 y' y''^2 y''' + y - x^2 = 0 \quad \text{۲. درجه}$$

$$y y'''^3 + y'' \cdot x^8 = y \quad \text{۳. درجه}$$

$$y - y^2 y''^4 - y' = 0 \quad \text{۴. درجه}$$

بلد ديفرنشيالمساوات

$$4x^5 y^2 + 2y y'^3 \cdot \cos x - 5y + 7 = 0 \quad \text{د. م. ۱. نظم او ۳. درجی}$$

بلد يا ساده (عادي) ديفرنشيالمساوات

$$y y'' + 4x y' - y = 0 \quad \text{۲. نظم او ۱. درجه}$$

### ۱ . ۱ . ۲ د ديفرنشيالمساواتو اوبيونی يا حلونه

د ديفرنشيالمساوات اوبيونه يو فنکشن دی او زیات وخت د ديفرنشيالمساوات ايتيگرال هم بلل کيږي، ځکه، چی په بنسټيزه توگه رابيليدنی د ايتيگرال له لارې لاس ته راځي د ديفرنشيالمساوات د اوبيو يا حلونولاندې په مساواتو کی منځ ته راغلو، د ديفرنشيالونو او ديفرنشيالكوشتونو د له منځه وړل دي، دا په دې مانا چی د ورکړشو رابيليدنو څخه بايد په هغه اړه فنکشن مساوات راپيدا کړی شي.

بیلگه: ديفرنخيالمساوات :  $x/2 - y' = x$

$$dy / dx = y' = -x / 2$$

$$dy = -(x / 2).dx$$

د رابيليدنو د له منځورنه په بنسټيزه توگه د اينتگرال له لارې پيښيري يا صورت نيسي. د ديفرنخيالمساواتو اوبی يا حل له امله د هغه اينتگرال او يا هم د هغه بنسټمسوات بولو.

$$\int dy = - (1 / 2) \int x.dx$$

$$y = -(1 / 4) x^2 + C, C \in \mathbb{R} \quad (\text{حل})$$

د فنکشنمسوات  $y = (x)$  څخه د اويفنکشن لاس ته راځي

$$f = \langle x \rightarrow -(1/4) x^2 + c \rangle$$

يادونه: داسی پورته مات نوکان <, > دې بيا لږ لوي وليکل شي، زه يی په بل ډول امکانات نه لرم.

ازماينبت:

که د اويوني فنکشن  $y = -(1/4) x^2 + c$  څخه لمړی رابيليدنه جوړه شي او د  $y' = -x/2$  لپاره ترم د ازماينبت لپاره په سر- يا پيل ديفرنخيالمساوات کی کيښوول شي، نو دا به د فنکشن د ديفرنخيالمساوات د ټولو توکو لپاره يو کټمټ يا ايدنتيک مساوات شي

$$\frac{x}{2} - y' = x \Rightarrow y = -\frac{1}{4}x^2 + c$$

$$\Rightarrow y' = -\frac{1}{4} \cdot 2x \\ = -\frac{x}{2}$$

$$\Rightarrow \frac{x}{2} - \left(-\frac{x}{2}\right) = x \\ x = x$$

(دا يی په بل ډول ليکنود د) ديفرنخيالمساوات اوبی

$$y = - (1 / 4)x^2 + C$$

د آزمایشت لپاره نتیجه بیرته دفرنخیالیبری یا رابیلیدنه نیول کیږي. دا نتیجه د دفرنخیالمساوات سره سرخوري.

$$dy / dx = - x / 2$$

گورو، چی بیرته په دې توگه دفرنخیالمساوات لاس ته راغی. بیلگه: د دفرنخیالمساوات

$$2x + dy / dx = 0$$

اوبی یا حل سره، لکه څنگه په ټولو اینتیگرالولو کی یوه ثابت C رامنځ ته کیږي،

$$y = - x^2 + C$$

د دفرنخیالمساوات اویونی یا حلونه کیدی شي، چی په درې ډلو وویشل شي.

### ۱ - ټولیز اوبی

د دفرنخیالمساوات اوبی یا حل کی ، لکه په هر اینتیگریشن کی یوه اینتیگریشن ثابت c رامنځ ته کیږي.

که د دفرنخیالمساوات په اوبی کی ثابته نزدې نه ټاکل کیږي، نو لاس ته راوړی حل د دې دفرنخیال مساوات ټولیز اوبی او یا د دې دفرنخیالمساوات ټولیز اینتگرال بلل کیږي.

بیلگه :

$$y' = 1 / 2 \quad \text{دفرنخیالمساوات}$$

$$\Rightarrow y = (1 / 2) \quad dx$$

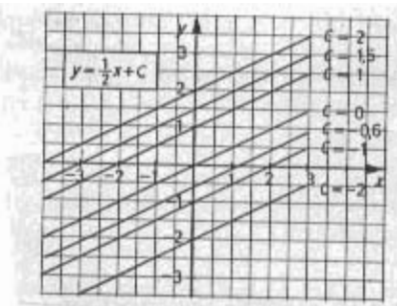
$$= (1 / 2) x + c$$

$$f = \langle x \rightarrow (1/2)x + c \mid c \in \mathbb{R} \rangle \quad \text{ټولیز دفرنخیالمساوات}$$

د یوه دفرنخیالمساوات ټولیز حل د کپرو د کودې ( د هغو کپرو ډله، چی یو له بل سره غبرگی ځغلي ) په څیر په گراف کیانخوریدلی شي .

دلته ناپایدیری اویونی ممکن دي، ځکه چی ثابته هر په خوښه ارزښت نیولی شي.





خیره

۲- پارتيکيولر-يا پوتشيز اويونه partikuläre Lösung

يا برخه نيز- يا د يوې يوې برخي اويونه

که د ورکړ شوي ديفرنشيال مساوات لپاره نور ورزيات ټاکلي شرايط ورکړ شوي وي، نو کيدی شي، چي د اينتگریشن ثابت  $C$  وشميرل شي. بيلگه:

ديفرنشالمساوات  $y' = 1/2$

$\Rightarrow f = \langle x \rightarrow (1/2)x + c, c \in \mathbb{R} \rangle$  ټوليز مساواتفنکشن

$y = (1/2)x + c, c \in \mathbb{R}$  ټوليز اوبی

که د  $c$  د شميرلو لپاره نور ورزيات شرطونه  $x_1 = 1, y_1 = 2$  وي

بدلون يا اړونه  $y_1 = (1/2)x_1 + C$

ارزښت ځاي په ځاي کړی  $C = y - (1/2)x$

$C = 2 - (1/2) \cdot 1$

$\Rightarrow C = 1,5$

ارښت کيږدی

پارتيکيولر اوبی  $y_1 = (1/2)x_1 + 1,5$

$\Rightarrow 2 = (1/2) \cdot 1 + c \Rightarrow c = 1,5$

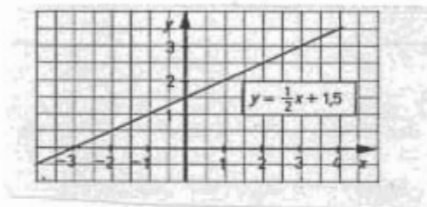
له دې د ديفرنشيالمساواتو پارتيکولاراوبی لاس ته راځي.



د  $c = 1,5$  سره له ټوليز او بيفنکشن  $f$  څخه ټوټه او بې فنکشن  $f_1$  لاس ته راځي.

$$f_1 = \langle x \rightarrow (\frac{1}{2})x + 1,5 \rangle$$

د پارتيکولار او بې په گراف کې د کرښو د کوډې څخه يوه ټاکلې کرښه بنايي د  $c = 1,5$  حالت لپاره.



په تخنیکي پراېلمونو کې زیات وخت پارتيکولار او بېونو يا حلونو ته اړتيا پېښېږي.

### ۳ - زینګولار او بېونې *singuläre Lösungen*

دا لاندې ډیفرنځیال مساوات دې ورکړ شوي وي

$$y^2 + y'^2 = 1$$

دا هلته پوره کیدونکی دی، که ونیول شي

$$y = \sin(x + C)$$

دا او بېونې د الجبري شمیرنی له لاري لاس ته نه شي راتللی

$$y^2 + y'^2 = 1 \text{ ▶ Differentialgleichung}$$

بیلګه: د جبري مساوات

$$f = \langle x \mapsto \sin(x + c) | c \in \mathbb{R} \rangle \text{ ▶ angenommene}$$

$$\Rightarrow y = \sin(x + c) \text{ allgemeine}$$

$$\text{Lösungsfunktion}$$

نیولی  
ټولیز  
او بې فنکشن

ازماییت

$$y = \sin(x + c) \Rightarrow y^2 = \sin^2(x + c)$$

$$\Rightarrow y' = \cos(x + c) \Rightarrow y'^2 = \cos^2(x + c)$$

$$y^2 + y'^2 = 1$$

$$\Rightarrow \sin^2(x + c) + \cos^2(x + c) = 1$$

### ازمايښت د نيول شوي اوبي رتيښتينيوالي تصديقي

دا ځنې دفرنڅيالمساوت د دې تر څنگ نورې اوبيونې هم لري، کومې چې په زينټوني ديفرنڅيالمساوات پوره کوي، مگر له دې پيدا ټوليز اوبي يا حل څخه رابيليدور نه دی.

د ټوليزې اوبيونې  $y = \sin(x + c)$  تر څنگ د فرنڅيالمساوات د فنکشنونو

$$f_1 = \langle x \rightarrow 1 \rangle \text{ او } f_2 = \langle x \rightarrow -1 \rangle$$

سره هم پوره کيږي.

دا اوبيونې يا حلونه زينگولار بلل کيږي. دا د يوه ټوليز حل د کړو کړنو د کودو هندسي پوښ انځوروي.

د دواړو زينگولار حلونو دا لاندې هندسي انځورونه د دوه کړنو په څير ښايي، چې د  $x$ -محور سره غبرگي ځغلي، کومې چې ټوليز يا عمومي اوبي يا حل  $\sin(x + C)$  پوښوي يا پټوي.

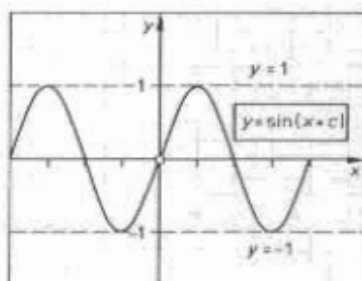
$$y^2 + y'^2 = 1$$

$$y_1 = 1; y'_1 = 0 \Rightarrow 1^2 + (0)^2 = 1$$

$$y_2 = -1; y'_2 = 0 \Rightarrow (-1)^2 + (0)^2 = 1$$

$$\Rightarrow \left. \begin{matrix} f_1 = \langle x \rightarrow 1 \rangle \\ f_2 = \langle x \rightarrow -1 \rangle \end{matrix} \right\} \text{singuläre Lösungen}$$

زينگولار اوبيونې  
يا حلونه



د ديفرنڅيالمساواتو زينگولار حلونه د کم اهميت دی يا د کم غوروالي دي. د دې کتاب په چوکاټ کي به د دې په پيلونو يا کارونو تيريدنه وشي.

## د اوبیونی متودونه

د ديفرنخيالمساوات اوبیونی اصلاً د اینتیگرالشمیرنی له لارې صورت نیسي. د لاندې بیلگو سره دې د ممکنه حلونو لمړی تصور یا خیال رامنځ ته شي. بیلگی : د لاندې ديفرنخيالمساواتو ټولیز اوبیونی (حلونه) پیدا کړی!

$$1. \quad y' = 4x$$

$$dy / dx = 4x \quad \text{بڼه بدلون :}$$

یوځي د لمړي نظم ديفرنخيالكووخینت یا ديفرنخيالویش مخ ته پروت دی، نو د  $dy$  پسې برابریري یا ترتیبیري او اینتیگرالیري.

$$\text{اینتیگرالونه} \quad dy = 4x \, dx$$

$$\int dy = 4 \int x \, dx$$

$$y = 2x^2 + c, \quad c \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \langle x \rightarrow 2x^2 + c \mid c \in \mathbb{R} \rangle$$

2. که ډیر اینتیگرالونه لاس ته راځي، نو د اینتیگرالشابتي  $c_1$  او  $c_2$  و یوې ثابتې  $c$  ته سره رابوځاي کیري.

$$y' = 8x^2 - 2x^2$$

$$y = 8 \cdot \int x^2 \, dx - 2 \cdot \int x^2 \, dx$$

$$= 2x^3 + c_1 - \frac{2}{3}x^3 + c_2$$

$$= 2x^3 - \frac{2}{3}x^3 + c; \quad c \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \rightarrow 2x^3 - \frac{2}{3}x^3 + c \mid c \in \mathbb{R} \right\rangle$$

۳. د یوه بلد ۲. نظم ديفرنخيالمساوت لپاره د دوه واړه اینتیگرالولو له لارې اوبیونه پیدا کیري

$$y'' = x^2 \Rightarrow (y')' = x^2$$

$$y' = \int x^2 dx$$

$$= \frac{x^3}{3} + c_1; c_1 \in \mathbb{R}$$

$$y = \frac{1}{3} \int x^3 dx + c_1 \cdot \int dx$$

$$= \frac{x^4}{12} + c_1 x + c_2; c_2 \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x^4 - \frac{1}{12} x^4 + c_1 x + c_2 \right\rangle$$

په ټوټه اینتېگرالونه کې هم دوه اینتېگرال ثابتې پیدا کېږي، کومې چې د ټوټه اوبې سره د ورکړشو شرایطو له مخې باید وټاکل شي. ۴. په دفرنخیالمساوات کې  $y' = dy/dx$  اینسول کېږي او له  $dx$  سره خلیږي

بیا دا بدلونېنه په دواړو خواوو اینتېگرالېږي.

ورپسې دواړه د اینتېگرال ثابتې  $c_1$  او  $c_2$  و  $c = 2(c_2 - c_1)$  ته سره را یوځای کېږي. (دې ته دې په شمیر پوهنیزه برخه کې پاملرنه وشي، ما د تخنیکي ستونځو له امل بل ډول نه شوې لیکلی)

$$y \cdot y' = \cos x$$

$$y \cdot \frac{dy}{dx} = \cos x$$

$$y \cdot dy = \cos x \cdot dx$$

$$\int y dy = \int \cos x dx$$

$$\frac{y^2}{2} + c_1 = \sin x + c_2$$

$$y^2 = 2 \cdot \sin x + 2(c_2 - c_1) \blacktriangleright 2(c_2 - c_1) = c$$

$$y = \pm \sqrt{2 \cdot \sin x + c}; c \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x^4 - \sqrt{2 \cdot \sin x + c} \mid c \in \mathbb{R} \right\rangle$$

۵. اینسول کېږي  $y' = dy/dx$  او دفرنخیالمساوات د  $dx$  سره خلیږي. ورپسې د دفرنخیالمساوات دواړه خواوې اینتېگرالېږي او بیا ثابتې  $c_1, c_2$



او  $c_3$  و یوې ثابتې  $c$  ته سره راټولېږي یا رابوخاي کيږي. که دواړو لورو ته ورپسې مربع تکمیلونه ۱ وړ زیاته شي نو  $y$  شمیرل کیدی شي، او لاس ته راغلی  $f$  ټولیز اوبی دی.

$$\begin{aligned}
 y' \cdot y &= y' + x \\
 \frac{dy}{dx} \cdot y &= \frac{dy}{dx} + x \\
 y \cdot dy &= dy + x \cdot dx \\
 \int y \, dy &= \int dy + \int x \, dx \\
 \frac{y^2}{2} + c_1 &= y + c_2 + \frac{x^2}{2} + c_3 \\
 y^2 - 2y &= x^2 + 2 \cdot (c_2 + c_3 - c_1) \\
 &\quad \blacktriangleright 2 \cdot (c_2 + c_3 - c_1) = c \\
 y^2 - 2y &= x^2 + c \\
 y^2 - 2y + 1 &= x^2 + c + 1 \\
 (y - 1)^2 &= x^2 + c + 1 \\
 y - 1 &= \sqrt{x^2 + c + 1} \\
 y &= \sqrt{x^2 + c + 1} + 1; c \in \mathbb{R} \\
 \Rightarrow f &= \langle x \mapsto \sqrt{x^2 + c + 1} + 1 \mid c \in \mathbb{R} \rangle
 \end{aligned}$$

په یاد ولری

- ۱ - ديفرنخيالمساوات په ټوليزه توگه ټوليز، پارتيکيولار او په ورکړ شوي حالت کي زينگولار اوبيونی يا حلونه لري.
- ۲ - ديفرنخيالمساوات په مناسب يا ورته شميرنيز کارونی له لارې په زیاتون- حالتونو کی د اینتيگرال له لارې اوبي کيږي.
- ۳ - زیات وخت باید چي اوبي ونیول شي او دا اوبي بیا د هغه د ریښتینوالی لپاره و ازمایل شي.

## ۱ . ۱ ته تمرینونه

لاندې ساده دفرنخیالمساوات اوبی یا حل کړی

1.  $y'' = x \cdot e^x$       2.  $y'' - x = 0$       3.  $2y' - \cos x = 0$   
 4.  $x \cdot y'' = 3y'$       5.  $y \cdot \ln x = x \cdot y'$       6.  $y' \cdot y + y' + x = 0$   
 7.  $y' - x^2 = 3e^x$       8.  $\sin x - e^x = y'$       9.  $y' \cdot y = x + 1$   
 10.  $y' \cdot y^2 = y' - x^2$       11.  $dy/dx - 3x = e^x$   
 12.  $y' - x^2 = x^2 - y'$       13.  $dy/dx + \cos x = 1$   
 14.  $y^3 \cdot y' = \sqrt{x^2 - 1}$       15.  $x^2 \cdot y' = x^4 - x^2$       16.  $e^x \cdot y' = y$   
 17.  $y'' = 7x^3$       18.  $d^2y/dx^2 = \sin x$   
 19.  $3x - y'' = a$       20.  $y'' = y'$       21.  $y'' = x \cdot \cos x$

## ۲ . ۱ د لومړي نظم دفرنخیالمساواتونه

د لومړي نظم دفرنخیالمساواتونه داسی پیژندل کیږي، چی یواخی لمری رابیلیدني  $y'$  او یا د  $y'$  په توانونه لکه  $y'^2, y'^3$  رامنځ ته کیږي. د دې ترڅنگ کیدی شي  $x$  او  $y$  همداسی د دوي توان رامنځ ته شي بیلگي:

$$y' + x^2 = 3y^2 + 3y$$

$$y \cdot y' = y'^2 - x^2 + x - 1$$

$$y' = f(x, y)$$

تولیز:

د  $y'$  او  $x$  موجودیت او لویوالی تنظیموني پسی د دفرنخیالمساواتو مختلف ډولونه توپیریدلی شي. دلته به د دې مهمو باندې لنډې خبرې وشي.

## ۱ . ۲ . ۱ دفرنخیالمساوات د بیلوشو اووښتونو سره

دفرنخیالمساواتو د بیلو یا جودا اووښتونو یا واریابلو سره، هغه مساوات په نخبه

کیري، په کومو کي چي ممکن وي، چي لويي  $dy, g(y)$  په همدې توگه  $dx, f(x)$  هر يو يي په يوه لور بيل يا خانله کړو.

د دې اړونې سره کيدی، چي مساوات په دواړو خواوو ايتگرال شي.

بيلگه؛

$$y' \cdot y^4 = x^2 \cdot y$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot y^4 \cdot \frac{1}{y} = x^2$$

$$dy \cdot y^3 = x^2 \cdot dx \quad \blacktriangleright \quad y^3 = g(y); \quad x^2 = f(x)$$

$$\int y^3 dy = \int x^2 dx$$

۱. دفرنخيالمساوات د  $y^2$  او  $dx$  سره ځليږي. بيا کيدی شي، چي د مساوات

دواړه خواوې ايتيگرال شي د  $y^3$  پسې اويونې له امله ثابتی  $3 \cdot (c_2 - c_1)$  و

ثابتی  $c$  ته راغونډيږي (دا پورته ټول په لاندي بيلگه کي روښانيږي).

دلته  $f$  غوښتونکی اوبيفنکشن يا حلفنکشن دی.

بيلگه:

$$\frac{dy}{dx} = \frac{x^2}{y^2} \quad \blacktriangleright \quad x^2 = f(x); \quad y^2 = g(y)$$

$$y^2 \cdot dy = x^2 \cdot dx$$

$$\int y^2 dy = \int x^2 dx$$

$$\frac{y^3}{3} + c_1 = \frac{x^3}{3} + c_2$$

$$y^3 = x^3 + 3(c_2 - c_1) \quad \blacktriangleright \quad 3(c_2 - c_1) = c$$

$$y^3 = x^3 + c$$

$$y = \sqrt[3]{x^3 + c}$$

$$\Rightarrow f = \langle x; \sqrt[3]{x^3 + c} | c \in \mathbb{R} \rangle$$

۲. د دې لپاره، چي د  $dy$  د  $g(x) = y - 4$  سره او  $f(x) = x^2$  سره

رايوخايونه لاس ته راوړای شو. نو دفرنخيالمساوات د  $dx$  سره ځليږي او  $x^2$

سره ويشل کيږي.\*

ورپسی له دې سره  $dy$  او  $g(y)$  همدا ډول  $dx$  او  $f(x)$  هر یو په یوه خوا خانله کېږي. د کوم سره چې  $dx$  او  $dy$  باید په مات باندې کې پراته یا خای وي. \*\*  
د مساوات دواړه خواوې ایتیکرال کېږي. د ایتیکرال ثابتې  $c_1$  او  $c_2$  و  $c_3$  ته راغونډېږي.

دا راپیداشوی فنکشن د  $y$  په لور اوبی کېږي. د  $e^c$  لپاره  $c$  ایښوول کېږي. \*\*\*  
او  $f$  د دفرنخیالمساوات ټولیز اوبی دی. \*\*\*\*

یا دونه: لاندې د شمیرنی په برخه کې په \* پسی \* ...، او \*\*\* پسی \*\*\* ...  
په \*\*\*\* پسی \*\*\*\* راځي.

$$x^2 \cdot \frac{dy}{dx} - y + 4 = 0$$

\*

$$x^2 \cdot dy - y \cdot dx + 4 \cdot dx = 0$$

$$dy - \frac{y \cdot dx}{x^2} + \frac{4 \cdot dx}{x^2} = 0$$

$$dy - \frac{dx}{x^2} (y - 4) = 0$$

$$\frac{dy}{y-4} - \frac{dx}{x^2} = 0$$

$$\frac{dy}{y-4} = \frac{dx}{x^2} \quad **$$

$$\int \frac{dy}{y-4} = \int \frac{dx}{x^2}$$

$$\Rightarrow \ln|y-4| + c_1 = -\frac{1}{x} + c_2 \quad \triangleright c_2 - c_1 = c_3 \quad ***$$

$$y - 4 = e^{c_3 - \frac{1}{x}}$$

$$y = e^{c_3} \cdot e^{-\frac{1}{x}} + 4 \quad \triangleright e^{c_3} = c$$

$$y = c \cdot e^{-\frac{1}{x}} + 4$$

$$\Rightarrow f = \langle x \cdot c \cdot e^{-\frac{1}{x}} + 4 | c \in \mathbb{R} \rangle \quad ****$$



دیفرنشیال مساوات د جلا یا بیلو شوو اووښتونو سره، ځان په دې گروپونو ټوټه کوو:

۱- د لاندې فورم مساوات

$$y' = f(x)$$

دا فورم همغه ورسره بلد د تمرینوز کونی وظیفه ورکوي، لکه

څنگه، چی په اینتیگرالشمیرنه کی.

بیلگه:

$$y' = x^2$$

$$dy / dx = x^2 \quad \text{بدلونه}$$

$$dy = x^2 dx \quad \text{اینتیگرالونه}$$

$$y = \int x^2 dx$$

$$y = (x^3 / 3) + C \quad \text{تولیز اوبی}$$

$$\Rightarrow f = \langle x \rightarrow (x^3 / 3) + c \mid c \in \mathbb{R} \rangle \quad \text{دلته } f \text{ تولیز حل دی}$$

۲- د لاندې فورم مساوات  $y' = g(y)$

اووښتونی  $dy$  او  $g(y) = 3y^2 + 1$  په همدې توگه  $dx$  هر د مساوات په یوه خوا

خانله کیږي.

د مساوات دواړه خواوې اینتیگرالیري، د کوم سره چی د مخامخ بنې  $\int \frac{dz}{z^2 + 1}$

اینتیگرال پخوا اوبی شویدی.

بیلگه ( یادونه: دا بیلگه لکه چی نارینتیا اوبی وې، پام ورته وکړی، ؟.؟. )

$$y' = 3y^2 + 1$$

$$\frac{dy}{dx} = 3y^2 + 1$$

$$\frac{dy}{3y^2 + 1} = dx$$

$$\int \frac{dy}{3y^2 + 1} = \int dx$$

کین لور ته خانله کیږي په داسی توگه، چی د اینتیگریشن شاپته  $\ln \left| \frac{3y + \sqrt{3}}{3y - \sqrt{3}} \right|$

بني خوا ته راوړل شي او مساوات د  $2\sqrt{3}$  سره ځل شي.

$$\frac{1}{2\sqrt{3}} \ln \left| \frac{3y + \sqrt{3}}{3y - \sqrt{3}} \right| + c_1 = x + c_2$$

$$\ln \left| \frac{3y + \sqrt{3}}{3y - \sqrt{3}} \right| = 2\sqrt{3} \cdot x + 2\sqrt{3}(c_2 - c_1)$$

د لوگاریتم د اویونی سره په بني لور اکسپوننشلفنکشن لاس ته راځي، کوم چی په یوه ځل پوټه کیدی شي.

د سادوني لپاره ټاکل کيږي

$$c = e^{2\sqrt{3}(c_2 - c_1)}$$

بیا د  $(3y - \sqrt{3})$  سره ځل کيږي او بالاخره مساوات د  $y$  سره کین لور ته راوړل کيږي همداسی  $\sqrt{3}$  و ښي خوا ته.

$$\frac{3y + \sqrt{3}}{3y - \sqrt{3}} = e^{2\sqrt{3} \cdot x + 2\sqrt{3}(c_2 - c_1)}$$

$$\frac{3y + \sqrt{3}}{3y - \sqrt{3}} = e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot e^{2\sqrt{3}(c_2 - c_1)} \rightarrow e^{2\sqrt{3}(c_2 - c_1)} = c$$

$$\frac{3y + \sqrt{3}}{3y - \sqrt{3}} = e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c$$

$$3y + \sqrt{3} = (3y - \sqrt{3}) \cdot e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c$$

$$3y + \sqrt{3} = 3y \cdot e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c - \sqrt{3} \cdot e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c$$

د  $y$  نوکوتلو وروسته د دفترنځیالمساوات د ټولیز اویونی فنکشنمساوات لاس ته راځي

$$3y - 3y \cdot e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c = -\sqrt{3} \cdot e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c - \sqrt{3}$$

$$3y(1 - e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c) = -\sqrt{3}(e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c + 1)$$

$$y = \frac{\sqrt{3} \cdot e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c + 1}{3 \cdot e^{2\sqrt{3} \cdot x} \cdot c - 1}; c \in \mathbb{R}$$

۳. د  $y' = f(x) \cdot g(y)$  بني مساوات

د دفترنځیالمساوات د بیلیدنی وروسته اینتیگرالیري.

د  $y$  پسی اویونی وروسته ږدو

$$e^c \cdot e^{-c} = c$$

ورپسی بیا  $f$  ټولیز یا عمومي اوی دی

$$y' = 4x^2 \cdot y$$

$$\frac{dy}{y} = 4x^2 \cdot dx$$

$$\int \frac{dy}{y} = 4 \int x^2 dx$$

$$\ln|y| + c_1 = \frac{4}{3} x^3 + c_2$$

$$y = e^{\frac{4}{3}x^3 + c_2 - c_1}$$

$$y = e^{\frac{4}{3}x^3} \cdot e^{c_2 - c_1} \Rightarrow e^{c_2 - c_1} = c$$

$$y = c \cdot e^{\frac{4}{3}x^3}$$

$$\Rightarrow f = \langle x \mapsto c \cdot e^{\frac{4}{3}x^3} \mid c \in \mathbb{R} \rangle$$

۴- د  $y' = f(x) / g(y)$  یا فورم مساوات اووېشتونی  $dy, y$  او  $dx, x$

دوه لوریز خانله کیري.

$$y' = x / y$$

$$dy / dx = x / y$$

$$\Rightarrow y dy = x dx$$

بیا د مساواتو داوړه خواوې ایتیکرالیري او د  $y$  پسی اوی کیري.

$$\int y dy = \int x dx$$

$$(1/2) y^2 + c_1 = (1/2) x^2 + c_2$$

$$2(c_2 - c_1) = c$$

$$y^2 = x^2 + c \Rightarrow y = \sqrt{x^2 + c}$$

دافنکشن  $f$  د دفرنخیالمساوات ټولیز اوی یا حل دی

$$\Rightarrow f = \langle x \mapsto \sqrt{x^2 + c} \mid c \in \mathbb{R} \rangle$$

## ۵ - د لاندې فورم مساوات

$$y' = g(y) / f(x)$$

اووښتونى  $y$ ,  $dy$ , او  $x$ ,  $dx$  په دواړو خواوو ځانله کيږي. او په اخر کې دو خواوې ايتيگراليري او په  $y$  پسې اوبى کيږي.

هغه لاس ته راوړې ايتيگریشن ثابتى ږدو:  $c_2 - c_1 = \ln |c|$

$$y' = y/x ; \quad dy/dx = y/x$$

$$\int dy/y = \int dx/x \Rightarrow \int \frac{dy}{y} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln|y| + c_1 = \ln|x| + c_2$$

$$\ln|y| = \ln|x| + c_2 - c_1, \quad c_2 - c_1 = \ln|c|$$

$$\ln|y| = \ln|x| + \ln|c|$$

$$\ln|y| = \ln|x \cdot c|$$

$$y = x \cdot c$$

$$\Rightarrow f = \langle x \rightarrow x \cdot c \mid c \in \mathbb{R} \rangle$$

دا لاس ته راغلى  $f$  ټوليز حل دى

بيلگى

$$1. \quad \begin{aligned} y' - 3x &= -4x^2 \\ dy/dx &= 4x^2 + 3x \end{aligned}$$

$$y = 4 \cdot \int x^2 dx + 3 \cdot \int x dx$$

$$y = (4/3)x^3 + c_1 + (3/2)x^2 + c_2$$

$$c_2 + c_1 = c$$

ږدو

$$\Rightarrow f = \langle x \rightarrow (4/3)x^3 + (3/2)x^2 + c \rangle$$

دا  $f$  د مساوات ټوليزه ابيونه ده

$$2. \quad \sin x - y' = \cos x + y'$$

$$\sin x - dy/dx = \cos x + dy/dx$$

$$2dy = \sin x \cdot dx - \cos x \cdot dx$$

$$y = (1/2) \int \sin x dx - (1/2) \int \cos x dx$$



$$y = -(1/2) \cos x + c_1 - (1/2) \sin x + c_2$$

بږدو:  $c_1 + c_2 = c$

$\Rightarrow f = \langle x \rangle - (1/2) \cos x - (1/2) \sin x + c$

3.  $2y' = 2y^2 + 8y - 2$

مساوات د مربع تکمیلولو له لارې په فورم  $(z+a)^2 - b^2$  راوړل کیږي

$$y^2 + 4y - 1 = (y^2 + 4y + 4) - 4 - 1 = (y+2)^2 - (\sqrt{5})^2 \Rightarrow \int \frac{dz}{(z+a)^2 - b^2}$$

دا لاندې اینټیګرال د مخه اوبی شوی دی (پاډاډو، شرا)

$$\int [(1/(z+a)^2 - b^2)] dz$$

$$\frac{dy}{dx} = y^2 + 4y - 1$$

$$\frac{dy}{dx} = (y+2)^2 - (\sqrt{5})^2$$

$$\frac{dy}{(y+2)^2 - (\sqrt{5})^2} = dx$$

$$\int \frac{dy}{(y+2)^2 - (\sqrt{5})^2} = \int dx$$

$$\frac{1}{2\sqrt{5}} \ln \left| \frac{y+2-\sqrt{5}}{y+2+\sqrt{5}} \right| + c_1 = x + c_2$$

$$\ln \left| \frac{y+2-\sqrt{5}}{y+2+\sqrt{5}} \right| = 2\sqrt{5} \cdot x + 2\sqrt{5}(c_2 - c_1)$$

$$\ln z = a \Leftrightarrow z = e^a$$

$$\Rightarrow \frac{y+2-\sqrt{5}}{y+2+\sqrt{5}} = e^{2\sqrt{5} \cdot x} \cdot e^{2\sqrt{5} \cdot (c_2 - c_1)}$$

بږدو  $c = c_2 - c_1$ . بیا د  $y+2+\sqrt{5}$  سره ځلیږي، ورپسې هغه غږی،

چې  $y$  لري د مساوات یوې لور ته ځانله کیږي او  $y$  له نوکانو راوځي، دا د  $y$

په لور اوبی - یا حل کیږي، چې په دې

توگه ټوليز اوبی لاس ته راځي .

$$y = \frac{(2 + \sqrt{5}) \cdot e^{-2\sqrt{5} \cdot x} + \sqrt{5} - 2}{1 - e^{-2\sqrt{5} \cdot x}}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x, \frac{(2 + \sqrt{5}) \cdot e^{-2\sqrt{5} \cdot x} + \sqrt{5} - 2}{1 - e^{-2\sqrt{5} \cdot x}} \right\rangle$$

بیلگه ۴ :  $y' = y$

د  $x = 0$  لپاره  $y = e$  دی

غړی  $g(x)$  او  $dy$  د مساوات په یوه لور بیلیري. په اخر کې دواړه خواوې آینتیکرال کیري.

$$dy / dx = y$$

$$dy / y = dx$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int (1/y) dy = \int dx$$

$$\ln|y| + c_1 = x + c_2$$

$$\ln|y| = x + (c_2 - c_1) , c_2 - c_1 = c$$

$$\ln|y| = x + c$$

$$y = e^{x+c}$$

د  $y$  په لور اوبیونه ټوليز اوبی  $f$  ورکوي

$$\Rightarrow f = \langle x \rightarrow e^{x+c} \rangle$$

ثابته  $c$  د شرایطو  $x_1 = 0$  او  $y_1 = e$  څخه لاس ته راځي.

$$c = \ln|y| - x$$

$$= \ln e - 0 = 1$$

دلت  $c = 1$  او  $f_1$  ټوټه نیزه اوبیونه ده.

$$\Rightarrow f_1 = \langle x \rightarrow e^{x+1} \rangle$$

بیلگه ۵ :  $\sqrt{y} = x - 1$

ورزیات شرایط : د  $x_1 = 0$  لپاره دې  $y_1 = 10$  وي.

دفرنځيالمساوات د پسي اړول كيږي او مات يا كسر په برخه ماتونو ټوټه كيږي. د دې برخمسواواتو اينتيگرالونى وروسته د دفرنځيالمساوات ټوليز اوپيونه يا حل لاس ته راځي

$$\begin{aligned}
 c_1 + c_2 + c_3 &= c && \text{ږدو} \\
 x \cdot \sqrt{\frac{dy}{dx}} &= x - 1 && \text{اوبى} \\
 \frac{dy}{dx} &= \frac{(x-1)^2}{x^2} \\
 dy &= \left( \frac{x^2}{x^2} - \frac{2x}{x^2} + \frac{1}{x^2} \right) \cdot dx \\
 \int dy &= \int dx - 2 \cdot \int \frac{1}{x} dx + \int \frac{1}{x^2} dx \\
 y &= x + c_1 - 2 \cdot \ln|x| + c_2 - \frac{1}{x} + c_3 \\
 y &= x - 2 \cdot \ln|x| - \frac{1}{x} + c \\
 \Rightarrow f &= \left\langle x - 2 \cdot \ln|x| - \frac{1}{x} + c \right\rangle
 \end{aligned}$$

ورپسى د اينتيگرال ثابته C د شرايطو  $x = 2; y = 10$  ځاى په ځاى كولو څخه شميرل كيږي.

$$\begin{aligned}
 c &= y_1 - x_1 + 2 \cdot \ln|x_1| + 1/x_1 \\
 x_1 &= 2, y_1 = 10 && \text{ږدو} \\
 &= 10 - 2 + 2 \cdot \ln 2 + 1/2 = 9,8863
 \end{aligned}$$

بيا د c ارزښت په ټوليز اوبى كى ځاى په ځاى كيږي او په دې توگه پارتيكوالار اوبى لاس ته راځي.

$$\Rightarrow f_1 = \left\langle x - 2 \cdot \ln|x| - \frac{1}{x} + 9,8863 \right\rangle$$

بيلگه ۶ :  $y'^2 = 1 - x^2$

شرايط: د  $x = 1$  لپاره  $y = 0$  دى

د دفرنځيالمساواتو ريښه (جذر) وځي يا نيول كيږي او د y په لور اوبى كيږي

$$\begin{aligned}(dy / dx)^2 &= 1 - x^2 \\ dy / dx &= \sqrt{1 - x^2} \\ dy &= \sqrt{1 - x^2} \cdot dx\end{aligned}$$

په لاندې کې راغلی اینتیګرال  $\int \sqrt{1 - x^2} dx$  د مخه اوبی شوی دی. دا اینتیګریشن مو بیا ټولیز اوبیونی ته بیایي.

$$\begin{aligned}\int dy &= \int \sqrt{1 - x^2} dx \\ y &= \frac{x}{2} \sqrt{1 - x^2} + \frac{1}{2} \text{Arcsin } x + c \\ \Rightarrow f &= \left\langle x, \frac{x}{2} \sqrt{1 - x^2} + \frac{1}{2} \text{Arcsin } x + c \right\rangle\end{aligned}$$

د  $c$  ثابت د شرایط  $x_1 = 1$  او  $y_1 = 0$  د اینسولولو له لارې شمیرل کیږي. که  $c = -\frac{\pi}{4}$  په  $f$  کې کیږدو، نو  $f_1$  پارټیکولار اوبیونه لاس ته راځي

$$c = y_1 - \frac{x_1}{2} \sqrt{1 - x_1^2} - \frac{1}{2} \text{Arcsin } x_1 \quad \begin{matrix} x_1 = 1 \\ y_1 = 0 \end{matrix}$$

$$c = 0 - 0 - \frac{1}{2} \cdot \frac{\pi}{2}$$

$$c = -\frac{\pi}{4}$$

$$\Rightarrow f_1 = \left\langle x, \frac{x}{2} \sqrt{1 - x^2} + \frac{1}{2} \text{Arcsin } x - \frac{\pi}{4} \right\rangle$$

بیلګه ۷ :  $y' = y \cdot [x / (x^2 + 1)]$

اوس  $y, dy$  او  $f(x) = x / (x^2 + 1)$  د دفرنخیالمساوات په دواړو خواو کې خانله کیږي.

د مساوات دواړه خواوې اینتیګرال کیږي او بیا د  $y$  پسې اوبی یا حل کیږي.

$$dy / dx = y \cdot [x / (x^2 + 1)]$$

$$dy / y = [x / (x^2 + 1)] \cdot dx$$

$$\int dy / y = \int [x / (x^2 + 1)] \cdot dx = \int \frac{x}{x^2 + 1} dx$$

$$\ln|y| = (1/2) \ln(x^2 + 1) + C$$

د اینتگرال ثابتو  $c_1$  او  $c_2$  یوځایونه و  $c_2 - c_1 = \ln|c|$  ته هدفمند دی

$$\ln|y| = \ln \sqrt{x^2 + 1} + (c_2 - c_1), \quad c_2 - c_1 = \ln|c|$$

$$\ln|y| = \sqrt{x^2 + 1} + \ln|c|$$

$$\ln|y| = \ln|\sqrt{x^2 + 1} \cdot c|$$

$$y = \sqrt{x^2 + 1} \cdot c$$

او لاندې  $f$  ټولیز اوبیفنکشن دی

$$\Rightarrow f = \langle x \rightarrow c\sqrt{x^2 + 1} \rangle$$

بیلگه ۸:  $y' = [(x^2 - 4) / x^2] \cdot (1 - y^2)$

ورزیات شرطونه: د  $x_1 = 1$  لپاره  $y_1 = 1$  دی

او  $g(x)$ ,  $dy$  او  $f(x)$ ,  $dx$  د مساوات په دواړو لورو ځانله کیږي

$$\frac{dy}{dx} = \frac{(x^2 - 4)(1 - y^2)}{x^2}$$

$$\frac{dy}{1 - y^2} = \frac{(x^2 - 4) \cdot dx}{x^2}$$

$$\int \frac{dy}{1 - y^2} = \int dx - 4 \cdot \int \frac{dx}{x^2}$$

د مساوات دواړه خواوې اینتگرال کیږي، د دواړو اینتگریشن ثابتو  $c_1$

او  $c_2$ ,  $c_4$  زیاتون د سره  $c$  مساوي لیکل کیږي:  $c_2 - c_1 - c_4 = c$

$$\text{Arcsin } y + c_1 = x + c_2 - 4 \left[ - \left( \frac{1}{x} \right) + c_3 \right]$$

$$\text{Arcy} = [(x^2 + 4) / x] + c$$

$$y = \sin [(x^2 + 4) / x + c]$$

د دې په اخر کی ټولیز اوبی f لاس ته راځي

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot \sin \left( \frac{x^2 + 4}{x} + c \right) \right\rangle$$

ثابته c د ورکړ شوو شرایطو څخه پیدا کيږي، داسی، چی  $x_1$  او  $y_1$  د فنکشن- مساوات په ټولیز اوبی کی ځای په ځای شي. په دې توگه ورپسی ټوټه اوبیونه  $f_1$  لاس ته راځي

$$c = \text{Arcsin } y_1 - \frac{x_1^2 + 4}{x_1} \quad \begin{matrix} x_1 = 1 \\ y_1 = 1 \end{matrix}$$

$$= \text{Arcsin } 1 - \frac{1^2 + 4}{1}$$

$$= \frac{\pi}{2} - 5$$

$$\Rightarrow f_1 = \left\langle x \cdot \sin \left( \frac{x^2 + 4}{x} + \frac{\pi}{2} - 5 \right) \right\rangle$$

بیلگه ۹ :  $x^2 \cdot y^2 + y^2 + x \cdot y^3 \cdot y' = x \cdot y \cdot y'$

دفرنخیالمساوات د dx سره ځلیري اوبه  $x \cdot y^2$  ویشلکيږي.

غیري د dx، x سره په یوه خوا او د dy، y سره په بله خواځانله کيږي. انتیگریشن د اوبی په څیر یو ایمپلیسیت د فنکشن مساوات ورکوي، کوم، چی ایمپلیسیت

نه شی انځوریدلی وروسته ږدو  $c_4 + c_3 - c_2 - c_1 = c$

$$x^3 \cdot y^2 + y^2 + x \cdot y^3 \cdot \frac{dy}{dx} - x \cdot y \cdot \frac{dy}{dx} = 0$$

$$x^3 \cdot y^2 \cdot dx + y^2 \cdot dx + x \cdot y^3 \cdot dy - x \cdot y \cdot dy = 0$$

$$x^2 \cdot dx + \frac{dx}{x} + y \cdot dy - \frac{dy}{y} = 0$$

$$x^2 \cdot dx + \frac{dx}{x} = \frac{dy}{y} - y \cdot dy$$

$$\int x^2 dx + \int \frac{dx}{x} = \int \frac{dy}{y} - \int y dy$$

$$\frac{x^3}{3} + c_1 + \ln|x| + c_2 = \ln|y| + c_3 - \frac{y^2}{2} + c_4$$

$$\frac{x^3}{3} + \frac{y^2}{2} + \ln\left|\frac{x}{y}\right| + c = 0$$

بیلگه ۱۰ :  $dx - dy = \frac{4 \cdot dx}{4+x} + \frac{dy}{y}$

د  $x$ ،  $dx$  او  $y$ ،  $dy$  خانلونی وروسته د دفرنخیالمساوات دواړه خواوې اینتیگرالیری د اینتیگریشنثابتی، کیدی شی سره رایوځای شی، اوبی اکسپلیشیت نه شی انځوریدی

$$dx - \frac{4 \cdot dx}{4+x} = \frac{dy}{y} + dy$$

$$\int dx - 4 \int \frac{dx}{4+x} = \int \frac{dy}{y} + \int dy$$

$$x + c_1 - 4 \cdot \ln|4+x| + c_2 = \ln|y| + c_3 + y + c_4$$

$$\blacktriangleright c_4 + c_3 - c_2 - c_1 = c$$

$$\underline{x - 4 \ln|4+x| = \ln|y| + y + c}$$

## ۱ . ۲ . ۲ دفرنخیالمساواتد هوموجینو اووښتونکو

یا واریابلو سره

د هوموجینو اووښتونکو سره دفرنخیالمساوات په هر غړی کی یو دفرنخیال  $dx$  یا  $dy$  لری.

د واریابلو  $x$  او  $y$  د اکسپوننتو یا په جگگنونو زیاتون د مساواتو په هر غړی کی برابر لوی دی.

دفرنخیالمساوات د هوموجینو اووښتونکو سره د Substitution سبستیچیوشن یا ( د ) په ځای ایښوونی یا بدلون له لاری ځان اوبیونی یا حل ته پریردی، په کوم کی چی  $y = x \cdot z$  ځای په ځای کیږی، او د کوم سره چی بیا  $z$  د  $x$  فنکشن دی. ( د ) په ځای ایښوونه مو یوه مساوات ته بیایی، چی اوښتونکی کی بیلی وی.

سبستیچیوشن : په ورکړ شوي مساوات  $y = x \cdot z$  او په ورته یا همدې توگه  $y^2 = x^2 \cdot z^2$  سبستیچیوشن کو. کله چی ترم  $y = x \cdot z$  د خلقاعدې سره دفرنخیالیږي، نو د  $dy$  لپاره بیا  $z \cdot dx + x \cdot dz$  ږدو ، دا نوي منځ ته راغلي مساوات د خانله شوو اوښتونو یا واریابلو سره د د فرنخیالمساوات په بڼه راوړل کیږي. په کوم کی چی د  $x^2$  سره خانله شي او د  $dx$  ، همداسی  $z$  ،  $dz$  سره غږي د بنیبدلون له لارې خانله شي

$$x^2 + y^2 + x \cdot y \cdot y' = 0$$

$$\frac{x^2 \cdot dx}{dx} + \frac{y^2 \cdot dx}{dx} + \frac{x \cdot y \cdot dy}{dx} = 0$$

$$\frac{x^2 \cdot dx}{n=2} + \frac{y^2 \cdot dx}{n=2} + \frac{x \cdot y \cdot dy}{n=2} = 0$$

Man setzt  $y = x \cdot z \Rightarrow z = f(x)$

$$\Rightarrow \frac{dy}{dx} = 1 \cdot z + x \cdot \frac{dz}{dx}$$

$$dy = z \cdot dx + x \cdot dz$$

$$x^2 \cdot dx + y^2 \cdot dx + xydy = 0 \quad \text{بیلگه :}$$

اوبی یا حل : اوبی په څلورو پلونو کی پلې کوو

۱- په مساوات کی بدلون منځ راوړو یا سبستیچیوشن کوو

$$y = x \cdot z \Rightarrow y^2 = x^2 \cdot z^2$$

$$dy = z \cdot dx + x \cdot dz$$

$$x^2 \cdot dx + x^2 \cdot z^2 \cdot dx + xxz (z \cdot dx + x \cdot dz) = 0$$

$$x^2 \cdot dx + x^2 z^2 \cdot dx + x^3 z \cdot dz = 0$$

$$dx(1 + 2z^2) = -x \cdot z \cdot dz$$

$$dx / x = -(z \cdot dz) / (1 + 2z^2)$$

دا نوی رامنځ ته شوی مساوات د په دواړه لورې خانله شوو اووښتونکو د

دفرنخیالمساوات په بڼه راوړل کیږي.

۳- د مساوات دواړه خواوې اینتیگرال کیږي.

د اینتیگرال  $\int x \cdot dx / (a^2 + x^2) = (1/2) \ln(a^2 + x^2)$  اوبی راته د مخه روښان دی



$$\int \frac{dx}{x} = - \int \frac{z}{1+2z^2} dz$$

$$\int \frac{dx}{x} = -\frac{1}{2} \int \frac{z}{\frac{1}{2} + z^2} dz$$

$$\ln|x| + c_1 = -\frac{1}{4} \ln\left(\frac{1}{2} + z^2\right) + c_2 \Rightarrow z^2 = \frac{y^2}{x^2}$$

انیتیگرایشن ثابتی په یوه لور راوړل کیږي او لویه  $z^2$  بیرته  $y^2/x^2$  سره بدلیږي. د لوگاریتم د زیاتون څخه بیا د یو ځل (ضرب) لوگاریتم جوړیږي او د لوگاریتم مساوات د اکسپوننشل مساوات په څیر لیکل کیږي.

بیا  $x$  ریښې ته راوړل کیږي او مساوار په ۴ توان کیږي.

د  $e^{4(c_2 - c_1)} = c$  لپاره لیکل کیږي، اوس د  $y$  ساده شمیرل کیدی شي.

هغه  $f$  چی وروسته لاس ته راځي د دفرنشیالمساوات ټولیز فنکشن اوبی دی

$$\ln|x| + \ln \sqrt[4]{\frac{1}{2} + \frac{y^2}{x^2}} = c_2 - c_1$$

$$\ln \left| x \cdot \sqrt[4]{\frac{0.5 \cdot x^2 + y^2}{x^2}} \right| = c_2 - c_1$$

$$x \cdot \sqrt[4]{\frac{0.5 \cdot x^2 + y^2}{x^2}} = e^{c_2 - c_1}$$

$$\sqrt[4]{0.5 \cdot x^4 + x^2 \cdot y^2} = e^{c_2 - c_1}$$

$$0.5 \cdot x^4 + x^2 \cdot y^2 = e^{4(c_2 - c_1)} \Rightarrow e^{4(c_2 - c_1)} = c$$

$$0.5 \cdot x^4 + x^2 \cdot y^2 = c$$

$$x^2 \cdot y^2 = c - 0.5x^4$$

$$y^2 = \frac{1}{x^2} (c - 0.5x^4)$$

$$y = \frac{1}{x} \sqrt{c - 0.5x^4}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot \frac{1}{x} \sqrt{c - 0.5x^4} \right\rangle$$

بیلگی :

$$x + y = y' \cdot x \quad (\text{لومړۍ})$$

دلته  $y = x \cdot z$  سبستیچیشن کیري او د په توانقاعدي له مخی  $dy / dx$  جوړوو او ږدو  $dy = z \cdot dx + x \cdot dz$ . اوس د بنییدلو له لاری  $dx$ ,  $x$  او  $dz$  د مساواتو په دواړو لورو خانله کیري.

$$x + y = \frac{dy}{dx} \cdot x \quad \blacktriangleright y = x \cdot z$$

$$\Rightarrow \frac{dy}{dx} = 1 \cdot z + x \cdot \frac{dz}{dx}$$

$$dy = z \cdot dx + x \cdot dz$$

$$x + x \cdot z = \frac{dy}{dx} \cdot (z \cdot dx + x \cdot dz)$$

$$x \cdot dx + x \cdot z \cdot dx = x \cdot z \cdot dx + x^2 \cdot dz$$

د اووښتونکو له بیلولو وروسته مساوات په دواړو لورو اینتیگرالیري. د اینتیگر-یشنثابتی رایوځای کیري.

د لاس ته راغلی  $f$  د دفرنخیالمساوات ټولیز اوبی دی

$$x \cdot dx = x^2 \cdot dz$$

$$\int \frac{dx}{x} = \int dz$$

$$\ln|x| + c_1 = z + c_2 \quad \blacktriangleright c_1 - c_2 = c$$

$$\ln|x| + c = z \quad \blacktriangleright z = \frac{y}{x}$$

$$y = x(\ln|x| + c)$$

$$\Rightarrow f = \langle x \cdot \ln|x| + c \rangle$$

$$(x^2 + y^2) \cdot dx = xy \cdot dx \quad \text{بیلگه ۲ :}$$

سبستیچیشن یا د اووښتونکو بدلون  $y = x \cdot z$  او  $y^2 = x^2 \cdot z^2$  د خلقاعدې

سره  $dy/dx = z \cdot dx + x \cdot dz$  جوړوو او پر دو  $dy = z \cdot dx + x \cdot dz$  .  
 د مساوات بڼه بدلون سره  $x, dx$  همداسی  $z, dz$  په دواړو لورو ځانله کوو.  
 د اوبتونکو، دواړو لورو ته له بیلولو وروسته مساوات اینتیگرالیری.

$$(x^2 + y^2) dx = x \cdot y \cdot dy$$

$$x^2 \cdot dx + y^2 \cdot dx = x \cdot y \cdot dy$$

$$\Rightarrow y = x \cdot z \Rightarrow y^2 = x^2 \cdot z^2$$

$$\Rightarrow dy = z \cdot dx + x \cdot dz$$

$$x^2 \cdot dx + x^2 \cdot z^2 \cdot dx = x \cdot x \cdot z (z \cdot dx + x \cdot dz)$$

$$dx + z^2 \cdot dx = z^2 \cdot dx + z \cdot x \cdot dz$$

$$\frac{dx}{x} = z \cdot dz$$

$$\int \frac{dx}{x} = \int z \cdot dz$$

$$\ln|x| + c_1 = \frac{z^2}{2} + c_2$$

بیاد  $z^2$  په ځای  $y^2/x^2$  ځای په ځای کیری، د  $2(c_2 - c_1)$  لپاره  $c$  پر دو.  
 لاس ته راغلی  $f$  د دفرنخیالمساوات ټولیز اوجی دی.

$$2 \cdot \ln|x| + 2c_1 - 2c_2 = z^2 \Rightarrow z^2 = \frac{y^2}{x^2}$$

$$2c_1 - 2c_2 = c$$

$$2 \cdot \ln|x| + c = \frac{y^2}{x^2}$$

$$y^2 = x^2(2 \cdot \ln|x| + c)$$

$$y = x\sqrt{2 \cdot \ln|x| + c}$$

$$\Rightarrow f = \underline{\underline{(x \cdot \sqrt{2 \cdot \ln|x| + c})}}$$

$$y' = (y/x) - (y^2/x^2) \quad \text{بیلگه ۳}$$

سیستیچیشن (د) په ځای اینیول

$y = x \cdot z$  او  $z^2 = x^2$  د خلاقعدې

سره  $dy/dx$  جوړوو او زیږو

$$dy = z \cdot dx + x \cdot dz$$

د مساوات د بڼې بدلون له لارې  $x, dx$

همداسې  $z, dz$  په دواړو لوروځانله کوو

د اووښتونکو له بیلولو وروسته

مساوات ایتیگرالوو.

د  $z$  لپاره بیرته  $y/x$  ږدو او

ایتیگریشن ثابتې رایوځای کوو.

د مساوات د  $y$  پسې اوبی مو

ټولیز اوبی  $f$  ته بیایي.

$$y' \cdot (y - x) = y \quad \text{بیلگه ۴}$$

(د) په ځای ږدو  $y = x \cdot z$

د خلاقنون سره  $dy/dx$  جوړوو

مساوات بڼیدلو لاسره  $x, dx$  همداسې

$z, dz$  په دواړو لورو ځانله کوو.

د اووښتونو ځانلونې وروسته

دواړه خواو پاینتیگرالوو.

نو باور لري

$$\int [f'(x)/f(x)] \cdot dx = \ln[f(x)] + C$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{y}{x} - \frac{y^2}{x^2}$$

$$\begin{aligned} \blacktriangleright y = x \cdot z &\Rightarrow y^2 = x^2 \cdot z^2 \\ \Rightarrow dy = z \cdot dx + x \cdot dz \end{aligned}$$

$$\frac{z \cdot dx + x \cdot dz}{dx} = \frac{x \cdot z}{x} - \frac{x^2 \cdot z^2}{x^2}$$

$$z + \frac{x \cdot dz}{dx} = z - z^2$$

$$-\frac{dz}{z^2} = \frac{dx}{x}$$

$$-\int \frac{dz}{z^2} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\frac{1}{z} + c_1 = \ln|x| + c_2 \quad \blacktriangleright z = \frac{y}{x}$$

$$c_2 - c_1 = c$$

$$\frac{x}{y} = \ln|x| + c$$

$$y = \frac{x}{\ln|x| + c}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot \frac{x}{\ln|x| + c} \right\rangle$$

$$dy(y - x) = y \cdot dx$$

$$\blacktriangleright y = x \cdot z$$

$$\Rightarrow dy = z \cdot dx + x \cdot dz$$

$$(z \cdot dx + x \cdot dz)(x \cdot z - x) = x \cdot z \cdot dx$$

$$x \cdot z^2 \cdot dx - x \cdot z \cdot dx + x^2 \cdot z \cdot dz - x^2 \cdot dz - x \cdot z \cdot dx = 0$$

$$z^2 \cdot dx - z \cdot dx + x \cdot z \cdot dz - x \cdot dz - z \cdot dx = 0$$

$$dx(z^2 - 2z) + x \cdot dz(z - 1) = 0$$

$$\int \frac{dx}{x} + \int \frac{z-1}{z^2-2z} dz = 0$$

$$\int \frac{dx}{x} + \frac{1}{2} \int \frac{2z-2}{z^2-2z} dz = 0$$

(د) په ځایونه  $z = y/x$  اېښوونې سره په  
څټ راگرځول کيږي.

ورپسې اوبیونه مو فنکش -  
برابرون ته بیایي، کوم چی یواځي  
ایمپلیسیټ انځوریدلی شي.

$$\ln|x| + c_1 + \frac{1}{2} \ln|z^2 - 2z| + c_2 = 0$$

$$2 \cdot \ln|x| + \ln|z^2 - 2z| = 2(-c_1 - c_2)$$

$$\ln x^2 + \ln|z^2 - 2z| = -2(c_1 + c_2)$$

$$\blacktriangleright y = x \cdot z$$

$$\Rightarrow z = \frac{y}{x}$$

$$\ln \left| x^2 \left( \frac{y^2}{x^2} - 2 \frac{y}{x} \right) \right| = -2(c_1 + c_2)$$

$$\ln|y^2 - 2xy| = -2(c_1 + c_2)$$

$$y^2 - 2xy = e^{-2(c_1 + c_2)}$$

$$\blacktriangleright e^{-2(c_1 + c_2)} = c$$

$$\underline{y^2 - 2xy = c}$$

### ۱ . ۲ . ۳ لاینی دفرنخیال مساوات

د لمړي نظم لاینی دفرنخیالمساوات  
لاندې ، هغه مساوات پوهیږو، چی  $y$   
او  $y'$  په ۱-ام گراد کی ، دا په دې  
مانا چی لاینی وي. ولري. دا شرطونه  
داووبنتونکی  $x$  لپاره باور نه لري.  
دلته  $F(x)$  او  $f(x)$  د  $x$  فنکشونه  
یا بلواک دي او یا ثابتی.

$$\text{allgemein: } \frac{dy}{dx} + y \cdot f(x) = F(x)$$

$$\text{Beispiele: } \bullet y' - y \cdot \frac{2}{x} = \frac{x+1}{x}$$

$$\bullet y' \cdot x = x \cdot \sin x - y$$

$$\bullet y' + x^2 = x^4 \cdot y$$

د لاینی دفرنخیالمساوات اوبیونی لپاره کیدی شي، چی بیلابیلی همغه ارزښتیز  
متودونه وکارول شي.

### د برنولي ( Bernoulli ) متود له مخی اوبیونه

۱- سبستیچیوشنوور  $y = u(x) \cdot v(x)$  له  
دې څخه دخلقاعدي له لارې لاس ته راځي

$$y' - y \cdot \frac{2}{x} = \frac{x+1}{x}$$

$$\blacktriangleright y = u(x) \cdot v(x)$$

$$\Rightarrow y' = u(x) \frac{dv}{dx} + v(x) \frac{du}{dx}$$

د  $y$  او  $y'$  لپاره ارزښتونه په دفرنخیال-

لمساوات کي کینسول کيږي

$$\Rightarrow u(x) \frac{dv}{dx} + v(x) \frac{du}{dx} - u(x) \cdot v(x) \frac{2}{x} = \frac{x+1}{x}$$

۲ - لويي  $u(x)$  همداسی  $v(x)$  له نوکانو راوځي

۳ - د  $u(x)$  همداسی  $v(x)$  لپاره د څنگشميرنی سره يو ترم غوښتل کيږي، کوم چی نوکترم  $[dv/dx - (2/x)v(x)]$  او له دې سره د  $u$  څلورني يا فاکتور صفر کیدی شي .

دا د  $v(x) = x^2$  لپاره حالت دی، د نیونی  $c_2 - c_1 = 0$  لاندې

د  $v(x)$  لپاره راپیدا ارزښت، دا په دې مانا چی  $x^2$  په مساوات کي کینسول شي. له  $u(x)[dv/dx - 2v(x)/x]$  سره چی ځل  $u(x)$  په صفر برابر شي یو پاتی غړی راکوي، له کوم سره چی  $du$  همداسی  $x, dx$  په دواړو خواو خانله کیدی شي.

۴ - له پاتی غړي څخه  $u(x)$  د اینتیگرال کولو له لارې ټاکل کدی شي.

۵ - په وتلمساوات  $y = u(x) \cdot v(x)$  کي

راپیدا ارزښتونه کینسول کيږي :

$$u(x) = -(1/x) - (1/2x^2) + c; v(x) = x^2$$

لاس ته راوړنه یی د ورکړ شوي اینتیگرال مساوات ټولیز اویونه ده.

$$u(x) \left[ \frac{dv}{dx} - \frac{2}{x} v(x) \right] + v(x) \frac{du}{dx} = \frac{x+1}{x}$$

$$\frac{dv}{dx} - \frac{2}{x} v(x) = 0$$

$$\frac{dv}{v(x)} = \frac{2 dx}{x}$$

$$\int \frac{dv}{v(x)} = 2 \cdot \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |v(x)| + c_1 = 2 \cdot \ln |x| + c_2$$

$$\ln |v(x)| = \ln x^2 + c_2 - c_1$$

$$v(x) = x^2 \cdot e^{c_2 - c_1} \triangleright c_2 - c_1 = 0$$

$$v(x) = x^2$$

$$u(x) \left[ \frac{dv}{dx} - \frac{2}{x} v(x) \right] + v(x) \frac{du}{dx} = \frac{x+1}{x} \triangleright v(x) = x^2$$

$$u(x) \cdot 0 + x^2 \frac{du}{dx} = \frac{x+1}{x}$$

$$\frac{du}{dx} = \frac{x+1}{x^3}$$

$$\int du = \int \frac{x+1}{x^3} dx$$

$$\int du = \int \frac{1}{x^2} dx + \int \frac{1}{x^3} dx$$

$$u(x) = -\frac{1}{x} + c_1 - \frac{1}{2x^2} + c_2 \triangleright c_1 + c_2 = c$$

$$= -\frac{1}{x} - \frac{1}{2x^2} + c$$

$$y = u(x) \cdot v(x)$$

$$= \left( -\frac{1}{x} - \frac{1}{2x^2} + c \right) \cdot x^2$$

$$= -x - \frac{1}{2} + cx^2; c \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x^2 - cx^2 - x - \frac{1}{2} \mid c \in \mathbb{R} \right\rangle$$

## د لاکرانژ Lagrange متود له لارې اویونه

همدا بیلگه به اوس ددوم یعنی

لاکرانژ له متود وشمیرل شي.

۱ - ځای په ځای کوو  $F(x) = 0$  او راپاتی

پاتی مساوات  $y' - y \cdot f(x) = 0$  د ورسره

بلدمتود د اووونتونکو بیلولو له لارې

اوبی کوو. د اینتیگریشن ثابطی په ځای،

چی گټور دی لوگاریتم ټاکو، چی دا لو-

گاریم بیا له منځه ځی.  $c_2 - c_1 = \ln |c|$

ثابته  $C$  په لنډ شوي هوموجین مساوات

$y' - y \cdot f(x)$  کی ثابته نه ده، بلکه د  $x$

یو فنکشن دی.

۲ - لاس ته راوړی مساوات د  $y$

لپاره د ځل یا ضرب قاعدې له

لارې دینفرنخیالیری.

۳ - د  $y$  او  $y'$  دواړه ټوټه

اویونی په سرچینز مساوات کی

ځای په ځای کیری او مساوات

د  $dC(x)/dx$  پسې اوبی کیری.

۴ - د اینتیگرالولو لارې

$C(x)$  لاس ته راوړ لکیری.

۵ - په مساوات  $y = x^2 \cdot C(x)$  کې

د  $C(x)$  لپاره ارزښت کینول

کیری او مساوات ساده کیری

$$y' - y \cdot \frac{2}{x} = \frac{x+1}{x}$$

$$y' - y \cdot f(x) = F(x) \Rightarrow F(x) = 0$$

$$\Rightarrow \frac{dy}{dx} - y \cdot \frac{2}{x} = 0$$

$$\frac{dy}{y} = \frac{2 dx}{x}$$

$$\int \frac{dy}{y} = 2 \cdot \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |y| + c_1 = 2 \cdot \ln |x| + c_2$$

$$\ln |y| = \ln x^2 + c_2 - c_1 \Rightarrow c_2 - c_1 = \ln |c|$$

$$\ln |y| = \ln x^2 + \ln |c|$$

$$\ln |y| = \ln |x^2 \cdot c|$$

$$y = x^2 \cdot c \Rightarrow c = c(x)$$

$$= u(x) \cdot v(x)$$

$$u(x) = x^2 \Rightarrow u'(x) = 2x$$

$$v(x) = c(x) \Rightarrow v'(x) = \frac{dc(x)}{dx}$$

$$\Rightarrow y' = 2x \cdot c(x) + x^2 \frac{dc(x)}{dx}$$

$$y' - y \cdot \frac{2}{x} = \frac{x+1}{x}$$

$$2x \cdot c(x) + x^2 \frac{dc(x)}{dx} - x^2 \cdot c(x) \cdot \frac{2}{x} = \frac{x+1}{x}$$

$$\Rightarrow \frac{dc(x)}{dx} = \frac{1}{x^2} + \frac{1}{x^3} + \frac{2}{x} \cdot c(x) - \frac{2}{x} \cdot c(x)$$

$$\int dc(x) = \int \frac{dx}{x^2} + \int \frac{dx}{x^3}$$

$$c(x) + k_1 = -\frac{1}{x} + k_2 - \frac{1}{2x^2} + k_3 \Rightarrow k_2 + k_3 - k_1 = k$$

$$c(x) = -\frac{1}{x} - \frac{1}{2x^2} + k; k \in \mathbb{R}$$

$$y = x^2 \cdot c(x)$$

$$= x^2 \cdot \left( -\frac{1}{x} - \frac{1}{2x^2} + k \right)$$

دا نتیجه هم همغه برابره ټولیزه اوبیونه ده، لکه د مخه تیر د لاگرانژ اوبیونی متود.

$$y = -x - \frac{1}{2} + k \cdot x^2; k \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot -kx^2 - x - \frac{1}{2} \mid k \in \mathbb{R} \right\rangle$$

بیلگه: د ۱-م نظم مساوت  $y' - ay = x$  د لانگرانژ او برنولي متودو له لارې اوبی کړی!

الف - (د) په ځای اینسوونی

(سبستیچیوشن)  $y = u \cdot v$  له

لارې او مناسب رابیلیدنی ته

$$dy / dx = u \cdot (dv/dx) + v(du/dx)$$

ب-  $u(x)$  له نوکانو راوځي

پ- په نوکانو کی ترم باید صفر

شي، چی د  $u$  اود نوکانو ځل

صفر شي. د اینتیگرالولو سره

لویه  $v(x)$  ټاکل کیږي.

$$y' - ay = x \Rightarrow y = u(x) \cdot v(x)$$

$$u(x) \frac{dv}{dx} + v(x) \frac{du}{dx} - a \cdot u(x) \cdot v(x) = x$$

$$u(x) \left[ \frac{dv}{dx} - a \cdot v(x) \right] + v(x) \frac{du}{dx} = x$$

$$\frac{dv}{dx} - a \cdot v(x) = 0$$

$$\int \frac{dv}{v(x)} = a \cdot \int dx$$

$$\ln |v(x)| + c_1 = ax + c_2$$

$$\ln |v(x)| = ax + c_2 - c_1$$

$$v(x) = e^{ax+c_2-c_1}$$

$$= e^{ax} \cdot e^{c_2-c_1} \Rightarrow c_2 - c_1 = 0$$

$$= e^{ax}$$

$$u(x) \cdot [0] + e^{ax} \cdot \frac{du}{dx} = x$$

$$\int du = \int \frac{x}{e^{ax}} dx$$

$$u(x) = -\frac{ax+1}{a^2} \cdot e^{ax} + c$$

$$y = u(x) \cdot v(x) = \left( -\frac{ax+1}{a^2} \cdot e^{ax} + c \right) \cdot e^{ax}$$

$$y = -\frac{x}{a} - \frac{1}{a^2} + c \cdot e^{ax}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot -c \cdot e^{ax} - \frac{x}{a} - \frac{1}{a^2} \right\rangle$$

ت- د  $v(x)$  لپاره دا راپیدا ترم

ځای په ځای کیږي او د اینتیگرال

کیدو له لارې  $u$  لاس ته راځي.

د اینتیگرال اوبی د ټوټه اینتیگرال

له لارې پیدا کیږي.

ت- لاس ته راوړی ارزښت په

مساوات  $y = u \cdot v$  کی کینوول کیږي.

لاس ته راوړنه د برنولي پسي

ټولیز اوبی دی



الف - د لاگرانژ پسی بنی لور  
په صفر مساوي گینبول کیري  
او dx همداسی dy, y په دواړو  
لورو خانله کیري.

راپاتی مساوات  $dy / y = a \cdot dx$   
اینتیگرالیري، د y پسی بنه -  
بدلیري او  $c_2 - c_1 = \ln|c|$  ږدو.

ب - د y لپاره برابرې د ځل -  
قاعدې له لارې دیفرنخیالیري.

پ - د y او y' لپاره ټوټه اویبوني  
په پیلبرابرون کی کینبول کیري.

داسی ودیز برابرې د  $dc(x)$

پسی اویب کیري له دې سره

$a \cdot e^{ax} \cdot C(x)$  له منځه ځي

ت - ارزښت  $C(x)$  د اینتیگر -

الولو له لارې لاس ته راځي

ټ - لاس ته راوړلی ارزښتونه

په مساوت

$$y = u(x) \cdot v(x) \cdot e^{ax} \cdot C(x)$$

کی ږدو

نتیجه د لاگرانژ پسی ټولیز اویب دی.

دا د برنولي د نتیجی سره سرخوري.

$$y' - a \cdot y = x \quad x = 0$$

$$\Rightarrow \frac{dy}{dx} - a \cdot y = 0$$

$$\frac{dy}{y} = a \cdot dx$$

$$\int \frac{dy}{y} = a \cdot \int dx$$

$$\ln|y| + c_1 = ax + c_2 \quad \blacktriangleright c_2 - c_1 = \ln|c(x)|$$

$$\ln|y| = ax + \ln|c(x)|$$

$$y = e^{ax} \cdot e^{\ln|c(x)|}$$

$$= e^{ax} \cdot c(x) = u(x) \cdot v(x)$$

$$y' = e^{ax} \cdot \frac{dc(x)}{dx} + c(x) \cdot a \cdot e^{ax}$$

$$y' - a \cdot y = x$$

$$e^{ax} \cdot \frac{dc(x)}{dx} + c(x) \cdot a \cdot e^{ax} - a \cdot e^{ax} \cdot c(x) = x$$

$$e^{ax} \cdot \frac{dc(x)}{dx} = x$$

$$\int dc(x) = \int \frac{x}{e^{ax}} dx$$

$$c(x) + k_1 = -\frac{ax+1}{a^2 \cdot e^{ax}} + k_2 \quad \blacktriangleright k_2 - k_1 = k$$

$$c(x) = -\frac{ax+1}{a^2 \cdot e^{ax}} + k; k \in \mathbb{R}$$

$$y = e^{ax} \cdot c(x)$$

$$= e^{ax} \cdot \left( -\frac{ax+1}{a^2 \cdot e^{ax}} + k \right)$$

$$= -\frac{x}{a} - \frac{1}{a^2} + k \cdot e^{ax}; k \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot -k \cdot e^{ax} - \frac{x}{a} - \frac{1}{a^2} \mid k \in \mathbb{R} \right\rangle$$

بیلگه: مساوات  $y' + y/x = \sin x$  د برنولي متود سره اوبی کړی.

(د) په خایکو  $y = u(x) \cdot v(x)$  او  $y'$  په دفرنخیالبرون کی ږدو

نوکتوم په 0 سره برابر ږدو او شمیری

د پاتیمساوات څخه راپاتی دی

$$v(x)(du/dx) = \sin x$$

د  $c = 0$  له امله لاس ته راځي:

$$v(x) = 1/x$$

له پاتبرابرون څخه  $u(x)$  د اینتیگرالولوله لارې ټاکل کیري

په  $y = u(x) \cdot (x)$  کی لاس ته

راوړل شوي ارزښتونه د  $u$  او  $v$

لپاره خای په خای کړی.

لاس ته راوړنه د برنولي پسی

د ورکړ شوي مساوات ټولیز

اوبیدی.

$$y' + \frac{y}{x} = \sin x$$

$$\rightarrow y = u(x) \cdot v(x)$$

$$\Rightarrow y' = u(x) \frac{dv}{dx} + v(x) \frac{du}{dx}$$

$$u(x) \frac{dv}{dx} + v(x) \frac{du}{dx} + \frac{u(x) \cdot v(x)}{x} = \sin x$$

$$u(x) \cdot \left( \frac{dv}{dx} + \frac{v(x)}{x} \right) + v(x) \frac{du}{dx} = \sin x$$

$$\frac{dv}{dx} + \frac{v(x)}{x} = 0 \Rightarrow v(x) \frac{du}{dx} = \sin x$$

$$\int \frac{dv}{v(x)} = - \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |v(x)| + c_1 = -\ln |x| + c_2 \rightarrow c_2 - c_1 = \ln |c|$$

$$\ln |v(x)| = \ln |x^{-1}| + \ln |c|$$

$$v(x) = \frac{1}{x} \cdot c \rightarrow c = 0$$

$$\Rightarrow v(x) = \frac{1}{x}$$

$$v(x) \frac{du}{dx} = \sin x$$

$$\frac{1}{x} \frac{du}{dx} = \sin x$$

$$\int du = \int x \cdot \sin x dx$$

$$u(x) + k_1 = \sin x - x \cdot \cos x + k_2 \rightarrow k_2 - k_1 = k$$

$$u(x) = \sin x - x \cdot \cos x + k; k \in \mathbb{R}$$

$$y = u(x) \cdot v(x)$$

$$= (\sin x - x \cdot \cos x + k) \cdot \frac{1}{x}$$

$$= \frac{\sin x}{x} - \cos x + \frac{k}{x}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x, -\frac{\sin x}{x} - \cos x + \frac{k}{x} \mid k \in \mathbb{R} \right\rangle$$

بیلگه : مساوات  $y' + y = e^{-x}$  د لاگرانژ د متود له لارې اوبی کړی.

ردو  $F(x) = e^{-x} = 0$  او پاتي-

مساوات د اوونبتونو د بیلولو له لارې اوبی کوو.

د اینتیگریشن شتابتو په څیر کینسول کیري  $c - c = \ln |c(x)|$  او  $y$  ټاکو د ځلقاعدې سره  $y'$  شمیرل کیري

د  $y$  او  $y'$  لپاره برخ اویونی په پیلمساوات کی کینسول کیري او  $e^{-x} \cdot c(x)$  او  $e^{-x}$  لري کیري.

د اینتیگریشن له لارې  $c(x)$  ټاکل کیري.

په مساوات  $y = e^{-x} \cdot c(x)$  کی

$c(x)$  کینسول کیري. نتیجه د

لاگرانژ پسی ټولیز اویونه ده

$$y' + y = e^{-x} \quad \blacktriangleright \quad e^{-x} = 0$$

$$\frac{dy}{dx} + y = 0$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int dx$$

$$\ln |y| + c_1 = -x + c_2 \quad \blacktriangleright \quad c_2 - c_1 = \ln |c(x)|$$

$$\ln |y| = -x + \ln |c(x)|$$

$$y = e^{-x} \cdot c(x)$$

$$= u(x) \cdot v(x)$$

$$y' = \frac{dc(x)}{dx} \cdot e^{-x} - c(x) \cdot e^{-x}$$

$$y' + y = e^{-x}$$

$$\frac{dc(x)}{dx} \cdot e^{-x} - c(x) \cdot e^{-x} + e^{-x} \cdot c(x) = e^{-x}$$

$$\int dc(x) = \int dx$$

$$c(x) + k_1 = x + k_2 \quad \blacktriangleright \quad k_2 - k_1 = k$$

$$c(x) = x + k; \quad k \in \mathbb{R}$$

$$y = e^{-x} \cdot c(x) \quad \blacktriangleright \quad c(x) = x + k$$

$$= e^{-x}(x + k); \quad k \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \langle x \cdot e^{-x} - e^{-x}(x + k) | k \in \mathbb{R} \rangle$$

### تمرینونه

۱ . ۲ د لمړینظم دفرنخیالمساوات

۱ . ۲ . ۱ د فرنخیالمساوات د بیلوشو اوونبتونو سره

د لاندې دفرنخیالمساوات لپاره ټولیزین اویونیورکړی

1.  $y' = \frac{y}{2a}$

2.  $y' = axy$

3.  $y' - 1 = x^2 + x^4$

4.  $y' - x^3 = y - x^3$

5.  $\frac{y'}{2x} = y^2$

6.  $y' = \frac{y^2}{x^2}$

- |  |  |  |
|--|--|--|
| 7. $2xy^2 = y'$                                    | 8. $y' = \frac{b^2x}{a^2y}$              | 9. $y' = \frac{2}{\sqrt{a^2 + x^2}}$                   |
| 10. $x^2 + 2x = y'$                                | 11. $xy' = y \cdot \ln y$                | 12. $(1 - x^2)dy + xy \cdot dx = 0$                    |
| 13. $y' = \frac{\sin x - \cos x}{\sin x + \cos x}$ | 14. $y' = e^xy$                          | 15. $\sqrt{y'} = y'x$                                  |
| 16. $y' = (yy')^2$                                 | 17. $dy = \frac{dx}{x(x^2 + 2x + 1)}$    | 18. $y' = \frac{x^2\sqrt{x^2 + 4}}{y^2\sqrt{y^2 + 9}}$ |
| 19. $yx \cdot \sin(2x) = y'$                       | 20. $\frac{dx}{dy} = \ln y$              | 21. $dx(e^y + e^{-y}) = dy(e^x + e^{-x})$              |
| 22. $\left(\frac{dy}{dx}\right)^3 = x^2y^3$        | 23. $(x + y)^2 = y'$                     | 24. $y'^2y = x^2y' - y'$                               |
| 25. $y'^2 - 2x - x^2 = 0$                          | 26. $y' \cdot \text{Arcsin } y = x^2$    | 27. $x \cdot e^{x^2} = y' \cdot e^x$                   |
| 28. $y \cdot \ln x = y'$                           | 29. $x \cdot \sinh x = y' \cdot \cosh y$ | 30. $\frac{\text{Arsinh } x}{\text{Arcosh } y} = y'$   |

۲ . ۲ . ۱ ديفرنشيالمساوات د هوموجين اووېنتونكو يا واريابلو سره  
لاندي دفرنشيالمساوات اوبي كړي

- |   |  |
|---|--|
| 1. $y'x = -(x + y)$                                   | 2. $y'x = y$   |
| 3. $y' = \frac{x + y}{x}$                             | 4. $y'x^2 - yx = x^2 + y^2$                                    |
| 5. $y'xy = y^2 - x^2$                                 | 6. $\frac{x}{y} + \frac{y}{x} = y'$                            |
| 7. $dy \cdot x = (y - x) dx$                          | 8. $y' - \frac{y}{x} = \tan \frac{y}{x}$                       |
| 9. $(x + y) dx - (x - y) dy = 0$                      | 10. $x^2 + xy + y^2 = x^2y'$                                   |
| 11. $y' = \frac{2xy}{3x^2 - y^2}$                     | 12. $y' = \frac{y}{x} \ln \frac{y}{x}$                         |
| 13. $x \cdot dy - y \cdot dx = y \cdot dy$            | 14. $y^2 + (x^2 - xy)y' = 0$                                   |
| 15. $y^2 \cdot dx - 3x^2 \cdot dx + 2xy \cdot dy = 0$ | 16. $xy' = y + \sqrt{y^2 - x^2}$                               |
| 17. $xy' = y(\ln y - \ln x)$                          | 18. $y \cdot dx + \sqrt{4xy} \cdot dy = x \cdot dy$            |
| 19. $\frac{2y(y - x)}{x^2 - 2xy + y^2} = y'$          | 20. $y' = \frac{y}{x} + \sqrt{1 + \left(\frac{y}{x}\right)^2}$ |

### ۱ . ۲ . ۳ لاینی ديفرنخیالمساوات

لاندي ديفرنخیالمساوات د برنولي او لاگرانژ متودونو سره اوبی کړی.

- |  |  |  |
|--|--|--|
| 1. $y' + 2xy = \frac{x}{e^{x^2}}$        | 2. $y' = e^x - y$                        | 3. $y' - y = x^2 - 1$                            |
| 4. $y' = e^{3x} - 2y$                    | 5. $y'x = y + x^2 \cdot \sin x$          | 6. $y'x = x \cdot \sin x - y$                    |
| 7. $y' + y + \cos x - e^{2x} = 0$        | 8. $y' + ay = b \cdot e^{cx}$            | 9. $y' + ay - b \cdot \sin(cx) = 0$              |
| 10. $y' = \frac{y}{x} + \frac{1}{\ln x}$ | 11. $y' = a + bx + cy$                   | 12. $xy' + 1 = e^x + y$                          |
| 13. $y'(1 - x^2) + xy = 1$               | 14. $\frac{y'}{\sin x} - y = 1 - \cos x$ | 15. $y' + y \cdot \cos x = \frac{1}{2} \sin(2x)$ |
| 16. $y' - y \cdot x = x^2 - 1$           | 17. $y'x^2 + y = x$                      | 18. $y' + \frac{1}{1+x}y + x^2 = 0$              |
| 19. $y' + y \cdot \cos x = e^{-\sin x}$  | 20. $y' + y \cdot \tan x = \sin(2x)$     | 21. $y' - 2y = 3 - x$                            |

### ۱ . ۳ د دویم نظم ديفرنخیالمساوات

د دویم نظم ديفرنخیالمساوات لاندي یو مساوات پوهیږو، چی  $y'' = d^2y / dx^2$  د خورا جگ ديفرنخیالمساوات یا ديفرنخیالویش په څیر ولري، د دې ترڅنگ کیدی شي  $y' = dy / dx \cdot x$  او  $y$  رامنځ ته شي.

د ديفرنخیالمساواتو په دې پیلونی په چاپیریال کی کیدی شي، چی لنډ یو څو د دویم نظم ديفرنخیالمساوات او د هغو کارونه یا استعمال باندي خبرې وشي.

د  $y'' = f(x)$  بنی ديفرنخیالمساوات

Beispiel:

بېلگه:

$$y'' = -\sin x$$

$$\int y'' dx = \int -\sin x dx$$

$$y' = \cos x + c_1; c_1 \in \mathbb{R}$$

$$\int y' dx = \int \cos x dx + c_1 \cdot \int dx$$

$$y = \sin x + c_1 x + c_2; c_2 \in \mathbb{R}$$

$$\Rightarrow f = \langle x \mapsto \sin x + c_1 x + c_2 | c_1; c_2 \in \mathbb{R} \rangle$$

د اوبیونی تلنه: د رایبیلیدنی د له منځه

وړلو د اوبیونی پرنخیپ ډیرواره

اینٹیگرالول دي.

الف: د برابرین دواړه لوري اینٹیگرالیري

۲- راپورته شوي دفرنخیالمساوات بیا

اینٹیگرالیري.

۳- په ورکړ شوي حالت کی له شرایطو

$c_1$  او  $c_2$  وټاکي

بیلگی:

$$y'' = 1 / (1+x^2) \text{ - لمړی}$$

د لمړي اینتگریشن سره لاس ته  $y'$  راځي

بیا د  $y'$  اینتگریشن سره  $y$

لاس ته راځي اوله دې سره د  $f$  ټولیزه اوبیونه

$$y'' = x^2 + x + 1 \text{ - دویم}$$

لمړی اینتگرال راځي

ثابتي  $c_3, c_4, c_5$  د اینتگر -

یشنابتي  $c_1$  ته یوځای کيږي

دویم اینتگریشن  $y$  راځي

ثابتي  $c_6, c_7, c_8, c_9$  د اینتگریشن

ثابتي  $c_2$  ته راښوځایکيږي

دلته  $f$  ټولیز اوبیفنکشن دی

$$3. y'' = x \cdot e^x = u(x) \cdot v'(x)$$

$$\int u(x) \cdot v'(x) dx = u(x) \cdot v(x) - \int u'(x) \cdot v(x) dx$$

$$\int x \cdot e^x dx = x \cdot e^x - \int e^x dx = x \cdot e^x - e^x + c_1$$

دلته  $f$  ټولیز اوبیفنکشن دی

$$\int y'' dx = \int \frac{dx}{1+x^2}$$

$$y' = \text{Arctan } x + c_1$$

$$\int y' dx = \int \text{Arctan } x dx + c_1 \cdot \int dx$$

$$y = x \cdot \text{Arctan } x - \frac{1}{2} \ln(1+x^2) + c_3 + c_1 x + c_4$$

$$\blacktriangleright c_3 + c_4 = c_2$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot \text{Arctan } x - \frac{1}{2} \ln(1+x^2) + c_1 x + c_2 \right\rangle$$

$$\int y'' dx = \int x^2 dx + \int x dx + \int dx$$

$$y' = \frac{x^3}{3} + c_3 + \frac{x^2}{2} + c_4 + x + c_5$$

$$= \frac{x^3}{3} + \frac{x^2}{2} + x + c_1$$

$$\int y' dx = \frac{1}{3} \int x^3 dx + \frac{1}{2} \int x^2 dx + \int x dx + c_1 \cdot \int dx$$

$$y = \frac{x^4}{12} + c_6 + \frac{x^3}{6} + c_7 + \frac{x^2}{2} + c_8 + c_1 x + c_9$$

$$= \frac{x^4}{12} + \frac{x^3}{6} + \frac{x^2}{2} + c_1 x + c_2$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot \frac{x^4}{12} + \frac{x^3}{6} + \frac{x^2}{2} + c_1 x + c_2 \right\rangle$$

$$\int y'' dx = \int x \cdot e^x dx = \int u(x) \cdot v'(x) dx$$

$$y' = x \cdot e^x - e^x + c_1$$

$$\int y' dx = \int x \cdot e^x dx - \int e^x dx + c_1 \cdot \int dx$$

$$y = x \cdot e^x - e^x + c_3 - e^x + c_4 + c_1 x + c_5$$

$$\blacktriangleright c_3 + c_4 + c_5 = c_2$$

$$= e^x(x-2) + c_1 x + c_2$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot e^x - e^x(x-2) + c_1 x + c_2 \right\rangle$$

## د جگ نظم دف. مساوات کیدی شي کله په ورته توگه اوبی شي

$$4. y^{(4)} = x$$

لمړی انټیگرالونه  $y'''$  رااکوي،  
دومه -  $y''$  دریمه -  $y'$  او  
خلورم انټیگریشن  $y$  راکوي

اړوند انټیگریشن ثابتی سره  
رایوځاي کيږي

$$k_1 = c_1$$

$$k_2 = c_2 + c_3$$

$$k_3 = c_4 + c_5 + c_6$$

$$k_4 = c_7 + c_8 + c_9 + c_{10}$$

$$k_1; k_2; k_3; k_4 \in \mathbb{R}$$

دلته  $f$  د ټولیز اېیفنکشن دی

$$\int y^{(4)} dx = \int x dx$$

$$y''' = \frac{x^2}{2} + c_1$$

$$\int y''' dx = \frac{1}{2} \int x^2 dx + c_1 \cdot \int dx$$

$$y'' = \frac{x^3}{6} + c_2 + c_1 x + c_3$$

$$\int y'' dx = \frac{1}{6} \int x^3 dx + c_1 \cdot \int x dx + (c_2 + c_3) \int dx$$

$$y' = \frac{x^4}{24} + c_4 + \frac{1}{2} c_1 x^2 + c_5 + (c_2 + c_3)x + c_6$$

$$\int y' dx = \frac{1}{24} \int x^4 dx + \frac{1}{2} c_1 \cdot \int x^2 dx +$$

$$+ (c_2 + c_3) \int x dx + (c_4 + c_5 + c_6) \int dx$$

$$y = \frac{x^5}{120} + c_7 + \frac{x^3}{6} c_1 + c_8 + (c_2 + c_3) \frac{x^2}{2} + c_9 +$$

$$+ (c_4 + c_5 + c_6)x + c_{10}$$

$$= \frac{x^5}{120} + k_1 \frac{x^3}{6} + k_2 \frac{x^2}{2} + k_3 x + k_4$$

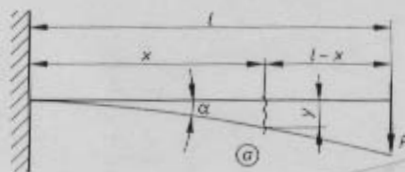
$$\Rightarrow f = \left\langle x^5 - \frac{x^5}{120} + k_1 \frac{x^3}{6} + k_2 \frac{x^2}{2} + k_3 x + k_4 \right\rangle$$

بیلگه: یوه یونوریز غزول شوي باورونی کړون  $y$  وشمیري، چې اوږدوالی  $l$  او ټکيدوله پریوتلی زور یی  $F$  وي له میخانیک څخه د کړون شمیرنی برابرېون څرگند دی. د یو لنډ برابرېون دی، چې په تخنیک د واړه ورسره بلد کړون لپاره باور لري. په یوه په خوښه ځای  $a$  کی کړومونت دی  $F(1-x)$ .

کړومونت  $M =$

د نرموالی-یاالاستیڅیټی مودول  $E =$

د هواری وړومونت  $l =$



د اینتیگرالولو له لارې "y" په "y" اوږي.

$$y'' = -\frac{M}{E \cdot I} \quad \blacktriangleright \quad M = -F(l-x)$$

$$= \frac{F(l-x)}{E \cdot I}$$

$$y' = \frac{F}{E \cdot I} \int (l-x) dx$$

$$= \frac{F}{E \cdot I} \left( lx - \frac{x^2}{2} \right) + c_1$$

$$\text{für } x=0 \Rightarrow y'=0 \Rightarrow c_1=0$$

$$y = \frac{F \cdot l}{E \cdot I} \int x dx - \frac{F}{2 \cdot E \cdot I} \int x^2 dx$$

$$= \frac{F}{E \cdot I} \left( \frac{lx^2}{2} - \frac{x^3}{6} \right) + c_2$$

$$\text{für } x=0 \Rightarrow y=0 \Rightarrow c_2=0$$

$$y = \frac{F}{E \cdot I} \left( \frac{lx^2}{2} - \frac{x^3}{6} \right)$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \mid \frac{F}{E \cdot I} \left( \frac{lx^2}{2} - \frac{x^3}{6} \right) \right\rangle$$

$$\text{für } x=l \Rightarrow y_{\max} = \frac{F \cdot l^3}{E \cdot I \cdot 3}$$

د دویم اینتیگرالونې د مخه ثابته  $c_1$   
د باروړونې مخ ته پراته شرایطو څخه  
شمیرل کیږي. د  $x=0$  په ځای کې  
جگوالی  $y'$  هم صفر دی. د دې سره  
ثابته  $c_1=0$  ده.

دویم اینتیگرالول مود یفرنشلبرابرون ته بیایي.

دومه ثابته  $c_2$  هم صفر دی، دا چي  
د  $y$  راځپرونه د  $x=0$  په ځای کې  
د صفر سره برابره ده.

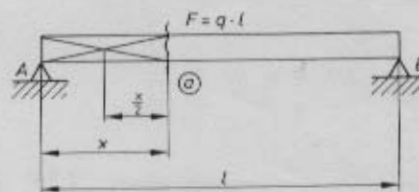
ماکسیمال ځپرونه د  $x=1$  سره پرته  
ده.  $y_{\max}$  د  $x=1$  ځای په ځای کولو  
سره لاس ته راځي.

بیلگه په دوه ستونو ولاړ باروړونکي ماکسیمال ځپرونه وشمیري، د لیکي بار  $q$  سره.  
د تیر په یوه ځای  $a$  باندې مومتمساوات ځای په ځای کوو.

دا چي بار په برابرډول ویشل شوی  
دی، نو پرته هر  $A$  او  $B$  هر یو  
بی د ټول بار نیمي دي.

$$A = B = \frac{q \cdot l}{2} = \frac{F}{2}$$

$$M = \frac{q \cdot l}{2} x - q \cdot x \cdot \frac{x}{2}$$





Die Momentengleichung **د هغه مومنتون**

$$M = \frac{q \cdot l}{2} x - \frac{q}{2} x^2$$

په ديفرنشيالمساوات كي كينبول  
كيري.

د "y لپاره برابرون د اينتيگرشن  
سره و' y ته بيرته بيول كييري

په  $x = l/2$  خاي كي هغه لوي كرون  
مخ ته پروت دي، دا په دې مانا چي  
په دې خاي كي تنجنت د كرونكربني  
سره پرته يعني افقي پرته ده، جكي يا  
جگوالي  $y' = 0$  مساوي په صفر دي.

د  $c_1$  لپاره راپيداشوي ارزښت په  
برابرون 'y كي اينبول كييري. د 'y  
د بيا يا نوي اينتيگرلوني سره  
فنكشن y ټاكل كييري.  
د  $x = 0$  په خاي كي راگرون  $y = 0$   
دي. د دې سره تابه  $c_2 = 0$  ده.

د  $x = l/2$  لپاره هغه خورا لوي  
كرون  $y_{\max}$  مخ ته لرو دي، چي د  $l/2$   
اينبولو سره د خورا لوي كرون  
فرمول لاس ته راخي

$$y'' = -\frac{M}{E \cdot I} \Rightarrow M = \frac{q \cdot l}{2} x - \frac{q}{2} x^2$$

$$= -\frac{q \cdot l}{2 \cdot E \cdot I} x + \frac{q}{2 \cdot E \cdot I} x^2$$

$$y' = -\frac{q \cdot l}{2 \cdot E \cdot I} \int x dx + \frac{q}{2 \cdot E \cdot I} \int x^2 dx$$

$$= -\frac{q \cdot l \cdot x^2}{4 \cdot E \cdot I} + \frac{q \cdot x^3}{6 \cdot E \cdot I} + c_1$$

$$\text{in } x = \frac{l}{2} \quad y' = 0$$

$$\Rightarrow 0 = -\frac{q \cdot l^3}{16 \cdot E \cdot I} + \frac{q \cdot l^3}{48 \cdot E \cdot I} + c_1$$

$$c_1 = 0 - \frac{q \cdot l^3}{48 \cdot E \cdot I} + \frac{q \cdot l^3}{16 \cdot E \cdot I}$$

$$= \frac{q \cdot l^3}{24 \cdot E \cdot I}$$

$$y' = \frac{q \cdot x^3}{6 \cdot E \cdot I} - \frac{q \cdot l \cdot x^2}{4 \cdot E \cdot I} + \frac{l^3}{24 \cdot E \cdot I}$$

$$= \frac{q}{6 \cdot E \cdot I} \int x^3 dx - \frac{q \cdot l}{4 \cdot E \cdot I} \int x^2 dx + \frac{q \cdot l^3}{24 \cdot E \cdot I} \int dx$$

$$y = \frac{q \cdot x^4}{24 \cdot E \cdot I} - \frac{q \cdot l \cdot x^3}{12 \cdot E \cdot I} + \frac{q \cdot l^3 \cdot x}{24 \cdot E \cdot I} + c_2$$

$$\text{in } x = 0 \quad y = 0 \Rightarrow c_2 = 0$$

$$\Rightarrow y = \frac{q}{24 \cdot E \cdot I} (x^4 - 2 \cdot l \cdot x^3 + l^3 \cdot x)$$

$$x = \frac{l}{2} \Rightarrow y_{\max} = \frac{q}{24 \cdot E \cdot I} \left( \frac{l^4}{16} - \frac{l^4}{4} + \frac{l^4}{2} \right)$$

$$= \frac{5 \cdot q \cdot l^4}{384 \cdot E \cdot I}$$

### د $y'' = f(y)$ فورم يا بني ديفرنخيال مساوات

Lösungsgang:

اوبیوننتنه

$$y' = \frac{dy}{dx} = z,$$

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = \frac{dz}{dx}$$

$$\frac{dy}{dy}$$

$$\frac{dz}{dx} \cdot \frac{dy}{dy} = \frac{dz}{dy} \cdot \frac{dy}{dx} = \frac{dz}{dy} z$$

۲ - مساوات اینتیگرایری او ز شمیرل کیږي.

۳ - او بیا ورپسی د واریابلی د خانلونی متود له لارې شمیرل کیږي.

د اوبیونی په څیر ایمپلیسیت فنکشن مساوات لاس ته راځي

Beispiele:

1.  $y'' = \frac{a}{2}$

$$\frac{dz}{dx} = \frac{dy}{dy}$$

$$\frac{dz}{dx} \cdot \frac{dy}{dy} = \frac{dz}{dy} \cdot \frac{dy}{dx} = \frac{dz}{dy} z$$

Beispiel:

بیلگه

$$y'' = ay \Rightarrow y' = \frac{dy}{dx} = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dx}$$

$$\Rightarrow \frac{dz}{dx} = ay \Rightarrow \frac{dz}{dx} = \frac{dz}{dy} z$$

$$\frac{dz}{dy} z = ay$$

$$z \cdot dz = a \cdot y \cdot dy$$

$$\int z dz = a \cdot \int y dy$$

$$\frac{z^2}{2} + c_1 = \frac{ay^2}{2} + c_2$$

$$z^2 = ay^2 + 2(c_2 - c_1) \Rightarrow 2(c_2 - c_1) = c_3$$

$$z = \sqrt{ay^2 + c_3} \Rightarrow z = \frac{dy}{dx}$$

$$dx = \frac{dy}{\sqrt{ay^2 + c_3}}$$

$$\int dx = \int \frac{dy}{\sqrt{ay^2 + c_3}}$$

$$x + c_4 = \frac{1}{\sqrt{a}} \ln \left| y + \sqrt{y^2 + \frac{c_3}{a}} \right| + c_5$$

بیلگې:

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = \frac{a}{2} \Rightarrow y' = z$$

$$\Rightarrow \frac{dz}{dx} = \frac{a}{2} \Rightarrow \frac{dz}{dx} = \frac{dz}{dy} z$$

$$\frac{dz}{dy} z = \frac{a}{2}$$

$$\int z dz = \frac{a}{2} \int dy$$

د مساوات ایتیکریشن پسی Z  
شمیرل کیری

ورپسی د اووښتونی د خانلونی  
متود له لاری شمیرل کیری

د لته f ټولیزه اویونه ده

$$2. y'' = -\frac{1}{2} \sin y$$

د دفرنخیالمساوات اویونه  
مویوه نااویوونی (نامنحل)  
ایتیگرال ته بیایی.

$$\frac{z^2}{2} + c_1 = \frac{a}{2} y + c_2$$

$$z^2 = ay + 2(c_2 - c_1) \quad \blacktriangleright \quad 2(c_2 - c_1) = c_3$$

$$z = \sqrt{ay + c_3} \quad \blacktriangleright \quad z = \frac{dy}{dx}$$

$$\int dx = \int \frac{dy}{\sqrt{ay + c_3}}$$

$$x + c_4 = \frac{2}{a} \sqrt{ay + c_3} + c_5 \quad \blacktriangleright \quad c_4 - c_5 = c_6$$

$$(x + c_6)^2 = \frac{4}{a^2} (ay + c_3)$$

$$\frac{a^2}{4} (x + c_6)^2 - c_3 = ay$$

$$\Rightarrow y = \frac{a}{4} (x + c_6)^2 - \frac{c_3}{a}$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x, -\frac{1}{a} \left[ \frac{a^2}{4} (x + c_6)^2 - c_3 \right] \right\rangle$$

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = -\frac{1}{2} \sin y \quad \blacktriangleright \quad y' = z$$

$$\frac{dz}{dx} = -\frac{1}{2} \sin y \quad \blacktriangleright \quad \frac{dz}{dx} = \frac{dz}{dy} z$$

$$\int z dz = -\frac{1}{2} \int \sin y dy$$

$$\frac{z^2}{2} + c_1 = \frac{1}{2} \cos y + c_2$$

$$z^2 = \cos y + 2(c_2 - c_1) \quad \blacktriangleright \quad 2(c_2 - c_1) = c_3$$

$$z = \sqrt{\cos y + c_3} \quad \blacktriangleright \quad z = \frac{dy}{dx}$$

$$dx = \frac{dy}{\sqrt{\cos y + c_3}}$$

$$x + c_4 = \int \frac{dy}{\sqrt{\cos y + c_3}}$$

### د بني دفرنخيلا مساوات $y'' = f(y')$

Lösungsgang:

اوبیونلا

$$y' = \frac{dy}{dx} = z$$

$$y'' = \frac{dz}{dx} \text{ ein.}$$

۲- راپورته شوی مساوات

اینتیگرال کیری او په  $z$  پی

ترتیبیری

۳- دلته  $z$  اوبی کیری، بیا

اینتیگرال یی د دفرنخیال-

مساوات ټولیز اویونه لاس ته راځي.

Beispiele:

1.  $y'' = y'^2$

بیلگه:

Beispiel:

بیلگه:

$$y'' = ay' \rightarrow y' = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dx}$$

$$\Rightarrow \frac{dz}{dx} = a \cdot z$$

$$\frac{dz}{z} = a \cdot dx$$

$$\int \frac{dz}{z} = a \cdot \int dx$$

$$\ln z + c_1 = ax + c_2$$

$$\ln z = ax + c_2 - c_1 \rightarrow c_2 - c_1 = c_3$$

$$z = e^{ax+c_3} \rightarrow z = \frac{dy}{dx}$$

$$\int dy = \int e^{ax+c_3} dx$$

$$y = \frac{1}{a} e^{ax+c_3} + c_4 \rightarrow c_3 = c_5$$

$$\Rightarrow f = \left\langle x \cdot \frac{1}{a} c_5 \cdot e^{ax} + c_4 \right\rangle$$

$$y'' = y'^2 \rightarrow y' = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dx}$$

$$\frac{dz}{dx} = z^2$$

$$\int \frac{dz}{z^2} = \int dx$$

$$-\frac{1}{z} + c_1 = x + c_2 \rightarrow z = \frac{dy}{dx} \quad c_2 - c_1 = c_3$$

$$-\int \frac{dx}{x+c_3} = \int dy$$

$$-\ln|x+c_3| + c_4 = y + c_5 \rightarrow c_4 - c_5 = c_6$$

$$\Rightarrow y = \underline{c_6 - \ln|x+c_3|}$$

$$\Rightarrow f = \langle x \cdot c_6 - \ln|x+c_3| \rangle$$

2.  $y'' = 1 - y'^2$

$y'' = 1 - y'^2 \Rightarrow y' = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dx}$

$\frac{dz}{dx} = 1 - z^2$

$\int \frac{dz}{1 - z^2} = \int dx$

$\text{Arctanh } z + c_1 = x + c_2 \Rightarrow c_2 - c_1 = c_3$

$z = \tanh(x + c_3) \Rightarrow z = \frac{dy}{dx}$

$\int dy = \int \tanh(x + c_3) dx$

$y + c_4 = \ln |\cosh(x + c_3)| + c_5 \Rightarrow c_5 - c_4 = c_6$

$y = c_6 + \ln |\cosh(x + c_3)|$

د لته  $f$  د ټوليز ايفنکشن دی

$\Rightarrow f = \langle x, -c_6 + \ln |\cosh(x + c_3)| \rangle$

تمرینونه

۳۱. د دوم نظم دفرنخیالمساوات

لاندي دفرنخیالمساوات اوبی کړی

1.  $y'' = \frac{1}{x}$

2.  $\frac{d^2y}{dx^2} = f(x)$

3.  $y'' - x^3 = 0$

4.  $y'' = x + \sin x$

5.  $y'' = \frac{1}{\sqrt{1+x^2}}$

6.  $y'' = \tan x$

7.  $y'' = \sinh x$

8.  $y'' = e^{x^2}$

9.  $y^{(4)} = \cos x$

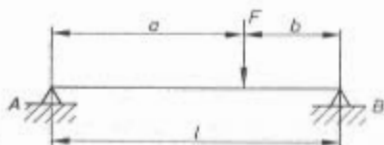
10.  $y''' = e^x$

11.  $y^{(4)} = \sinh(2x)$

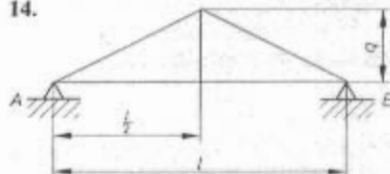
12.  $y^{(5)} = \cosh(ax)$

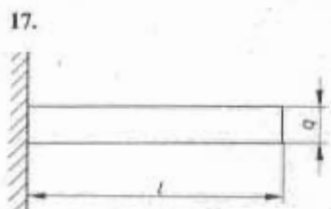
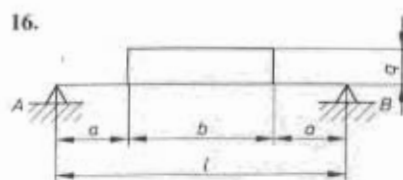
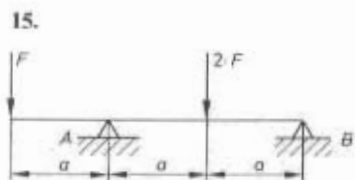
د کپرون لاین او خورا جگ یا ماکسیمال کپرون مسوات د لاندي بارونحالت یا بار حالت یا دروندونی حالت لپاره پیدا کړی

13.



14.





لاندي دفرنخيالمساوات اوبي كرى

19.  $y'' = \frac{1}{\sqrt{y}}$

22.  $y'' = \frac{1}{y}$

25.  $y^2 \cdot y'' = a$

28.  $y''^2 = 1 + y'^2$

31.  $y'^2 - 3y''^2 = 0$

20.  $y'' = a \cdot e^y$

23.  $y'' = k^2 y''$

26.  $y'' = 6y - 4$

29.  $y'' = e^y$

32.  $y''' + y'' = 0$

21.  $y^4 - y^3 y'' = 1$

24.  $y'' = y^2$

27.  $y'' = 1 + y'^2$

30.  $y'' = y'^3$

33.  $xy''^2 = y$

د تمرینونو اویونه یا حل  
۱. ۱ بنسټکلیمی تمرینونه

1.  $y'' = x \cdot e^x$

$$\int x \cdot e^x dx = e^x(x-1) + c_1$$

$$c_2 - c_3 + c_4 = c$$

2.  $y'' - x = 0$

$$c_2 + c_3 = c$$

3.  $2y' - \cos x = 0$

4.  $x \cdot y'' = 3y'$

$$z' = \frac{dz}{dx}$$

$$y'' = (y')' = x \cdot e^x$$

$$y' = \int x \cdot e^x dx$$

$$y' = x \cdot e^x - e^x + c_1$$

$$y = \int x \cdot e^x dx - \int e^x dx + c_1 \int dx$$

$$y = \underline{e^x(x-1) + c_2 - e^x - c_3 + c_1 x + c_4}$$

$$y'' = (y')' = x$$

$$y' = \int x dx = \frac{x^2}{2} + c_1$$

$$y = \int (y') dx = \frac{1}{2} \int x^2 dx + c_1 \int dx$$

$$y = \frac{1}{2 \cdot 3} x^3 + c_2 + c_1 x + c_3$$

$$y = \underline{\underline{\frac{1}{6} x^3 + c_1 x + c}}$$

$$y' = \frac{1}{2} \cos x$$

$$y = \frac{1}{2} \int \cos x dx$$

$$y = \underline{\underline{\frac{1}{2} \sin x + c}}$$

$$x \cdot y'' = 3y' \rightarrow y' = z; y'' = z'$$

$$x \cdot z' = 3z$$

$$x \cdot \frac{dz}{dx} = 3z$$

$$\frac{dz}{z} = \frac{3dx}{x}$$

5.  $y \cdot \ln x = x \cdot y'$

6.  $y' \cdot y + y' + x = 0$

$c_2 = 2c_1$

$c = 1 + c_2$

7.  $y' - x^2 = 3e^x$

$$\int \frac{dz}{z} = 3 \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln z = 3 \ln x$$

$$z = x^3 \rightarrow z = y'$$

$$y' = x^3 \Rightarrow y = \int x^3 dx = \underline{\underline{\frac{x^4}{4} + c}}$$

$$y \cdot \ln x = x \cdot \frac{dy}{dx}$$

$$\frac{\ln x}{x} dx = \frac{1}{y} dy$$

$$\int \frac{\ln x}{x} dx = \int \frac{1}{y} dy$$

$$\frac{1}{2} \ln^2 x = \ln y$$

$$y = \underline{\underline{e^{\frac{1}{2} \ln^2 x + c}}}$$

$$y'(y+1) = -x$$

$$\frac{dy}{dx} (y+1) = -x$$

$$\int (y+1) dy = - \int x dx$$

$$\frac{y^2}{2} + y = -\frac{x^2}{2} + c_1$$

$$y^2 + 2y = -x^2 + c_2$$

$$y = -1 \pm \sqrt{1 - x^2 + c_2}$$

$$= \underline{\underline{-1 \pm \sqrt{c - x^2}}}$$

$$y' = 3e^x + x^2$$

$$\frac{dy}{dx} = 3e^x + x^2$$

$$dy = (3e^x + x^2) dx$$



8.  $\sin x - e^x = y'$

$$\int dy = \int (3e^x + x^2) dx$$
$$y = \underline{3e^x + \frac{1}{3}x^3 + c}$$

$$\frac{dy}{dx} = \sin x - e^x$$

$$dy = (\sin x - e^x) dx$$

$$\int dy = \int (\sin x - e^x) dx$$
$$y = \underline{-\cos x - e^x + c}$$

9.  $y \cdot y' = x + 1$

$$y \cdot \frac{dy}{dx} = x + 1$$

$$y \cdot dy = (x + 1) \cdot dx$$

$$\int y dy = \int (x + 1) dx$$

$$\frac{y^2}{2} = \frac{x^2}{2} + x + c_1$$

$$c = 2c_1$$

$$y = \underline{\pm \sqrt{x^2 + 2x + c}}$$

10.  $y' \cdot y^2 = y' - x^2$

اویبونه د  $y$  پسی اویبوز نه دی،  
له دې امله ایمپلیسیت اویبونه

$$y'(y^2 - 1) = -x^2$$

$$dy(y^2 - 1) = (-x^2) dx$$

$$\int (y^2 - 1) dy = - \int x^2 dx$$

$$\underline{\frac{y^3}{3} - y = -\frac{x^3}{3} + c}$$

11.  $\frac{dy}{dx} - 3x = e^x$

$$\frac{dy}{dx} = e^x + 3x$$

$$\int dy = \int (e^x + 3x) dx$$

$$y = \underline{e^x + \frac{3}{2}x^2 + c}$$

$$12. y' - x^2 = x^2 - y'$$

$$13. \frac{dy}{dx} + \cos x = 1$$

$$14. y^3 \cdot y' = \sqrt{x^2 - 1}$$

$$\begin{aligned} \int \sqrt{x^2 - a^2} dx &= \\ &= \frac{x}{2} \sqrt{x^2 - a^2} - \\ &\quad - \frac{a^2}{2} \ln |x + \sqrt{x^2 - a^2}| \\ c &= 4c_1 \end{aligned}$$

$$15. x^2 \cdot y' = x^4 - x^2$$

که دفرنخیالمساوات په  $x^2$  ویشل کیږي، باید  $x \neq 0$  وغوښتل شي. که  $x = 0$  لپاره اویبونه په پام کې ونیول شي، پیژندل کیږي چې دفرنخیالمساوات  $x = 0$  لپاره هم اویبونه پوره کوي، په دې توګه د ټول  $x$  لپاره اویبونه پوره ده.

$$2y' = 2x^2 \quad || :2$$

$$\frac{dy}{dx} = x^2$$

$$\int dy = \int x^2 dx$$

$$y = \frac{x^3}{3} + c$$

$$dy = (1 - \cos x) dx$$

$$\int dy = \int (1 - \cos x) dx$$

$$y = \underline{x - \sin x + c}$$

$$y^3 \cdot \frac{dy}{dx} = \sqrt{x^2 - 1}$$

$$\int y^3 \cdot dy = \int \sqrt{x^2 - 1} dx$$

$$\frac{y^4}{4} = \frac{x}{2} \sqrt{x^2 - 1} - \frac{1}{2} \ln |x + \sqrt{x^2 - 1}| + c_1$$

$$y^4 = 2x \sqrt{x^2 - 1} - 2 \ln |x + \sqrt{x^2 - 1}| + c$$

$$y = \pm \sqrt[4]{2x \sqrt{x^2 - 1} - 2 \ln (x + \sqrt{x^2 - 1})^2 + c}$$

$$x \neq 0 \Rightarrow y' = x^2 - 1$$

$$\frac{dy}{dx} = x^2 - 1$$

$$dy = (x^2 - 1) dx$$

$$\int dy = \int (x^2 - 1) dx$$

$$y = \frac{x^3}{3} - x + c$$

16.  $e^x \cdot y' = y$

ساده د  $y = 0$  پارتیکولار اوبیونه  
پیشنندل کیږي.

د نورې کارونې لپاره دې  $y \neq 0$   
نیول شوی وي

$$c = e^{c_1}$$

د  $c = 0$  سره پارتیکولار-یا  
ټوټه اوبیونه خوندي ده.

17.  $y'' = 7x^3$

18.  $\frac{d^2y}{dx^2} = \sin x$

Partikuläre Lösung:  $y=0$  پارتیکولار اوبیونه

$$y=0 \Rightarrow y' \cdot \frac{1}{y} = e^{-x}$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y} = e^{-x}$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int e^{-x} dx$$

$$\ln |y| = -e^{-x} + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-e^{-x} + c_1}$$

$$= e^{-e^{-x}} \cdot e^{c_1}$$

$$y = \underline{\underline{c \cdot e^{-e^{-x}}}}$$

$$\frac{dy'}{dx} = 7x^3$$

$$\int dy' = 7 \int x^3 dx$$

$$y' = \frac{7}{4} x^4 + c_1$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{7}{4} x^4 + c_1$$

$$\int dy = \int \left( \frac{7}{4} x^4 + c_1 \right) dx$$

$$y = \underline{\underline{\frac{7}{20} x^5 + c_1 x + c_2}}$$

$$\frac{d^2y}{dx^2} = y'' = \sin x$$

$$\frac{dy'}{dx} = \sin x$$

$$\int dy' = \int \sin x dx$$

$$y' = -\cos x + c_1$$

$$\frac{dy}{dx} = -\cos x + c_1$$

19.  $3x - y'' = a$

$$\int dy = \int (-\cos x + c_1) dx$$
$$y = \underline{-\sin x + c_1 x + c_2}$$

$$y'' = 3x - a$$

$$\frac{dy'}{dx} = 3x - a$$

$$\int dy' = \int (3x - a) dx$$

$$y' = \frac{3}{2} x^2 - ax + c_1$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{3}{2} x^2 - ax + c_1$$

$$\int dy = \int \left( \frac{3}{2} x^2 - ax + c_1 \right) dx$$

$$y = \underline{\frac{1}{2} x^3 - \frac{a}{2} x^2 + c_1 x + c_2}$$

20.  $y'' = y'$

سملاسی  $y = a = \text{const}$  د پارتیکو-

لار اویونی په خیر پیژندل کیږي.

د پسی اویونی لپاره  $|y'| = 0$  د

سره فنکشن رانیول کیږي، دا په

دې مانا چې نا ثابت فنکشنونه

پارتیکولار اویونه Partikuläre Lösung:

$y = a = \text{const.}$  = ثابت

$$y' \neq 0 \Rightarrow y'' \cdot \frac{1}{y'} = 1$$

$$\frac{dy'}{dx} \cdot \frac{1}{y'} = 1$$

$$\frac{dy'}{y'} = dx$$

$$\int \frac{dy'}{y'} = \int dx$$

$$\ln |y'| = x + c_1^*$$

$$e^{\ln |y'|} = e^{x+c_1^*}$$

$$= e^x \cdot e^{c_1^*}$$

$$y' = c_1 \cdot e^x$$

$$e^{c_1^*} = c_1$$

په روښانه توگه د  $C_4 = C_5 = 0$   
 همداسې د  $C_3 = 0$  سره پورتنی  
 پارټیکولار اوبی په ټولیز اوبی  
 کی دننه یا خوندي دی.

21.  $y'' = x \cdot \cos x$

$$\frac{dy}{dx} = c_1 \cdot e^x$$

$$\int dy = \int c_1 \cdot e^x dx$$

$$y = \underline{c_1 \cdot e^x + c_2}$$

$$\frac{dy'}{dx} = x \cdot \cos x$$

$$\int dy' = \int \underbrace{x}_{u_1} \cdot \underbrace{\cos x dx}_{dv_1}$$

$$y' = x \cdot \sin x - \int \sin x dx$$

$$= x \cdot \sin x + \cos x + c_1$$

$$\frac{dy}{dx} = x \cdot \sin x + \cos x + c_1$$

$$\int dy = \int (x \cdot \sin x + \cos x + c_1) dx$$

$$y = \int \underbrace{x}_{u_2} \cdot \underbrace{\sin x dx}_{dv_2} + \sin x + c_1 x$$

$$= -x \cdot \cos x + \int \cos x dx + \sin x + c_1 x$$

$$= -x \cdot \cos x + \sin x + \sin x + c_1 x + c_2$$

$$= \underline{2 \sin x - x \cdot \cos x + c_1 x + c_2}$$

۲. ۱ د لمړي نظم ديفرنخيالمساوات ته تمرينونه  
۱. ۲. ۱ ديفرنخيالمساوات د بيلوشو او وېنټونکو سره

1.  $y' = \frac{y}{2a}$

پارتيکولار اوبيونه:  $y=0$

Voraussetzung:  $y \neq 0$  ; نيونه

$$\Rightarrow \frac{y'}{y} = \frac{1}{2a}$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y} = \frac{1}{2a}$$

$$\int \frac{dy}{y} = \frac{1}{2a} \int dx$$

$$\ln |y| = \frac{x}{2a} + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{\frac{x}{2a} + c_1}$$

$$= e^{\frac{x}{2a}} \cdot e^{c_1}$$

$$y = \underline{\underline{c \cdot e^{\frac{x}{2a}}}}$$

$c = e^{c_1}$

پارتيکولار اوبيونه په ټوليز  
اوبی هم دننه دي (  $C = 0$  )

2.  $y' = axy$

پارتيکولار اوبيونه:  $y=0$

Voraussetzung:  $y \neq 0$  ; نيونه

$$\Rightarrow y' \cdot \frac{1}{y} = ax$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y} = ax$$

$$\int \frac{dy}{y} = a \int x dx$$

$$\ln |y| = \frac{ax^2}{2} + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{\frac{a}{2}x^2 + c_1}$$

$$= e^{\frac{a}{2}x^2} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = \underline{\underline{c \cdot e^{\frac{a}{2}x^2}}}$$

د  $c = 0$  سره پارتيکولار اوبيونه  
په ټوليز اوبيونی کی دننه دی.

3.  $y' - 1 = x^2 + x^4$

$$\frac{dy}{dx} = 1 + x^2 + x^4$$

$$\int dy = \int (1 + x^2 + x^4) dx$$

$$y = x + \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{5} + c$$

4.  $y' - x^3 = y - x^3$

$$y' = y + x^3 - x^3$$

$$y' = y$$

$$y = c \cdot e^x$$

د دې ديفرنخيالبراون اوبى د تيرتيرين ١  
خڅه د  $a = 1/2$  سره، لاس ته راوړل كيږي

5.  $\frac{y'}{2x} = y^2$

زینګولار اوبیونه :  $y=0$

Voraussetzung:  $y \neq 0$  : نیونه

$$\Rightarrow y' \cdot \frac{1}{y^2} = 2x$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y^2} = 2x$$

$$\int \frac{dy}{y^2} = 2 \int x dx$$

$$-\frac{1}{y} = x^2 + c$$

د ديفرنخيالمساوات اوبیونه يو  
زینګولار اوبى لري.

$$y = -\frac{1}{x^2 + c}$$

$$y = 0$$

6.  $y' = \frac{y^2}{x^2}$

زینګولار اوبیونه :  $y=0$

Voraussetzung:  $y \neq 0$  : نیونه

ساده پیژندلکيږي، چى اوبى  
 $y = 0$ ، زینګولار اوبى دى چى  
دا به وروسته وښوول شي.

$$\Rightarrow y' \cdot \frac{1}{y^2} = \frac{1}{x^2}$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y^2} = \frac{1}{x^2}$$

$$\int \frac{dy}{y^2} = \int \frac{dx}{x^2}$$

$$-\frac{1}{y} = -\frac{1}{x} + c$$

$$= -\frac{1-c \cdot x}{x}$$

$$y = \frac{x}{1-c \cdot x}$$

$$y=0$$

زیگولارزویبونه:  $y=0$

Voraussetzung:  $y \neq 0$ ; نیونه

$$\Rightarrow y' \cdot \frac{1}{y^2} = 2x \Rightarrow y = -\frac{1}{x^2+c}$$

$$y = -\frac{1}{x^2+c}$$

$$y=0$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{b^2 \cdot x}{a^2 \cdot y}$$

$$a^2 y \cdot dy = b^2 x \cdot dx$$

$$a^2 \int y dy = b^2 \int x dx$$

$$a^2 \cdot \frac{y^2}{2} = b^2 \cdot \frac{x^2}{2} + c_1 \quad || \cdot 2$$

$$a^2 y^2 = b^2 x^2 + 2c_1$$

$$\underline{b^2 x^2 - a^2 y^2 = c}$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{2}{\sqrt{a^2+x^2}}$$

$$\int dy = 2 \int \frac{dx}{\sqrt{a^2+x^2}}$$

$$y = \underline{2 \ln |x + \sqrt{a^2+x^2}| + c}$$

$$7. 2xy^2 = y'$$

د دي ديفرنخيالمساوات اوبى د  
ترمخه تير تمرين ۵ څخه رانيول  
كيدى شي

$$8. y' = \frac{b^2 \cdot x}{a^2 \cdot y}$$

$$c = -2c_1$$

اوبى په ايمپليخيته بنه  
(اهرامغوڅى)

$$9. y' = \frac{2}{\sqrt{a^2+x^2}}$$

$$\int \frac{dx}{\sqrt{a^2+x^2}} = \ln |x + \sqrt{a^2+x^2}|$$



10.  $x^2 + 2x = y'$

$$\frac{dy}{dx} = x^2 + 2x$$

$$\int dy = \int (x^2 + 2x) dx$$

$$y = \frac{x^3}{3} + x^2 + c$$

11.  $x \cdot y' = y \cdot \ln y$

د تمرینور کیری څخه ورکول کیری

(د  $\ln y$  له امله)، چې  $y > 0$  باید

باور ولری. د دیرنځیالمساوات پسی

کارونی لپاره یواځې  $x \neq 0$  نیول شوی.

$$\int \frac{y'}{y} dy = \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx = \ln |f(x)| + c$$

$$\int \frac{f'(x)}{f(x)} dx = \ln |f(x)| + c$$

اوبی دیرنځیالمساوات د  $x = 0$

لپاره هم پوره کوی، چې له دې

امله دا ټولیز اوبی دی

$$x \cdot \frac{dy}{dx} = y \cdot \ln y$$

نیونه:  $x \neq 0$

$$\Rightarrow \frac{dy}{y \cdot \ln y} = \frac{dx}{x}$$

$$\int \frac{dy}{y \cdot \ln y} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\int \frac{1}{\ln y} \frac{dy}{y} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |\ln y| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |\ln y|} = e^{\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$\ln y = c \cdot x$$

$$e^{\ln y} = e^{c \cdot x}$$

$$y = \underline{e^{c \cdot x}}$$

پارتیکولار اوبیونه:  $y = 0$

12.  $(1-x^2)dy + xy \cdot dx = 0$

د پارتیکولار اوبی په څیر  $y = 0$

سملاسی پیژندل کیری. د دیرنځی

یالمساوات د نورو اوبیو لپاره لمړی

باید  $y \neq 0$  و نیول شي او  $1-x \neq 0$

دا په دې مانا چې  $y \cdot (1-x)^2 \neq 0$

نیونه:  $y \cdot (1-x^2) \neq 0$

$$(1-x^2)dy + xy \cdot dx = 0 \quad || : y(1-x^2)$$

$$\frac{dy}{y} + \frac{x}{1-x^2} dx = 0$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int \frac{x}{1-x^2} dx$$

$$= \frac{1}{2} \int \frac{-2x}{1-x^2} dx = \frac{1}{2} \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$e^{c_1} = c$$

د  $c = 0$  سره په دې کې پارټیکيو-

لار اوبی دننه یا خوندي دی.

د  $1 - x^2 = 0$  لپاره، دا په دې مانا ،

چی  $|x| = 1$  اوبی هم دیفرنشیاالمسا-

وات پوره کوي، داسی چی دا ټولیز

اوبی انځوروي.

بدلون ( سبستیچیوشن )

$$z = \sin x + \cos x$$

$$\Rightarrow dz = (\cos x - \sin x) dx$$

$$14. y' = e^x \cdot y$$

د  $c = 0$  سره په دې کې ټوته

اویونه خوندي ده .

$$\ln |y| = \frac{1}{2} \ln |1 - x^2| + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{\frac{1}{2} \ln |1 - x^2| + c_1}$$

$$= (e^{\ln |1 - x^2|})^{\frac{1}{2}} \cdot e^{c_1}$$

$$y = c \cdot \sqrt{|1 - x^2|}$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{\sin x - \cos x}{\sin x + \cos x}$$

$$\int dy = \int \frac{\sin x - \cos x}{\sin x + \cos x} dx$$

$$y = - \int \frac{\cos x - \sin x}{\sin x + \cos x} dx$$

$$= - \int \frac{dz}{z}$$

$$= - \ln |z| + c$$

$$= - \ln |\sin x + \cos x| + c$$

$y = 0$  : پارټیکولار اویونه

نیونه :  $y \neq 0$  Voraussetzung:

$$\Rightarrow y' \cdot \frac{1}{y} = e^x$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y} = e^x$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int e^x dx$$

$$\ln |y| = e^x + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{e^x + c_1} = e^{(e^x)} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot e^{(e^x)}$$

15.  $\sqrt{y'} = y' \cdot x$

16.  $y' = (y \cdot y')^2$

$c = 3c_1$

17.  $dy = \frac{dx}{x(x^2 + 2x + 1)}$

زیگولار اویبونه  $y' = 0$

$y' = 0 \Rightarrow y = a = \text{const.}$  ثابت

Voraussetzung:  $y' \neq 0, x \neq 0$  نیونه

$\Rightarrow 1 = \frac{y'}{\sqrt{y'}} \cdot x \rightarrow$  مربع کونده quadrieren

$1 = y' \cdot x^2$

$\frac{1}{x^2} = \frac{dy}{dx}$

$\int \frac{dx}{x^2} = \int dy$

$y = -\frac{1}{x} + c \rightarrow$  für  $x \neq 0$

$y = a = \text{const.}$  ثابت

Singuläre Lösung:  $y' = 0$  زیگولار اویبونه

$y' = 0 \Rightarrow y = a = \text{const.}$  ثابت

Voraussetzung:  $y' \neq 0$  نیونه

$\Rightarrow 1 = y^2 \cdot y'$

$1 = y^2 \cdot \frac{dy}{dx}$

$\int y^2 dy = \int dx$

$\frac{1}{3} y^3 = x + c_1$

$y = \sqrt[3]{3x + c}$

$y = a = \text{const.}$  ثابت

$\int dy = \int \frac{dx}{x(x+1)^2}$

$= \int \left( \frac{A}{x} + \frac{B}{x+1} + \frac{C}{(x+1)^2} \right) dx$

$= \int \frac{A(x+1)^2 + Bx(x+1) + Cx}{x(x+1)^2} dx$

Koeffizientenvergleich: د کوفونوا تپوول

I:  $A+B=0$

II:  $2A+B+C=0$

III:  $A=1$

I:  $1+B=0 \Rightarrow B=-1$

II:  $2-1+C=0 \Rightarrow C=-1$

18.  $y' = \frac{x^2 \sqrt{x^2+4}}{y^2 \sqrt{y^2+9}}$

دواړه اینتیگرالونه همغه فورم لري  
او د ۲ . ۵ تمرین ۷۴ سره په  
پرتله ریکورزیون فرمول ټاکل کیږي.

$$\int \sqrt{x^2+a^2} dx =$$

$$\frac{x}{2} \sqrt{x^2+a^2} + \frac{a^2}{2} \ln |x+\sqrt{x^2+a^2}| + c$$

اوبیونه یواځي په ایمپلیخیت فورم  
ممکن ده.

$$\int dy = \int \frac{A(x^2+2x+1)+B(x^2+x)+Cx}{x(x+1)^2} dx$$

$$= \int \frac{x^2(A+B)+x(2A+B+C)+A}{x(x+1)^2} dx$$

$$= \int \left( \frac{1}{x} - \frac{1}{x+1} - \frac{1}{(x+1)^2} \right) dx$$

$$= \ln |x| - \ln |x+1| + \frac{1}{x+1} + c$$

$$\int dy = \ln \left| \frac{x}{x+1} \right| + \frac{1}{x+1} + c$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{x^2 \sqrt{x^2+4}}{y^2 \sqrt{y^2+9}}$$

$$\int y^2 \sqrt{y^2+9} dy = \int x^2 \sqrt{x^2+4} dx$$

$$\frac{y}{4} \sqrt{(y^2+9)^3} - \frac{9}{4} \int \sqrt{y^2+9} dy =$$

$$= \frac{x}{4} \sqrt{(x^2+4)^3} - \frac{4}{4} \int \sqrt{x^2+4} dx \quad || \cdot 4$$

$$y \sqrt{(y^2+9)^3} - 9 \left[ \frac{y}{2} \sqrt{y^2+9} + \frac{9}{2} \ln |y+\sqrt{y^2+9}| \right] =$$

$$= x \sqrt{(x^2+4)^3} -$$

$$- 4 \left[ \frac{x}{2} \sqrt{x^2+4} + 2 \ln |x+\sqrt{x^2+4}| \right] + c$$

$$y(y^2+9) \sqrt{y^2+9} - \frac{9}{2} y \sqrt{y^2+9} - \frac{81}{2} \ln |y+\sqrt{y^2+9}| =$$

$$= x(x^2+4) \sqrt{x^2+4} - 2x \sqrt{x^2+4} -$$

$$- 8 \ln |x+\sqrt{x^2+4}| + c$$

$$\frac{y}{2} (2y^2+9) \sqrt{y^2+9} - \frac{81}{2} \ln |y+\sqrt{y^2+9}| =$$

$$= x(x^2+2) \sqrt{x^2+4} - 8 \ln |x+\sqrt{x^2+4}| + c$$

$$y(2y^2+9) \sqrt{y^2+9} - 81 \ln |y+\sqrt{y^2+9}| =$$

$$= x(2x^2+4) \sqrt{x^2+4} - 16 \ln |x+\sqrt{x^2+4}| + c$$

$$19. y \cdot x \cdot \sin(2x) = y'$$

پارخیل اینتیگرال

د  $c = 0$  سره پارتيکیوالر اوبی  
په دې کی خوندي دی.

$$20. \frac{dx}{dy} = \ln y$$

21.  $dx(e^y + e^{-y}) = dy(e^x + e^{-x})$   
دا چی دواړه اینتیگرالونه برابر فورم  
لري بسیا کوي، چی یو وشمیرل شي  
بدلون ( سبستیچیوشن )

$$t = e^x \Rightarrow dx = \frac{dt}{e^x} = \frac{dt}{t}$$

اوبی په ایمپلیخیتفورم

Partikuläre Lösung:  $y=0$

Voraussetzung:  $y \neq 0$

$$\blacktriangleright x \cdot \sin 2x = y' \cdot \frac{1}{y}$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y} = x \cdot \sin 2x$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int \underbrace{x}_{u} \cdot \underbrace{\sin 2x}_{dv} dx$$

$$= -\frac{1}{2} x \cos 2x + \frac{1}{2} \int \cos 2x dx$$

$$\ln |y| = -\frac{x}{2} \cos 2x + \frac{1}{4} \sin 2x + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{\frac{1}{4} \sin 2x - \frac{x}{2} \cos 2x} + c_1$$

$$= e^{\frac{1}{4} (\sin 2x - 2x \cos 2x)} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot e^{\frac{1}{4} (\sin 2x - 2x \cos 2x)}$$

$$dx = \ln y dy$$

$$\int dx = \int \ln y dy$$

$$x = y (\ln y - 1) + c$$

$$\int \frac{dy}{e^y + e^{-y}} = \int \frac{dx}{e^x + e^{-x}}$$

$$\int \frac{dx}{e^x + e^{-x}} = \int \frac{dx}{e^x + e^{-x}} \cdot \frac{e^x}{e^x}$$

$$= \int \frac{e^x \cdot dx}{e^{2x} + 1}$$

$$= \int \frac{dt}{t^2 + 1}$$

$$= \text{Arctan } t + c$$

$$= \text{Arctan } e^x + c$$

$$\text{Arctan } e^y = \text{Arctan } e^x + c$$

$$22. \left(\frac{dy}{dx}\right)^3 = x^2 \cdot y^3$$

دریمه ریننه یی راوستل کیری.  
یا یی ۳. جذر نیول کیری

د  $c = 0$  سره پارتیکولر اوبی  
په دې کی خوندي دی.

$$23. (x+y)^2 = y'$$

لمری په سبستیچیشن پیل کوو.

$$z = x + y; \quad y = z - x$$

$$\begin{aligned} y' &= \frac{dy}{dx} = \frac{d(z-x)}{dx} \\ &= \frac{dz}{dx} - \frac{dx}{dx} \\ &= \frac{dz}{dx} - 1 \end{aligned}$$

$$\frac{dy}{dx} = y' \Rightarrow y'^3 = x^2 \cdot y^3$$

پارتیکولر اوبیونه:  $y=0$

نیونه:  $y \neq 0$ ; Voraussetzung:  $y \neq 0$

$$y'^3 \cdot \frac{1}{y^3} = x^2$$

$$\frac{y'}{y} = x^{\frac{2}{3}}$$

$$\frac{dy}{y} = x^{\frac{2}{3}} \cdot dx$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int x^{\frac{2}{3}} dx$$

$$\ln |y| = \frac{3}{5} x^{\frac{5}{3}} + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{\frac{3}{5} x^{\frac{5}{3}} + c_1} = e^{\frac{3}{5} x^{\frac{5}{3}}} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = \underline{\underline{c \cdot e^{\frac{3}{5} x^{\frac{5}{3}}}}}$$

$$z^2 = \frac{dz}{dx} - 1$$

$$\frac{dz}{dx} = z^2 + 1$$

$$\frac{dz}{z^2 + 1} = dx$$

$$\int \frac{dz}{z^2 + 1} = \int dx$$

$$\text{Arctan } z = x + c$$

$$z = \tan(x + c)$$

$$x + y = \tan(x + c)$$

$$y = \underline{\underline{\tan(x + c) - x}}$$

24.  $y'^2 \cdot y = x^2 \cdot y' - y'$

Singuläre Lösung:  $y' = 0$

بِنکولار اوبیونہ

$y' = 0 \Rightarrow y = a = \text{const.}$

Voraussetzung:  $y' \neq 0$

نپونہ

$\Rightarrow$  پہ  $y'$  ویشنه اجازہ لری

$y' \cdot y = x^2 - 1$

$\frac{dy}{dx} \cdot y = x^2 - 1$

$\int y dy = \int (x^2 - 1) dx$

$\frac{y^2}{2} = \frac{x^3}{3} - x + c_1 \quad || \cdot 2$

$y^2 = \frac{2}{3} x^3 - 2x + c$

$y = \pm \sqrt{\frac{2}{3} x^3 - 2x + c}$

$y = a = \text{const.}$

$c = 2c_1$

25.  $y'^2 - 2x - x^2 = 0$

$y'^2 = x^2 + 2x$

$y' = \pm \sqrt{x^2 + 2x}$

$= \pm \sqrt{x^2 + 2x + 1 - 1}$

$= \pm \sqrt{(x+1)^2 - 1}$

$\frac{dy}{dx} = \pm \sqrt{(x+1)^2 - 1}$

$\int dy = \pm \int \sqrt{(x+1)^2 - 1} dx$

$y = \pm \int \sqrt{z^2 - 1} dz$

$= \pm \left[ \frac{z}{2} \sqrt{z^2 - 1} - \frac{1}{2} \ln |z + \sqrt{z^2 - 1}| \right] + c$

$y = \pm \frac{1}{2} [(x+1) \sqrt{x^2 + 2x} -$

$-\ln |x+1 + \sqrt{x^2 + 2x}|] + c$

سیستیچیوشن :

$z = x + 1 \Rightarrow dx = dz$

$\int \sqrt{x^2 - a^2} dx =$

$\frac{x}{2} \sqrt{x^2 - a^2} - \frac{a^2}{2} \ln |x + \sqrt{x^2 - a^2}|$

26.  $y' \cdot \text{Arcsin } y = x^2$

پارخیل (توتیه -) اینتیگرال

په ایمپلیشیته بنه اویونه

27.  $x \cdot e^{x^2} = y' \cdot e^y$

بدلون (سبستیچیوشن)

$$x^2 = z \Rightarrow dx = \frac{dz}{2x}$$

28.  $y \cdot \ln x = y'$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \text{Arcsin } y = x^2$$

$$\int \underbrace{\text{Arcsin } y}_{u} \underbrace{dy}_{dv} = \int x^2 dx$$

$$y \cdot \text{Arcsin } y - \int \frac{y}{\sqrt{1-y^2}} dy = \frac{1}{3} x^3$$

$$\underline{\underline{y \cdot \text{Arcsin } y + \sqrt{1-y^2} = \frac{1}{3} x^3 + c}}$$

$$x \cdot e^{x^2} = \frac{dy}{dx} \cdot e^y$$

$$\int e^y \cdot dy = \int x \cdot e^{x^2} dx$$

$$= \frac{1}{2} \int e^z dz$$

$$e^y = \frac{1}{2} e^z + c$$

$$= \frac{1}{2} e^{x^2} + c$$

$$\ln(e^y) = \ln\left(\frac{1}{2} e^{x^2} + c\right)$$

$$\underline{\underline{y = \ln\left(\frac{1}{2} e^{x^2} + c\right)}}$$

پارتیکولار اویونه :  $y=0$ Voraussetzung:  $y \neq 0$  : نیونه

$$\Rightarrow \ln x = \frac{1}{y} \cdot y'$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y} = \ln x$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int \ln x dx$$



د  $c = 0$  سره پارتيکيوالر اوبی  
په دې کی خوندي دی.

$$29. x \cdot \sinh x = y' \cdot \cosh y$$

پارخیل اینتیگرال

$$30. \frac{\operatorname{Arsinh} x}{\operatorname{Arcosh} y} = y'$$

پارخیل یا پارشل اینتیگرال

$$\ln |y| = x \cdot \ln x - x + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{x(\ln x - 1) + c_1} = e^{x(\ln x - 1)} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot e^{x(\ln x - 1)}$$

$$x \cdot \sinh x = \frac{dy}{dx} \cdot \cosh y$$

$$\int \cosh y \cdot dy = \int \underbrace{x}_{u} \cdot \underbrace{\sinh x}_{dv} dx$$

$$= x \cdot \cosh x - \int \cosh x dx$$

$$\sinh y = x \cdot \cosh x - \sinh x + c$$

$$y = \operatorname{Arsinh} [x \cdot \cosh x - \sinh x + c]$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{\operatorname{Arsinh} x}{\operatorname{Arcosh} y}$$

$$\int \underbrace{\operatorname{Arcosh} y}_{u_1} \underbrace{dy}_{dv_1} = \int \underbrace{\operatorname{Arsinh} x}_{u_2} \underbrace{dx}_{dv_2}$$

$$y \cdot \operatorname{Arcosh} y - \int \frac{y}{\sqrt{y^2 - 1}} dy =$$

$$= x \cdot \operatorname{Arsinh} x - \int \frac{x}{\sqrt{x^2 + 1}} dx$$

$$y \cdot \operatorname{Arcosh} y - \sqrt{y^2 - 1} = x \cdot \operatorname{Arsinh} x - \sqrt{x^2 + 1} + c$$

۱ . ۲ . ۳ ديفرنخيالمساوات د هوموجينو اوونستونكو سره

پام وړ : يو خو د دې اوبيونو ديفرنخيالمساوات د هوموجين واريابلو سره ديفرنخيا-  
لمساوات نه دي. مگر دا اجازه ورکوي يا خان دې ته پرېږدي، چې د سېسټيميچيوشن  
 $y = x \cdot z$  له لارې اوبی شي ( تمرين ۸ ، ۱۲ ، ۱۶ ، ۱۷ ، ۱۸ ، ۲۰ )

$$1. y' \cdot x = -(x+y)$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = z \cdot dx + x \cdot dz$$

$$dy \cdot x = -(x+y) dx$$

$$(z \cdot dx + x \cdot dz)x = -x \cdot dx - x \cdot z \cdot dx$$

$$\int \frac{2}{1+2z} dz \cong \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$e^{-2c_1} = c$$

$$2. y' \cdot x = y$$

دا دیفرنشیال مساوات په ساده توګه  
د اووښتونو یا واریابلو بیلولو له  
لارې اوبی کیدی شي.

$|x| = 0$ : پس په  $x$  ویشنه اجزاولری

$$z \cdot dx + x \cdot dz = -dx - z \cdot dx$$

$$x \cdot dz = dx(-1 - 2z)$$

$$\frac{dz}{1+2z} = \frac{dx}{x}$$

$$-\frac{1}{2} \int \frac{2}{1+2z} dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$-\frac{1}{2} \ln |1+2z| = \ln |x| + c_1$$

$$-\frac{1}{2} \ln \left| 1 + \frac{2y}{x} \right| = \ln |x| + c_1$$

$$-\frac{1}{2} \ln \left| 1 + \frac{2y}{x} \right| - \ln |x| = c_1$$

$$\frac{1}{2} \ln \left| 1 + \frac{2y}{x} \right| + \frac{2}{2} \ln |x| = -c_1$$

$$\frac{1}{2} \left[ \ln \left| 1 + \frac{2y}{x} \right| + \ln x^2 \right] = -c_1 \quad \parallel \cdot 2$$

$$\ln x^2 \cdot \left| 1 + \frac{2y}{x} \right| = -2c_1$$

$$\ln |x^2 + 2yx| = -2c_1$$

$$e^{\ln |x^2 + 2yx|} = e^{-2c_1}$$

$$x^2 + 2yx = c$$

$$y = \frac{c - x^2}{2x}; \quad x \neq 0$$

$y=0$ : پارتیکولار اوبیونه

Voraussetzung:  $y \neq 0, x \neq 0$ : **نیونه**

$$\Rightarrow y' \cdot \frac{1}{y} = \frac{1}{x}$$

$$\frac{dy}{dx} \cdot \frac{1}{y} = \frac{1}{x}$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int \frac{dx}{x}$$

په دې اوبيونوكي پارتيكيولار اوبيونى  
خوندي دي (د  $c=0$  سره) اود  $x=0$   
لپاره هم، دا په دې مانا، چي دا ټوليز  
اوبي دى.

$$3. y' = \frac{x+y}{x}$$

د وظيفي ورکوني سره سم لاسى  
د  $x=0$  ورکوي

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$4. y' \cdot x^2 - y \cdot x = x^2 + y^2$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$\ln |y| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = \underline{c \cdot x}$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{x+y}{x}$$

$$dy = \left(1 + \frac{y}{x}\right) dx$$

$$x \cdot dz + z \cdot dx = (1+z) dx$$

$$x \cdot dz = dx$$

$$dz = \frac{dx}{x}$$

$$\int dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$z = \ln |x| + c$$

$$y = \underline{x(\ln |x| + c)}$$

$$dy \cdot x^2 - y \cdot x \cdot dx = (x^2 + y^2) dx$$

$$(x \cdot dz + z \cdot dx) x^2 - x^2 \cdot z \cdot dx = (x^2 + x^2 \cdot z^2) dx$$

نيونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $x^2$  ويش

$$x \cdot dz + z \cdot dx - z \cdot dx = (1+z^2) dx$$

$$x \cdot dz = (1+z^2) dx$$

$$\int \frac{dz}{1+z^2} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\text{Arctan } z = \ln |x| + c$$

$$\tan (\text{Arctan } z) = \tan (\ln |x| + c)$$

$$z = \tan (\ln |x| + c)$$

$$y = \underline{x \cdot \tan (\ln |x| + c)}$$

د  $x \neq 0$  لپاره

$$5. y' \cdot x \cdot y = y^2 - x^2$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$c = 2c_1$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$6. \frac{x}{y} + \frac{y}{x} = y'$$

د وظیفې ورکړې څخه روښانه ده، چې

همدا اوس  $|y| = 0$  او  $|x| = 0$  باور لري.

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$2c_1 = c; \quad z = \frac{y}{x}$$

$$dy \cdot x \cdot y = (y^2 - x^2) dx$$

$$(x \cdot dz + z \cdot dx) \cdot x^2 \cdot z = (x^2 \cdot z^2 - x^2) dx$$

نیونه:  $|x| = 0$  له دې امله په  $x^2$  ویش

$$(x \cdot dz + z \cdot dx)z = (z^2 - 1) dx$$

$$z \cdot x \cdot dz + z^2 \cdot dx = z^2 \cdot dx - dx$$

$$z \cdot x \cdot dz = -dx$$

$$\int z \cdot dz = - \int \frac{dx}{x}$$

$$\frac{1}{2} z^2 = -\ln |x| + c_1 \quad || \cdot 2$$

$$z^2 = -2 \ln |x| + 2c_1$$

$$= c - \ln x^2$$

$$y = \underline{\underline{\pm x \sqrt{c - \ln x^2}}}; \quad x \neq 0$$

$$y' = \frac{x}{y} + \frac{y}{x} \quad || \cdot xy$$

$$xyy' = x^2 + y^2$$

$$x^2 \cdot z(x \cdot dz + z \cdot dx) = (x^2 + x^2 \cdot z^2) dx \quad || : x^2$$

$$z(x \cdot dz + z \cdot dx) = (1 + z^2) dx$$

$$z \cdot x \cdot dz + z^2 \cdot dx = dx + z^2 \cdot dx$$

$$z \cdot x \cdot dz = dx$$

$$z \cdot dz = \frac{dx}{x}$$

$$\int z \cdot dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$\frac{1}{2} z^2 = \ln |x| + c_1 \quad || \cdot 2$$

$$z^2 = 2 \ln |x| + 2c_1$$

$$y = \underline{\underline{\pm x \sqrt{\ln x^2 + c}}}$$

$$7. dy \cdot x = (y-x) \cdot dx$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$8. y' - \frac{y}{x} = \tan \frac{y}{x}$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$\frac{y}{x} = z$$

د وظیفې ورکړې څخه روښانه ده، چې همدا اوس  $x \neq 0$  لاس ته راځي.

$$\tan z = \frac{\sin z}{\cos z}$$

$$\int \frac{\cos z}{\sin z} dz \cong \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$9. (x+y) \cdot dx - (x-y) \cdot dy = 0$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$x^2 \cdot dz + x \cdot z \cdot dx = (x \cdot z - x) \cdot dx$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $x$  ویش

$$x \cdot dz + z \cdot dx = z \cdot dx - dx$$

$$x \cdot dz = -dx$$

$$\int dz = - \int \frac{dx}{x}$$

$$z = -\ln |x| + c$$

$$y = x(c - \ln |x|); \quad x \neq 0$$

$$\frac{dy}{dx} - z = \tan z$$

$$dy = (z + \tan z) dx$$

$$x \cdot dz + z \cdot dx = z \cdot dx + \tan z \cdot dx$$

$$x \cdot dz = \tan z \cdot dx$$

$$\int \frac{dz}{\tan z} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\int \frac{\cos z}{\sin z} dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |\sin z| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |\sin z|} = e^{\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$\sin z = c \cdot x$$

$$z = \text{Arcsin}(c \cdot x)$$

$$y = x \cdot \text{Arcsin}(c \cdot x)$$

$$(x+x \cdot z) \cdot dx - (x-x \cdot z) \cdot (x \cdot dz + z \cdot dx) = 0$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $x$  ویش

$$(1+z) dx - (1-z)(x \cdot dz + z \cdot dx) = 0$$

$$(1+z) dx - x(1-z) dz - (z-z^2) dx = 0$$

$$(1+z^2) dx - x(1-z) dz = 0$$

$$\int \frac{2z}{1+z^2} dz \cong \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

اوبیونی یواخی په ایللیخسته  
بڼه یا فورم ورکړ شوی دی.

$$10. x^2 + xy + y^2 = x^2 \cdot y'$$

$$y = z \cdot x \Rightarrow dy = z \cdot dx + x \cdot dz$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$11. y' = \frac{2xy}{3x^2 - y^2}$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$\frac{dx}{x} = \frac{1-z}{1+z^2} dz$$

$$\int \frac{dx}{x} = \int \left( \frac{1}{1+z^2} - \frac{z}{1+z^2} \right) dz$$

$$= \int \frac{dz}{1+z^2} - \frac{1}{2} \int \frac{2z}{1+z^2} dz$$

$$\ln |x| = \text{Arctan } z - \frac{1}{2} \ln |1+z^2| + c$$

$$\ln |x| = \text{Arctan } \frac{y}{x} - \frac{1}{2} \ln \frac{x^2 + y^2}{x^2} + c$$

لياره  $x \neq 0$

$$(x^2 + xy + y^2) dx = x^2 \cdot dy$$

$$(x^2 + x^2z + x^2z^2) dx = x^2 (z \cdot dx + x \cdot dz)$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $x^2$  ویش

$$(1 + z + z^2) dx = z \cdot dx + x \cdot dz$$

$$(1 + z^2) dx = x \cdot dz$$

$$\int \frac{dz}{1+z^2} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\text{Arctan } z = \ln |x| + c$$

$$\tan (\text{Arctan } z) = \tan (\ln |x| + c)$$

$$z = \tan (\ln |x| + c)$$

$$y = x \cdot \tan (\ln |x| + c)$$

لياره  $x \neq 0$

$$y' \cdot (3x^2 - y^2) = 2xy$$

$$dy \cdot (3x^2 - y^2) = 2xy \cdot dx$$

$$(x \cdot dz + z \cdot dx)(3x^2 - x^2z^2) = 2x^2z \cdot dx$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $x^2$  ویش

$$(x \cdot dz + z \cdot dx)(3 - z^2) = 2z \cdot dx$$

$$3x \cdot dz + 3z \cdot dx - xz^2 \cdot dz - z^3 dx = 2z \cdot dx$$

$$(3x - xz^2) dz + (z - z^3) dx = 0$$

## داينتگرال اينتكروالونكى

$$\int \frac{3-z^2}{z^3-z} dz$$

په ټوټه ماتونو ټوټه كيږي

د ضريبونو پرته:

I:  $A+B+C = -1$

II:  $-B+C = 0$

III:  $-A = 3; \underline{A = -3}$

I:  $-3+B+C = -1$

$$\left. \begin{array}{l} B+C=2 \\ -B+C=0 \end{array} \right\} +$$

II:  $\underline{2C=2; C=1}$

II:  $-B+C=0; \underline{B=1}$

$$e^{c_1} = c$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow z = \frac{y}{x}$$

په ايمپليخايته بڼه اوبیونه

$$x(3-z^2) dz = (z^3-z) dx$$

$$\int \frac{3-z^2}{z^3-z} dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$\frac{3-z^2}{z^3-z} = \frac{3-z^2}{z(z^2-1)}$$

$$= \frac{3-z^2}{z(z+1)(z-1)}$$

$$= \frac{A}{z} + \frac{B}{z+1} + \frac{C}{z-1}$$

$$= \frac{A(z^2-1) + B(z-1)z + C(z+1)z}{z^3-z}$$

$$= \frac{z^2(A+B+C) + z(-B+C) - A}{z^3-z}$$

$$= \frac{-3}{z} + \frac{1}{z+1} + \frac{1}{z-1}$$

$$\int \frac{3-z^2}{z^3-z} dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$\int \left( \frac{-3}{z} + \frac{1}{z+1} + \frac{1}{z-1} \right) dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$-3 \ln |z| + \ln |z+1| + \ln |z-1| = \ln |x| + c_1$$

$$-\ln |z|^3 + \ln |(z+1)(z-1)| = \ln |x| + c_1$$

$$-\ln |z^3| + \ln |z^2-1| = \ln |x| + c_1$$

$$\ln \left| \frac{z^2-1}{z^3} \right| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln \left| \frac{z^2-1}{z^3} \right|} = e^{\ln |x| + c_1}$$

$$= e^{\ln |x|} \cdot e^{c_1}$$

$$\frac{z^2-1}{z^3} = c \cdot x$$

$$z^2-1 = c \cdot x \cdot z^3$$

$$\frac{y^2}{x^2} - 1 = c \cdot \frac{y^3}{x^2} \quad \parallel \cdot x^2$$

$$\underline{y^2 - x^2 = c \cdot y^3; \quad x \neq 0}$$

$$12. y' = \frac{y}{x} \cdot \ln \frac{y}{x}$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$\frac{y}{x} = z$$

د پوښتنوسملاسی  $x > 0, y > 0$  لاس ته

راځي دا په دې مانا ، چې  $z > 0$  هم

$$\int \frac{1}{\ln z - 1} dz \cong \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$13. x \cdot dy - y \cdot dx = y \cdot dy$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$\frac{dy}{dx} = z \cdot \ln z$$

$$x \cdot dz + z \cdot dx = z \cdot \ln z \cdot dx$$

$$x \cdot dz = z(\ln z - 1) dx$$

$$\int \frac{dz}{z(\ln z - 1)} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\int \frac{1}{\ln z - 1} dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |\ln z - 1| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |\ln z - 1|} = e^{\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$\ln z - 1 = c \cdot x$$

$$\ln z = c \cdot x + 1$$

$$e^{\ln z} = e^{c \cdot x + 1}$$

$$z = e^{c \cdot x + 1}$$

$$y = x \cdot e^{c \cdot x + 1}; \quad x > 0$$

$$(x - y) dy = y \cdot dx$$

$$(x - x \cdot z)(x \cdot dz + z \cdot dx) = x \cdot z \cdot dx$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $x$  ویش

$$(1 - z)(x \cdot dz + z \cdot dx) = z \cdot dx$$

$$x \cdot dz + z \cdot dx - zx \cdot dz - z^2 \cdot dx = z \cdot dx$$

$$x(1 - z) dz - z^2 \cdot dx = 0$$

ورپسی نیونی  $\therefore z \neq 0$  (d.h.  $y \neq 0$ )

$$\Rightarrow \frac{1 - z}{z^2} dz = \frac{dx}{x}$$

$$\int \left( \frac{1}{z^2} - \frac{1}{z} \right) dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$-\frac{1}{z} - \ln |z| = \ln |x| + c$$

$$-\frac{1}{z} = \ln |x| + \ln |z| + c$$



$$z = \frac{y}{x}$$

په ایمپلیسایته بڼه اویونه

$$14. y^2 + (x^2 - xy)y' = 0$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

په ایمپلیسایته بڼه اویونه

$$15. y^2 \cdot dx - 3x^2 \cdot dx + 2xy \cdot dy = 0$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$-\frac{1}{z} = \ln |x \cdot z| + c \quad \| \cdot z$$

$$-1 = z \cdot \ln |x \cdot z| + c \cdot z$$

$$-1 = \frac{y}{x} \cdot \ln |y| + c \cdot \frac{y}{x}$$

$$\frac{y}{x} (\ln |y| + c) + 1 = 0; \quad x \neq 0; \quad y \neq 0$$

$$y'(x^2 - xy) = -y^2$$

$$dy(x^2 - xy) = -y^2 \cdot dx$$

$$(x \cdot dz + z \cdot dx)(x^2 - x^2z) = -x^2z^2 \cdot dx$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $X^2$  ویش

$$(x \cdot dz + z \cdot dx)(1 - z) = -z^2 \cdot dx$$

$$x(1 - z) dz + (z - z^2) dx = -z^2 dx$$

$$x(1 - z) dz = -z \cdot dx$$

ورپسی نیونی:  $z \neq 0$  (d.h.  $y \neq 0$ )

په  $Z$  ویش اجازه لري

$$\frac{1-z}{z} dz = -\frac{dx}{x}$$

$$\int \left( \frac{1}{z} - 1 \right) dz = -\int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |z| - z = -\ln |x| + c$$

$$\ln |z| + \ln |x| = z + c$$

$$\ln |z \cdot x| = z + c$$

$$\ln |y| = \frac{y}{x} + c; \quad x \neq 0; \quad y \neq 0$$

$$0 = (y^2 - 3x^2) dx + 2xy \cdot dy$$

$$= (x^2 \cdot z^2 - 3x^2) dx + 2x^2 \cdot z(x \cdot dz + z \cdot dx)$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $X^2$  ویش

$$0 = (z^2 - 3) dx + 2z(x \cdot dz + z \cdot dx)$$

$$0 = (3z^2 - 3) dx + 2xz \cdot dz$$

$$\int \frac{2z}{z^2-1} dz \triangleq \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$e^{c_1} = c_2$$

$$c = \frac{1}{c_2}; \quad z = \frac{y}{x}$$

$$16. \quad xy' = y + \sqrt{y^2 - x^2}$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$\int \frac{dx}{\sqrt{x^2 - a^2}} = \ln |x + \sqrt{x^2 - a^2}|$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$-3(z^2 - 1) dx = 2xz \cdot dz$$

$$-3 \frac{dx}{x} = \frac{2z}{z^2 - 1} dz$$

$$-3 \int \frac{dx}{x} = \int \frac{2z}{z^2 - 1} dz$$

$$-3 \ln |x| = \ln |z^2 - 1| + c_1$$

$$e^{-3 \ln |x|} = e^{\ln |z^2 - 1| + c_1}$$

$$e^{\ln |x^{-3}|} = e^{\ln |z^2 - 1|} \cdot e^{c_1}$$

$$x^{-3} = (z^2 - 1) \cdot c_2$$

$$z^2 - 1 = \frac{c}{x^3}$$

$$\frac{y^2}{x^2} - 1 = \frac{c}{x^3} \quad || \cdot x^2$$

$$y^2 - x^2 = \frac{c}{x}$$

$$y = \pm \sqrt{x^2 + \frac{c}{x}}; \quad x \neq 0$$

$$x \cdot dy = (y + \sqrt{y^2 - x^2}) dx$$

$$x(x \cdot dz + z \cdot dx) = (xz + \sqrt{x^2 z^2 - x^2}) dx$$

$$= (xz + x\sqrt{z^2 - 1}) dx$$

نیونہ:  $x = 0$  لہ دے املہ پہ  $x$  ویش

$$x \cdot dz + z \cdot dx = z \cdot dx + \sqrt{z^2 - 1} dx$$

$$x \cdot dz = \sqrt{z^2 - 1} dx$$

$$\int \frac{dz}{\sqrt{z^2 - 1}} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |z + \sqrt{z^2 - 1}| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |z + \sqrt{z^2 - 1}|} = e^{\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$z + \sqrt{z^2 - 1} = c \cdot x$$

په ایملیثیت فورم اوبی

$$17. xy' = y(\ln y - \ln x)$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$\frac{y}{x} = z$$

د پوښتنوسملاسی  $x > 0, y > 0$  لاس ته

راځي دا په دې مانا، چې  $z > 0$  هم

$$\int \frac{\frac{1}{z}}{\ln z - 1} dz \cong \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

$$18. y \cdot dx + \sqrt{4xy} \cdot dy = x \cdot dy$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

د پوښتنکونی څخه لاس ته راځي،

چې تل  $4xy \geq 0$  باید باور ولري

دا په دې مانا چې  $x \cdot y \geq 0$  هم

$$\frac{y}{x} + \sqrt{\frac{y^2}{x^2} - 1} = c \cdot x \quad || \cdot x$$

$$y + \sqrt{y^2 - x^2} = cx^2; \quad x \neq 0$$

$$x \cdot y' = y \cdot \ln \frac{y}{x}$$

$$x \cdot dy = y \cdot \ln \frac{y}{x} \cdot dx$$

$$x(x \cdot dz + z \cdot dx) = x \cdot z \cdot \ln z \cdot dx \quad || : x$$

$$x \cdot dz + z \cdot dx = z \cdot \ln z \cdot dx$$

$$x \cdot dz = z(\ln z - 1) dx$$

$$\frac{dz}{z(\ln z - 1)} = \frac{dx}{x}$$

$$\int \frac{\frac{1}{z}}{\ln z - 1} dz = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |\ln z - 1| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |\ln z - 1|} = e^{\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$\ln z - 1 = c \cdot x$$

$$\ln z = c \cdot x + 1$$

$$e^{\ln z} = e^{c \cdot x + 1}$$

$$z = e^{c \cdot x + 1}$$

$$y = x \cdot e^{c \cdot x + 1}; \quad x > 0$$

$$y \cdot dx = (x - \sqrt{4xy}) dy$$

$$x \cdot z \cdot dx = (x - \sqrt{4x^2z})(x \cdot dz + z \cdot dx)$$

$$= (x - 2x\sqrt{z})(x \cdot dz + z \cdot dx)$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $x$  ویش

$$z \cdot dx = (1 - 2\sqrt{z})(x \cdot dz + z \cdot dx)$$

$$z \cdot dx = x(1 - 2\sqrt{z}) dz + (z - 2z\sqrt{z}) dx$$

$$0 = x(1 - 2\sqrt{z}) dz - 2z\sqrt{z} dx$$

$$z = \frac{y}{x}$$

په ایمپلیسایته بڼه اویښونه

$$19. \frac{2y(y-x)}{x^2-2xy+y^2} = y'$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

نورې نیوډي  $\therefore z \neq 0$  (d.h.  $y \neq 0$ )

$$\frac{1-2\sqrt{z}}{2z\sqrt{z}} dz = \frac{dx}{x}$$

$$\int \frac{1}{2z\sqrt{z}} dz - \int \frac{dz}{z} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\frac{1}{2} \int z^{-\frac{3}{2}} dz - \int \frac{dz}{z} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\frac{1}{2} \cdot \frac{z^{-\frac{1}{2}}}{-\frac{1}{2}} - \ln |z| = \ln |x| + c$$

$$-z^{-\frac{1}{2}} = \ln |x| + \ln |z| + c$$

$$-\frac{1}{\sqrt{z}} = \ln |x \cdot z| + c$$

$$-\sqrt{\frac{x}{y}} = \ln |y| + c$$

$$0 = \sqrt{\frac{x}{y}} + \ln |y| + c; \quad x \cdot y > 0$$

$$y' = \frac{2y(y-x)}{(x-y)^2}$$

$$= \frac{-2y(x-y)}{(x-y)^2}$$

$$= \frac{-2y}{x-y}$$

$$0 = (x-y) dy + 2y \cdot dx$$

$$0 = (x-xz)(x \cdot dz + z \cdot dx) + 2xz \cdot dx$$

نیونه:  $x \neq 0$  له دې امله په  $x$  ویش

$$0 = (1-z)(x \cdot dz + z \cdot dx) + 2z \cdot dx$$

$$0 = x(1-z) dz + (z-z^2+2z) dx$$

$$0 = x(1-z) dz + (3z-z^2) dx$$

$$-x(1-z) dz = (3z-z^2) dx$$

$$\int \frac{1-z}{3z-z^2} dz = - \int \frac{dx}{x}$$

یو پارشل ماتریلونه یا تجزیه ساده

$$A = \frac{1}{3}; \quad B = \frac{2}{3} \quad \text{ورکوي}$$

$$e^{3c_1} = c$$

$$z = \frac{y}{x}$$

په ایمپلیسیت فورم اوبی

$$20. y' = \frac{y}{x} + \sqrt{1 + \left(\frac{y}{x}\right)^2}$$

$$y = x \cdot z \Rightarrow dy = x \cdot dz + z \cdot dx$$

$$\frac{y}{x} = z$$

د پوښتنورکونې څخه سملاسي  $x \neq 0$

ورکوي، چی دا نور باید فرض نه شي

$$\int \frac{dx}{\sqrt{a^2 + x^2}} = \ln |x + \sqrt{a^2 + x^2}|$$

$$z = \frac{y}{x}$$

په ایمپلیسیت فورم اوبی

$$\int \frac{z-1}{z(z-3)} dz = - \int \frac{dx}{x}$$

$$\int \left( \frac{A}{z} + \frac{B}{z-3} \right) dz = \frac{1}{3} \int \left( \frac{1}{z} + \frac{2}{z-3} \right) dz$$

$$\frac{1}{3} \ln |z| + \frac{2}{3} \ln |z-3| = -\ln |x| + c_1 \quad \parallel \cdot 3$$

$$\ln |z| + \ln (z-3)^2 = -3 \ln |x| + 3c_1$$

$$\ln |z(z-3)^2| = \ln |x^{-3}| + 3c_1$$

$$e^{\ln |z(z-3)^2|} = e^{\ln |x^{-3}| + 3c_1}$$

$$= e^{\ln |x^{-3}|} \cdot e^{3c_1}$$

$$z(z-3)^2 = c \cdot x^{-3}$$

$$\frac{y}{x} \left( \frac{y}{x} - 3 \right)^2 = c \cdot x^{-3}$$

$$\frac{y}{x^3} (y-3x)^2 = c \cdot x^{-3} \quad \parallel \cdot x^3$$

$$\underline{y(y-3x)^2 = c; \quad x \neq 0}$$

$$dy = \left( \frac{y}{x} + \sqrt{1 + \left(\frac{y}{x}\right)^2} \right) dx$$

$$x \cdot dz + z \cdot dx = (z + \sqrt{1+z^2}) dx$$

$$= z \cdot dx + \sqrt{1+z^2} dx$$

$$x \cdot dz = \sqrt{1+z^2} dx$$

$$\int \frac{dz}{\sqrt{1+z^2}} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |z + \sqrt{1+z^2}| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |z + \sqrt{1+z^2}|} = e^{\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$z + \sqrt{1+z^2} = c \cdot x$$

$$\frac{y}{x} + \sqrt{1 + \frac{y^2}{x^2}} = c \cdot x \quad \parallel \cdot x$$

$$\underline{y + \sqrt{x^2 + y^2} = c \cdot x^2; \quad x \neq 0}$$

## ۱، ۲، ۳ لاینی دیفرنشیال مساوات

$$1. y' + 2xy = \frac{x}{e^{x^2}}$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow \frac{dy}{dx} = u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx}$$

$$u = u(x); \quad v = v(x)$$

## دېرولې متود له مخې

رامنځ ته شوي اینتیګرال شایته  $c_1$  تل په خوښه ټاکل کیدونکی ده. له دې امله  $c_1$  داسې ټاکل کیږي، چې وروسته شمیرنه یې تر ممکنې اندازې ساده شي.

## ۱ - د برنولي متود له مخې اوبی

$$u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx} + 2xuv = x \cdot e^{-x^2}$$

$$u \left( \underbrace{\frac{dv}{dx} + 2xv}_{=0} \right) + v \cdot \frac{du}{dx} = x \cdot e^{-x^2}$$

$$\frac{dv}{dx} = -2xv$$

$$\int \frac{dv}{v} = -2 \int x dx$$

$$\ln |v| = -x^2 + c_1$$

$$e^{\ln |v|} = e^{-x^2 + c_1} = e^{-x^2} \cdot e^{c_1}$$

$$\text{Wählen: } c_1 = 0$$

$$\Rightarrow v = e^{-x^2}$$

$$u \cdot 0 + e^{-x^2} \cdot \frac{du}{dx} = x \cdot e^{-x^2} \quad \| : e^{-x^2}$$

$$\frac{du}{dx} = x$$

$$\int du = \int x dx$$

$$u = \frac{x^2}{2} + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$y = e^{-x^2} \left( \frac{x^2}{2} + c \right)$$

## ۲ - د لاکرانج د متود له مخې اوبی

$$y' + 2xy = 0$$

$$dy = -2xy \cdot dx$$

$$\int \frac{dy}{y} = -2 \int x dx$$

دا افاده د  $y'$  لپاره په  
دiferential مساوت اينبول كيږي.

2.  $y' = e^x - y$

$$y = u \cdot v \Rightarrow \frac{dy}{dx} = u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx}$$

$$u = u(x); \quad v = v(x)$$

Wählen:  $c_1 = 0$

وتگی

$$\ln |y| = -x^2 + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-x^2 + c_1} = e^{-x^2} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot e^{-x^2}$$

$$\Rightarrow y = \underline{c(x) \cdot e^{-x^2}}$$

$$y' = c'(x) \cdot e^{-x^2} - 2xe^{-x^2} \cdot c(x)$$

$$c'(x) \cdot e^{-x^2} - 2xe^{-x^2} \cdot c(x) + 2x \cdot c(x) \cdot e^{-x^2} = x \cdot e^{-x^2}$$

$$c'(x) \cdot e^{-x^2} = x \cdot e^{-x^2} \quad || : e^{-x^2}$$

$$\frac{dc(x)}{dx} = x$$

$$\int dc(x) = \int x dx$$

$$c(x) = \frac{x^2}{2} + k$$

$$y = \underline{e^{-x^2} \left( \frac{x^2}{2} + k \right)}$$

۱ - د برنولي متود له مخی اوی

$$u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx} = e^x - u \cdot v$$

$$u \left( \frac{dv}{dx} + v \right) + v \cdot \frac{du}{dx} = e^x$$

= 0

$$\frac{dv}{dx} = -v$$

$$\int \frac{dv}{v} = - \int dx$$

$$\ln |v| = -x + c_1$$

$$v = \underline{e^{-x}}$$

$$u \cdot 0 + e^{-x} \cdot \frac{du}{dx} = e^x \quad || \cdot e^x$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

په دیفرنشیا مساوات کی کیردی

$$\frac{du}{dx} = e^{2x}$$

$$\int du = \int e^{2x} dx$$

$$u = \frac{1}{2} e^{2x} + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \left( \frac{1}{2} e^{2x} + c \right) \cdot e^{-x}$$

$$= \frac{1}{2} e^x + c \cdot e^{-x}$$

۲ - دلاکراچ د متود له کھی اوبی

$$y' + y = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = -y$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int dx$$

$$\ln |y| = -x + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-x+c_1} = e^{-x} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot e^{-x} \Rightarrow y = \underline{c(x) \cdot e^{-x}}$$

$$y' = c'(x) \cdot e^{-x} - e^{-x} \cdot c(x)$$

$$c'(x) \cdot e^{-x} - e^{-x} \cdot c(x) = e^x - c(x) \cdot e^{-x}$$

$$c'(x) \cdot e^{-x} = e^x \quad || \cdot e^x$$

$$\frac{dc(x)}{dx} = e^{2x}$$

$$\int dc(x) = \int e^{2x} dx$$

$$c(x) = \frac{1}{2} e^{2x} + k$$



$$3. y' - y = x^2 - 1$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

$$c_1 = 0 \quad \text{و تا که}$$

$$\int x^2 \cdot e^{-x} dx$$

دا پورته اینتیگرال د پارشل  
ایتیگرال سره اوبی کیږي

$$y = \left( \frac{1}{2} e^{2x} + k \right) \cdot e^{-x}$$

$$= \frac{1}{2} e^x + k \cdot e^{-x}$$

۱ - د برنولی متود له مخی اوبی

$$u \cdot v' + v \cdot u' - u \cdot v = x^2 - 1$$

$$u \underbrace{(v' - v)}_{=0} + v \cdot u' = x^2 - 1$$

$$\frac{dv}{dx} = v$$

$$\int \frac{dv}{v} = \int dx$$

$$\ln |v| = x + c_1$$

$$\underline{v = e^x}$$

$$u \cdot 0 + e^x \cdot u' = x^2 - 1 \quad \parallel : e^x$$

$$\frac{du}{dx} = (x^2 - 1) \cdot e^{-x}$$

$$\int du = \int x^2 \cdot e^{-x} dx - \int e^{-x} dx$$

$$u = \int x^2 \cdot e^{-x} dx + e^{-x}$$

$$\int x^2 \cdot e^{-x} dx = x^2 \cdot (-e^{-x}) - \int (-e^{-x}) \cdot 2x dx$$

$$= -x^2 \cdot e^{-x} + 2 \int x \cdot e^{-x} dx$$

$$= -x^2 \cdot e^{-x} + 2 \left[ x(-e^{-x}) - \right.$$

$$\left. - \int (-e^{-x}) dx \right]$$

$$\int x^2 \cdot e^{-x} dx = -x^2 \cdot e^{-x} - 2x \cdot e^{-x} + 2 \int e^{-x} dx$$

$$= -x^2 \cdot e^{-x} - 2x \cdot e^{-x} - 2e^{-x} + c$$

$$= -e^{-x}(x^2 + 2x + 2) + c$$

$$u = -e^{-x}(x^2 + 2x + 2) + e^{-x} + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= [-e^{-x}(x^2 + 2x + 2) + e^{-x} + c] \cdot e^x$$

$$= -(x^2 + 2x + 2) + (e^{-x} + c)e^x$$

$$= \underline{\underline{ce^x - x^2 - 2x - 1}}$$

## ۲ - دلاگرانج د متود له مخی اوبی :

$$y' - y = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = y$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int dx$$

$$\ln |y| = x + c_1$$

$$y = c \cdot e^x$$

$$y = \underline{\underline{c(x) \cdot e^x}}$$

$$y' = c'(x) \cdot e^x + c(x) \cdot e^x$$

$$c'(x) \cdot e^x + c(x) \cdot e^x - c(x) \cdot e^x = x^2 - 1$$

$$c'(x) \cdot e^x = x^2 - 1 \quad || : e^x$$

$$c'(x) = (x^2 - 1) \cdot e^{-x}$$

$$c(x) = \int (x^2 - 1) \cdot e^{-x} dx$$

$$c(x) = \underline{\underline{-e^{-x}(x^2 + 2x + 2) + e^{-x} + k}}$$

$$y = c(x) \cdot e^x = -x^2 - 2x - 2 + 1 + ke^x$$

$$= \underline{\underline{ke^x - x^2 - 2x - 1}}$$

$$c = e^{c_1}$$

په دیفرنخیالمساوات کي ځاي  
په ځاي کړی.

دا ایتیکریشن همدا په برخه ۱  
کی اوبی شو

$$4. y' = e^{3x} - 2y$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

وتناکی  $c_1 = 0$

### ۱ - د برنولي متود له مخی اوبی

$$u \cdot v' + v \cdot u' = e^{3x} - 2u \cdot v$$

$$u(v' + 2v) + v \cdot u' = e^{3x}$$

$= 0$

$$\frac{dv}{dx} = -2v$$

$$\int \frac{dv}{v} = -2 \int dx$$

$$\ln |v| = -2x + c_1$$

$$v = e^{-2x}$$

$$u \cdot 0 + e^{-2x} \cdot u' = e^{3x} \quad || : e^{2x}$$

$$\frac{du}{dx} = e^{5x}$$

$$\int du = \int e^{5x} dx$$

$$u = \frac{1}{5} e^{5x} + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \left( \frac{1}{5} e^{5x} + c \right) e^{-2x}$$

$$= \frac{1}{5} e^{3x} + c \cdot e^{-2x}$$

### ۲ - د لاگرانج د متود له مخی اوبی

$$y' + 2y = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = -2y$$

$$\int \frac{dy}{y} = -2 \int dx$$

$$\ln |y| = -2x + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-2x + c_1} = e^{-2x} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

### په ديفرنخيالمساوات کی دې کيبنوول شي

5.  $y' \cdot x = y + x^2 \cdot \sin x$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

وتاکي  $c_1 = 0$

دا اوبي ديفرنخيالمساوات د  $x = 0$  لپاره هم پوره کوي، دا په دې مانا چي دا ټوليز اوبي دی.

$$y = c \cdot e^{-2x} \Rightarrow \underline{y = c(x) \cdot e^{-2x}}$$

$$y' = c'(x) \cdot e^{-2x} - 2e^{-2x} \cdot c(x)$$

$$c'(x) \cdot e^{-2x} - 2e^{-2x} \cdot c(x) = e^{3x} - 2c(x) \cdot e^{-2x}$$

$$c'(x) \cdot e^{-2x} = e^{3x} \parallel \cdot e^{2x}$$

$$c'(x) = e^{5x}$$

$$\underline{c(x) = \frac{1}{5} e^{5x} + k}$$

$$y = c(x) \cdot e^{-2x}$$

$$= \underline{\underline{\frac{1}{5} e^{3x} + k \cdot e^{-2x}}}}$$

### ۱ - د برنولي متود له لاري اوبي

$$(u \cdot v' + v \cdot u') \cdot x = u \cdot v + x^2 \cdot \sin x$$

$$u(xv' - v) + xv \cdot u' = x^2 \cdot \sin x$$

$\underbrace{\hspace{2cm}}_{=0}$

$$x \cdot \frac{dv}{dx} = v$$

نيونه:  $|x| = c$  , په  $x$  ويشنه

$$\int \frac{dv}{v} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |v| = \ln |x| + c_1$$

$$\underline{v = x}$$

$$u \cdot 0 + x^2 \cdot u' = x^2 \cdot \sin x \parallel : x^2$$

$$\frac{du}{dx} = \sin x$$

$$\underline{u = -\cos x + c}$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \underline{\underline{x(c - \cos x)}}$$

### ۲ د لاکرانچ متود له لاري اوبی

دلته هم لمړی  $x \neq 0$  غوښتل کيږي، اوبی لکه پورته مگرد  $x = 0$  لپاره به هم باور ولري.

$$y' \cdot x - y = 0 \quad || : x$$

$$y' = \frac{y}{x}$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |y| = \ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot x \Rightarrow \underline{y = c(x) \cdot x}$$

په ديفرنخيال مساوات کي خاي په خاي کړی.

$$y' = c'(x) \cdot x + c(x)$$

$$c'(x) \cdot x^2 + c(x) \cdot x = c(x) \cdot x + x^2 \cdot \sin x$$

$$c'(x) \cdot x^2 = x^2 \cdot \sin x \quad || : x^2$$

$$c'(x) = \sin x$$

$$\underline{c(x) = -\cos x + k}$$

$$y = \underline{x(k - \cos x)}$$

### ۱ - د برنولي متود له لاري اوبی

6.  $y'x = x \cdot \sin x - y$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

$$(u \cdot v' + v \cdot u') \cdot x = x \cdot \sin x - u \cdot v$$

$$u \underbrace{(v' \cdot x + v)}_{=0} + x \cdot v \cdot u' = x \cdot \sin x$$

$$\frac{dv}{dx} \cdot x = -v$$

نېونه:  $x \neq 0$ , ځکه په  $x$  ويشنه

$$\int \frac{dv}{v} = - \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |v| = -\ln |x| + c_1$$

$$\ln |v| = \ln \left| \frac{1}{x} \right|$$

Wählen:  $c_1 = 0$

وتگی

پارشل یا توتہ انیتیکریشن

پہ دیفرنخیالمساوات کی کیپدی

دالاندی

$$\int x \cdot \sin x \, dx$$

اینٹیگرال همدا اوس برخه ۱

کی اوبی شو

$$v = \frac{1}{x}$$

$$u \cdot 0 + u' = x \cdot \sin x$$

$$\int du = \int x \cdot \sin x \, dx$$

$$u = x(-\cos x) - \int (-\cos x) \, dx$$

$$= -x \cdot \cos x + \sin x + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= -\cos x + \frac{1}{x}(\sin x + c); \quad x \neq 0$$

۲ . د لاکرانژ متود له لارہ اوبی

$$y' \cdot x + y = 0$$

نیونه:  $x \neq 0$ , خکه په  $x$  ویشنه

$$\frac{dy}{dx} = -\frac{y}{x}$$

$$\int \frac{dy}{y} = -\int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |y| = -\ln |x| + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-\ln |x| + c_1} = e^{\ln |x|} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = \frac{c}{x} \Rightarrow y = \frac{c(x)}{x}$$

$$y' = \frac{x \cdot c'(x) - c(x)}{x^2} = \frac{c'(x)}{x} - \frac{c(x)}{x^2}$$

$$c'(x) - \frac{c(x)}{x} = x \cdot \sin x - \frac{c(x)}{x}$$

$$c'(x) = x \cdot \sin x$$

$$\int dc(x) = \int x \cdot \sin x \, dx$$

$$c(x) = -x \cdot \cos x + \sin x + k$$

7.  $y' + y + \cos x - e^{2x} = 0$

$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u' \cdot v + v \cdot u'$

$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$

Wählen:  $c_1 = 0$ : **وټاکي**

**د انتگرال**  
 $\int e^x \cdot \cos x \, dx$

د ټوټه انتیگرال سره اوبی کيږي

$y = \frac{1}{x} \cdot c(x)$

$= -\cos x + \frac{1}{x} (\sin x + k); \quad x \neq 0$

**۱- د برنولی متود له لارې اوبی**

$u \cdot v' + v \cdot u' + u \cdot v = e^{2x} - \cos x$

$u(v' + v) + v \cdot u' = e^{2x} - \cos x$   
 $= 0$

$\frac{dv}{dx} = -v$

$\int \frac{dv}{v} = - \int dx$

$\ln |v| = -x + c_1$

$v = e^{-x}$

$u \cdot 0 + e^{-x} \cdot u' = e^{2x} - \cos x \quad || \cdot e^x$

$u' = e^{3x} - e^x \cdot \cos x$

$u = \int (e^{3x} - e^x \cdot \cos x) \, dx$

$= \int e^{3x} \cdot dx - \int e^x \cdot \cos x \, dx$

$= \frac{1}{3} e^{3x} - \int e^x \cdot \cos x \, dx$

$F = \int e^x \cdot \cos x \, dx$

$= e^x \cdot \sin x - \int \sin x \cdot e^x \, dx$

$= e^x \cdot \sin x - \int e^x \cdot \sin x \, dx$

$= e^x \cdot \sin x - [e^x(-\cos x) - \int (-\cos x) \cdot e$

$$c = \frac{1}{2} c_1$$

په ديفرنخيالمساوات كي خاي  
په خاي كيرى.

دا اينتيگرال همدا اوس په برخه ۱  
كى اوبى شو

$$F = e^x \cdot \sin x + e^x \cdot \cos x - \underbrace{\int e^x \cdot \cos x \, dx}_F$$

$$2F = e^x \cdot \sin x + e^x \cdot \cos x + c_1$$

$$F = \frac{e^x}{2} (\sin x + \cos x) + c$$

$$u = \frac{1}{3} e^{3x} - F$$

$$= \frac{1}{3} e^{3x} - \frac{1}{2} e^x (\sin x + \cos x) + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \frac{1}{3} e^{2x} - \frac{1}{2} (\sin x + \cos x) + c \cdot e^{-x}$$

۲ - د اگرائز متود له لارې اوبى :

$$y' + y = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = -y$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int dx$$

$$\ln |y| = -x + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-x+c_1} = e^{-x} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot e^{-x} \Rightarrow \underline{y = c(x) \cdot e^{-x}}$$

$$y' = c'(x) \cdot e^{-x} - e^{-x} \cdot c(x)$$

$$c'(x) \cdot e^{-x} - e^{-x} \cdot c(x) + c(x) \cdot e^{-x} + \cos x - e^{2x} = 0$$

$$c'(x) \cdot e^{-x} = e^{2x} - \cos x \quad \| \cdot e^x$$

$$c'(x) = e^{3x} - e^x \cdot \cos x$$

$$c(x) = \int (e^{3x} - e^x \cdot \cos x) \, dx$$

$$= \frac{1}{3} e^{3x} - \frac{1}{2} e^x (\sin x + \cos x) + k$$



8.  $y' + ay = b \cdot e^{cx}$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

Wählen:  $c_1 = 0$  : *وتاکه*

$$c_2 = e^{c_1}$$

$$y = c(x) \cdot e^{-x}$$

$$= \frac{1}{3} e^{2x} - \frac{1}{2} (\sin x + \cos x) + k \cdot e^{-x}$$

۱- د برنولي متود له لارې اوبی

$$u \cdot v' + v \cdot u' + auv = b \cdot e^{cx}$$

$$u \underbrace{(v' + av)}_{=0} + v \cdot u' = b \cdot e^{cx}$$

$$\frac{dv}{dx} = -av$$

$$\int \frac{dv}{v} = -a \int dx$$

$$\ln |v| = -ax + c_1$$

$$v = e^{-ax}$$

$$u \cdot 0 + e^{-ax} \cdot u' = b \cdot e^{cx} \quad || \cdot e^{ax}$$

$$u' = b \cdot e^{x(a+c)}$$

$$u = \frac{b}{a+c} e^{x(a+c)} + c_2$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \frac{b}{a+c} e^{cx} + c_2 \cdot e^{-ax}$$

۲- د لاکرانژ متود له لارې اوبی

$$y' + ay = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = -ay$$

$$\int \frac{dy}{y} = -a \int dx$$

$$\ln |y| = -ax + c_1$$

$$y = c_2 \cdot e^{-ax} \Rightarrow \underline{y = c_2(x) \cdot e^{-ax}}$$

په ديفرنشيال مساوات كي خاي  
په خاي كيري

$$y' = c_2'(x) \cdot e^{-ax} - ac_2(x) \cdot e^{-ax}$$

$$c_2'(x) \cdot e^{-ax} - ac_2(x) \cdot e^{-ax} + ac_2(x) \cdot e^{-ax} = b \cdot e^{cx}$$

$$c_2'(x) \cdot e^{-ax} = b \cdot e^{cx} \quad || \cdot e^{ax}$$

$$c_2'(x) = b \cdot e^{x(a+c)}$$

$$c_2(x) = \frac{b}{a+c} e^{x(a+c)} + k$$

$$y = c_2(x) \cdot e^{-ax}$$

$$= \frac{b}{a+c} e^{cx} + k \cdot e^{-ax}$$

9.  $y' + ay - b \cdot \sin(cx) = 0$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

Wählen:  $c_1 = 0$

وتاکي

دا اينتيگرال د توتيه يا پارشل  
اينتيگرال له لاري اوبی کيږي

۱ - د برنولي متود له لاري اوبی

$$u \cdot v' + v \cdot u' + auv - b \sin cx = 0$$

$$u(v' + av) + v \cdot u' - b \sin cx = 0$$

$$\frac{dv}{dx} = -av$$

$$\int \frac{dv}{v} = -a \int dx$$

$$\ln |v| = -ax + c_1$$

$$v = e^{-ax}$$

$$u \cdot 0 + e^{-ax} \cdot u' - b \sin cx = 0 \quad || \cdot e^{ax}$$

$$u' = b \cdot e^{ax} \cdot \sin cx$$

$$u = b \int e^{ax} \cdot \sin cx \, dx$$

$$= -\frac{b}{c} e^{ax} \cdot \cos cx + \frac{ab}{c} \int e^{ax} \cdot \cos cx \, dx$$

$$= -\frac{b}{c} e^{ax} \cdot \cos cx +$$

$$+ \frac{ab}{c} \left[ e^{ax} \cdot \frac{\sin cx}{c} - \frac{a}{c} \int e^{ax} \cdot \sin cx \, dx \right]$$

$$1 + \frac{a^2}{c^2} = \frac{a^2 + c^2}{c^2}$$

$$c_3 = c_2 \cdot \frac{c^2}{a^2 + c^2}$$

$$c_2 = e^{c_1}$$

په دیفرنشیا مساوات کی دې  
کیبنوول شی

دا اینٹیگرال همدا اوس برخه ۱  
کی اوبی شو

۹۳

$$u = -\frac{b}{c} e^{ax} \cdot \cos cx + \frac{ab}{c^2} e^{ax} \cdot \sin cx -$$

$$-\frac{a^2}{c^2} \cdot b \underbrace{\int e^{ax} \cdot \sin cx \, dx}_u$$

$$\left(1 + \frac{a^2}{c^2}\right) u = \frac{b}{c} e^{ax} \left(\frac{a}{c} \sin cx - \cos cx\right) + c_2$$

$$u = \frac{bc}{a^2 + c^2} e^{ax} \left(\frac{a}{c} \sin cx - \cos cx\right) + c_3$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \frac{bc}{a^2 + c^2} \left(\frac{a}{c} \sin cx - \cos cx\right) + c_3 \cdot e^{-ax}$$

۲ - د لاگرانژ د متود له لارې اوبی

$$y' + ay = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = -ay$$

$$\int \frac{dy}{y} = -a \int dx$$

$$\ln |y| = -ax + c_1$$

$$y = c_2 \cdot e^{-ax} \Rightarrow y = c_2(x) \cdot e^{-ax}$$

$$y' = c_2'(x) \cdot e^{-ax} - ac_2(x) \cdot e^{-ax}$$

$$c_2'(x) \cdot e^{-ax} - ac_2(x) \cdot e^{-ax} + ac_2(x) \cdot e^{-ax} - b \cdot \sin cx = 0$$

$$c_2'(x) \cdot e^{-ax} = b \sin cx \quad \parallel \cdot e^{ax}$$

$$c_2'(x) = b \cdot e^{ax} \cdot \sin cx$$

$$c_2(x) = b \int e^{ax} \cdot \sin cx \, dx$$

$$= \frac{bc}{a^2 + c^2} e^{ax} \left(\frac{a}{c} \sin cx - \cos cx\right) + k$$

$$10. y' = \frac{y}{x} + \frac{1}{\ln x}$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

د سوالورکونی څخه سملاسی لاس  
ته راځی  $x > 0$

وټاکي:  $c_1 = 0$

$$\int \frac{1}{\ln x} dx = \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$y = c_2(x) \cdot e^{-ax}$$

$$= \frac{b}{a^2 + c^2} (a \cdot \sin cx - c \cdot \cos cx) + k \cdot e^{-ax}$$

۱- د برنولي د متود له لاري اوبي

$$u \cdot v' + v \cdot u' = \frac{uv}{x} + \frac{1}{\ln x}$$

$$u \left( v' - \frac{v}{x} \right) + v \cdot u' = \frac{1}{\ln x}$$

$$= 0$$

$$\frac{dv}{dx} = \frac{v}{x}$$

$$\int \frac{dv}{v} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |v| = \ln |x| + c_1$$

$$v = x$$

$$u \cdot 0 + x \cdot u' = \frac{1}{\ln x} \quad \left\| \cdot \frac{1}{x} \right.$$

$$u' = \frac{1}{x \ln x}$$

$$u = \int \frac{1}{x \ln x} dx$$

$$= \ln |\ln x| + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= x (|\ln |\ln x| + c)$$

۲- د لاگرانژ د متود له لاري وبي

$$y' - \frac{y}{x} = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{y}{x}$$

$$c = e^{c_1}$$

پہ دیفرنخیاالمساوات کی کیردی

11.  $y' = a + bx + cy$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

Wählen:  $c_1 = 0$

وتاکہ

$$\int \frac{dy}{y} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |y| = \ln |x| + c_1$$

$$y = c \cdot x \Rightarrow \underline{y = c(x) \cdot x}$$

$$y' = c'(x) \cdot x + c(x)$$

$$c'(x) \cdot x + c(x) = c(x) + \frac{1}{\ln x}$$

$$c'(x) \cdot x = \frac{1}{\ln x} \quad \parallel \cdot \frac{1}{x}$$

$$c'(x) = \frac{\frac{1}{x}}{\ln x}$$

$$c(x) = \int \frac{\frac{1}{x}}{\ln x} dx \\ = \underline{\ln |\ln x| + k}$$

$$y = c(x) \cdot x$$

$$= \underline{x(\ln |\ln x| + k)}$$

۱ - د برنولی متورله لارہاوبی

$$u \cdot v' + v \cdot u' = a + bx + cw$$

$$u \underbrace{(v' - cv)}_{=0} + v \cdot u' = a + bx$$

$$\frac{dv}{dx} = cv$$

$$\int \frac{dv}{v} = c \int dx$$

$$\ln |v| = cx + c_1$$

$$\underline{v = e^{cx}}$$

پارشل ایتیکریشن یا اینتیگرال

$$u \cdot 0 + e^{cx} \cdot u' = a + bx \quad \parallel \cdot e^{-cx}$$

$$u' = (a + bx) \cdot e^{-cx}$$

$$u = \int (a + bx) e^{-cx} dx$$

$$= a \int e^{-cx} dx + b \int x \cdot e^{-cx} dx$$

$$= -\frac{a}{c} e^{-cx} + b \int x \cdot e^{-cx} dx$$

$$= -\frac{a}{c} e^{-cx} + b \left[ -\frac{x}{c} e^{-cx} + \frac{1}{c} \int e^{-cx} dx \right]$$

$$= -\frac{a}{c} e^{-cx} - \frac{bx}{c} e^{-cx} - \frac{b}{c^2} e^{-cx} + c_1$$

$$= \underline{\underline{-\frac{1}{c} e^{-cx} \left( a + bx + \frac{b}{c} \right) + c_1}}$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \underline{\underline{-\frac{1}{c} \left( a + bx + \frac{b}{c} \right) + c_1 \cdot e^{cx}}}$$

۲ - د لاگرانج متود له لارې اوبی

$$y' - cy = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = cy$$

$$\int \frac{dy}{y} = c \int dx$$

$$\ln |y| = cx + c_1$$

$$y = c_2 \cdot e^{cx} \Rightarrow \underline{\underline{y = c_2(x) \cdot e^{cx}}}$$

$$y' = c_2'(x) \cdot e^{cx} + c \cdot c_2(x) \cdot e^{cx}$$

$$c_2'(x) \cdot e^{cx} + c \cdot c_2(x) \cdot e^{cx} = a + bx + c \cdot c_2(x) \cdot e^{cx}$$

$$c_2'(x) \cdot e^{cx} = a + bx \quad \parallel \cdot e^{-cx}$$

$$c_2'(x) = (a + bx) e^{-cx}$$

$$c_2 = e^{c_1}$$

په دیفرنشیا مساوات کې ځای

په ځای کېږي یا کېږدی

دا اینتیگرال همدا اوس برخه ۱  
کی اوبی شو

12.  $xy' + 1 = e^x + y$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

Wählen:  $c_1 = 0$  : **د تاگه**

د دې لاندې اینتیگرال

$$\int \frac{e^x}{x^2} dx$$

اوبی کی د انتیگریشن لپاره لری  
ودیزینه باندي تیریدنه نه شي کیدی

$$c_2(x) = \int (a+bx)e^{-cx} dx$$
$$= -\frac{1}{c} e^{-cx} \left( a+bx + \frac{b}{c} \right) + c_2$$

$$y = k(x) \cdot e^{cx}$$

$$= -\frac{1}{c} \left( a+bx + \frac{b}{c} \right) + k \cdot e^{cx}$$

۱ - د برنولي متود له لارې اوبی

$$x(u \cdot v' + v \cdot u') + 1 = e^x + uv$$

$$u \underbrace{(xv' - v)}_{=0} + xv \cdot u' + 1 = e^x$$

$$x \cdot \frac{dv}{dx} = v$$

نیونه:  $x \neq 0$ , ځکه په  $x$  ویشنه

$$\int \frac{dv}{v} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln |v| = \ln |x| + c_1$$
$$\underline{v = x}$$

$$u \cdot 0 + x^2 \cdot u' + 1 = e^x$$

$$u' = \frac{e^x - 1}{x^2}$$

$$u = \int \frac{e^x}{x^2} dx - \int \frac{dx}{x^2}$$

$$= \int \frac{e^x}{x^2} \cdot dx + \frac{1}{x}$$

$$e^x = 1 + \frac{x}{1!} + \frac{x^2}{2!} + \frac{x^3}{3!} + \frac{x^4}{4!} + \dots$$

$$\frac{e^x}{x^2} = \frac{1}{x^2} + \frac{1}{x} + \frac{1}{2!} + \frac{x}{3!} + \frac{x^2}{4!} + \dots$$

$$\int \frac{e^x}{x^2} dx = -\frac{1}{x} + \ln|x| + \frac{x}{1 \cdot 2!} + \frac{x^2}{2 \cdot 3!} +$$

$$+ \frac{x^3}{3 \cdot 4!} + \dots + c$$

$$u = \ln|x| + \frac{x}{1 \cdot 2!} + \frac{x^2}{2 \cdot 3!} + \frac{x^3}{3 \cdot 4!} + \dots + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= c \cdot x + x \cdot \ln|x| + \frac{x^2}{1 \cdot 2!} + \frac{x^3}{2 \cdot 3!} + \frac{x^4}{3 \cdot 4!} + \dots$$

für  $x \neq 0$

### ۲ - دلاگرانژ متود له لاري اوبی

$$xy' - y = 0$$

نیونه:  $x \neq 0$ , ځکه په  $x$  ویشنه

$$\frac{dy}{dx} = \frac{y}{x}$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int \frac{dx}{x}$$

$$\ln|y| = \ln|x| + c_1$$

$$y = c \cdot x \Rightarrow y = \underline{c(x) \cdot x}$$

$$y' = c'(x) \cdot x + c(x)$$

$$x^2 \cdot c'(x) + c(x) \cdot x + 1 = e^x + c(x) \cdot x$$

$$x^2 \cdot c'(x) + 1 = e^x \quad || : x^2$$

$$c'(x) = \frac{e^x - 1}{x^2}$$

$$c(x) = \int \frac{e^x}{x^2} dx - \int \frac{1}{x^2} dx$$

$$= \ln|x| + \frac{x}{1 \cdot 2!} + \frac{x^2}{2 \cdot 3!} +$$

$$+ \frac{x^3}{3 \cdot 4!} + \dots + k$$

۹۸

$$c = e^x$$

په دیفرنخیال مساوات کی کیږدی

دا اینتیگرال همدا اوس تر ۱  
لاندي اوبی شویدی.



$$13. y'(1-x^2) + xy = 1$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = u \cdot v' + v \cdot u'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

$$\int \frac{-2x}{1-x^2} dx = \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$\text{Wählen: } c_1 = 0$$

وڤاکی

د ورپسی اوبیوني لپاره باید د  $|x|$  لپاره دوه حالتونه توپیر شي

Substitution: سبستیچیوشن:

$$1-x^2 = z^2 \Rightarrow dx = -\frac{z \cdot dz}{x}$$

$$y = c(x) \cdot x$$

$$= k \cdot x + x \cdot \ln |x| + \frac{x^2}{1 \cdot 2!} + \frac{x^3}{2 \cdot 3!} + \frac{x^4}{3 \cdot 4!} + \dots$$

$x \neq 0$

۱. د برنولي د متود له لارې دا دلته

$$(uv' + vu')(1-x^2) + xuv = 1$$

$$u \underbrace{[v'(1-x^2) + xv]}_{=0} + vu'(1-x^2) = 1$$

$$\frac{dv}{dx} (1-x^2) = -xv$$

نیونه:  $|x| = 1$ ; ویشنه په  $1-x^2$

$$\int \frac{dv}{v} = \int \frac{-x}{1-x^2} dx$$

$$= \frac{1}{2} \int \frac{-2x}{1-x^2} dx$$

$$\ln |v| = \frac{1}{2} \ln |1-x^2| + c_1$$

$$= \ln |1-x^2|^{\frac{1}{2}}$$

$$v = \sqrt{|1-x^2|}$$

$$v = \begin{cases} \sqrt{1-x^2} & \text{für } |x| < 1 \\ \sqrt{x^2-1} & \text{für } |x| > 1 \end{cases}$$

$$1. \text{ Fall: } v = \sqrt{1-x^2}; |x| < 1$$

$$u \cdot 0 + \sqrt{1-x^2} \cdot u' \cdot (1-x^2) = 1$$

$$u' = \frac{1}{(1-x^2)\sqrt{1-x^2}}$$

$$u = \int \frac{1}{(1-x^2)^{\frac{3}{2}}} dx$$

$$= \int \frac{1}{z^3} \cdot \frac{-z dz}{\sqrt{1-z^2}}$$

$$x = \sqrt{1-z^2}; \quad dx = -\frac{z \cdot dz}{\sqrt{1-z^2}}$$

سبستیچیوشن

$$z = \sin t \Rightarrow dz = \cos t \cdot dt$$

$$\sqrt{1-\sin^2 t} = \cos t; \quad \cot t = \frac{\cos t}{\sin t}$$

دا اوی دیفرنخیالمساوات  
د  $|x| = 1$  هم پوره کوي

سبستیچیوشن : Substitution:

$$x^2 - 1 = z^2 \Rightarrow dx = \frac{z \cdot dz}{x}$$

$$x = \sqrt{1+z^2}; \quad dx = \frac{z \cdot dz}{\sqrt{1+z^2}}$$

سبستیچیوشن

$$z = \sinh t \Rightarrow dz = \cosh t \cdot dt$$

$$\sqrt{1+\sinh^2 t} = \cosh t$$

$$u = -\int \frac{dz}{z^2 \cdot \sqrt{1-z^2}}$$

$$= -\int \frac{\cos t \, dt}{\sin^2 t \cdot \sqrt{1-\sin^2 t}}$$

$$= -\int \frac{dt}{\sin^2 t} \quad \blacktriangleright \text{ بنسټ ایتیکرال}$$

$$= \cot t + c$$

$$= \frac{\sqrt{1-\sin^2 t}}{\sin t} + c$$

$$= \frac{\sqrt{1-z^2}}{z} + c$$

$$= \frac{x}{\sqrt{1-x^2}} + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \underline{\underline{x + c \cdot \sqrt{1-x^2} \quad \text{für } |x| \leq 1}}$$

$$2. \text{ Fall: } v = \sqrt{x^2-1}; \quad |x| > 1$$

$$u \cdot 0 + \sqrt{x^2-1} \cdot u' \cdot (1-x^2) = 1$$

$$u' = \frac{1}{\sqrt{x^2-1} (1-x^2)}$$

$$u = -\int \frac{dx}{(x^2-1)^{\frac{3}{2}}}$$

$$= -\int \frac{1}{z^3} \cdot \frac{z \, dz}{\sqrt{1+z^2}}$$

$$u = -\int \frac{dz}{z^2 \cdot \sqrt{1+z^2}}$$

$$= -\int \frac{\cosh t \, dt}{\sinh^2 t \cdot \sqrt{1+\sinh^2 t}}$$

$$= -\int \frac{dt}{\sinh^2 t} \quad \blacktriangleright \text{ بنسټ ایتیکرال}$$

$$\coth t = \frac{\cosh t}{\sinh t}$$

دا اوبی ديفرنخيالمساوات  
د  $|x|=1$  هم پوره کوي  
په ۱ او ۲ حالت کې د ارزښت  
کارونی له لارې و يوه اوبی ته  
رايوخاي شي.

$$\int \frac{-2x}{1-x^2} dx = \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

$$c = e^{c_1}$$

د نورو اوبيونولپاره بايد د  $|x|$   
لپاره دوه حالتونه توپير شي

۱۰۱

$$u = \coth t + c$$

$$= \frac{\sqrt{1 + \sinh^2 t}}{\sinh t} + c$$

$$= \frac{\sqrt{1 + z^2}}{z} + c$$

$$= \frac{x}{\sqrt{x^2 - 1}} + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= x + c \cdot \sqrt{x^2 - 1} \quad \text{په } |x| \geq 1$$

$$y = x + c \cdot \sqrt{|1 - x^2|} \quad \text{په } |x| < 1$$

۲- د لاگرانژ متود له لارې اوبی

$$y'(1-x^2) + xy = 0$$

نېونه:  $|x| = 1$ ; ويشنه په  $1 - x^2$

$$\frac{dy}{dx} = -\frac{xy}{1-x^2}$$

$$\int \frac{dy}{y} = -\int \frac{x}{1-x^2} dx$$

$$= \frac{1}{2} \int \frac{-2x}{1-x^2} dx$$

$$\ln |y| = \frac{1}{2} \ln |1-x^2| + c_1$$

$$= \ln \sqrt{|1-x^2|} + c_1$$

$$y = \sqrt{|1-x^2|} \cdot c$$

$$y = c(x) \cdot \sqrt{|1-x^2|}$$

$$y = \begin{cases} c(x) \cdot \sqrt{1-x^2} & \text{په } |x| < 1 \\ c(x) \cdot \sqrt{x^2-1} & \text{په } |x| > 1 \end{cases}$$

په ديفرنخيالمساوات كي ځاي  
په ځاي كړی.

دا ايتيگراال همدا اوس په برخه ۱  
حالت ۱ کی وشميرل شو

دا اوبی ديفرنخيالمساوات  
د  $|x|=1$  هم پوره کوي

په ديفرنخيالمساوات كي ځاي  
په ځاي كړی.

$$1. \text{ Fall: } y = c(x) \cdot \sqrt{1-x^2}; \quad |x| < 1$$

$$y' = c(x) \cdot \frac{-x}{\sqrt{1-x^2}} + c'(x) \cdot \sqrt{1-x^2}$$

$$c(x) \cdot \frac{-x(1-x^2)}{\sqrt{1-x^2}} + c'(x)(1-x^2)\sqrt{1-x^2} +$$

$$-c(x) \cdot x\sqrt{1-x^2} \quad + xc(x) \cdot \sqrt{1-x^2} = 1$$

$$c'(x)(1-x^2)\sqrt{1-x^2} = 1$$

$$c'(x) = \frac{1}{(1-x^2)\sqrt{1-x^2}}$$

$$c(x) = \int \frac{dx}{(1-x^2)^{\frac{3}{2}}}$$

$$= \frac{x}{\sqrt{1-x^2}} + k$$

$$y = c(x) \cdot \sqrt{1-x^2}$$

$$= x + k \cdot \sqrt{1-x^2} \quad \text{für } |x| \leq 1$$

$$2. \text{ Fall: } y = c(x) \cdot \sqrt{x^2-1}; \quad |x| > 1$$

$$y' = c'(x) \cdot \sqrt{x^2-1} + c(x) \cdot \frac{x}{\sqrt{x^2-1}}$$

$$(1-x^2) \cdot c'(x) \cdot \sqrt{x^2-1} + c(x) \frac{x(1-x^2)}{\sqrt{x^2-1}} +$$

$$+ x \cdot c(x) \cdot \sqrt{x^2-1} = 1$$

$$(1-x^2) \cdot c'(x) \cdot \sqrt{x^2-1} = 1$$

$$c'(x) = \frac{1}{(1-x^2)\sqrt{x^2-1}}$$

$$= -\frac{1}{(x^2-1)\sqrt{x^2-1}}$$

دا ايتيگراڻ همدا اوس برخه ۱  
۲ . حالت کي اوبي شو

دا اوبي ديفرنخيالمساوات  
د  $|x| = 1$  هم پوره کوي  
په ۱ او ۲ حالت کي د ارزښت  
کاروني له لاري و يوه اوبي ته  
رايوخاي شي.

$$14. \frac{y'}{\sin x} - y = 1 - \cos x$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = uv' + vu'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

د پوښتنی څخه  $|x| = 0$  ورکوي،

دا په دې مانا چې  $x = n \cdot \pi$

د  $n = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$  سره

Wählen:  $c_1 = 0$

وټاکي

سبستيچيوشن (بدلون)

$$z = \cos x \Rightarrow dx = \frac{dz}{-\sin x}$$

$$c(x) = - \int \frac{dx}{(x^2-1)^{\frac{3}{2}}}$$

$$= \frac{x}{\sqrt{x^2-1}} + k$$

$$y = c(x) \cdot \sqrt{x^2-1}$$

$$= x + k \cdot \sqrt{x^2-1} \quad \text{für } |x| \geq 1$$

$$y = x + k \cdot \sqrt{|1-x^2|} \quad \text{für alle } x$$

۱ - د برنولي متود له لاري اوبي

$$y' - \sin x \cdot y = \sin x(1 - \cos x)$$

$$uw' + vu' - uv \cdot \sin x = \sin x \cdot (1 - \cos x)$$

$$u \underbrace{(v' - v \cdot \sin x)}_{=0} + vu' = \sin x(1 - \cos x)$$

$$\frac{dv}{dx} = v \cdot \sin x$$

$$\int \frac{dv}{v} = \int \sin x \, dx$$

$$\ln |v| = -\cos x + c_1$$

$$v = e^{-\cos x}$$

$$u \cdot 0 + e^{-\cos x} \cdot u' = \sin x(1 - \cos x) \parallel \cdot e^{\cos x}$$

$$u' = \sin x(1 - \cos x)e^{\cos x}$$

$$u = \int \sin x(1 - \cos x)e^{\cos x} dx$$

$$= - \int (1-z)e^z dz$$

$$= - \int e^z dz + \int z \cdot e^z dz$$

پارشل یا توتہ ایتیگریشن

$$\begin{aligned}
 u &= -e^z + \int z \cdot e^z dz \\
 &= -e^z + z \cdot e^z - \int e^z dz \\
 &= -e^z + z \cdot e^z - e^z + c \\
 &= e^z(z-2) + c \\
 &= \underline{e^{\cos x} \cdot (\cos x - 2) + c}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 y &= u \cdot v \\
 &= \underline{\underline{\cos x - 2 + c \cdot e^{-\cos x}}}
 \end{aligned}$$

۲- د لاگرانج متود له لاری اوبی

$$\frac{y'}{\sin x} - y = 0 \quad \parallel \cdot \sin x$$

$$\frac{dy}{dx} = y \cdot \sin x$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int \sin x dx$$

$$\ln |y| = -\cos x + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-\cos x + c_1} = e^{-\cos x} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot e^{-\cos x} \Rightarrow y = \underline{\underline{c(x) \cdot e^{-\cos x}}}$$

په دیفرنخیا مساوات کی خای  
په خای کبری.

$$y' = c'(x) \cdot e^{-\cos x} + c(x) \cdot \sin x \cdot e^{-\cos x}$$

$$\frac{c'(x)}{\sin x} e^{-\cos x} + c(x) \cdot e^{-\cos x} - c(x) \cdot e^{-\cos x} = 1 - \cos x$$

$$\frac{c'(x)}{\sin x} e^{-\cos x} = 1 - \cos x \quad \parallel \cdot \sin x \cdot e^{\cos x}$$

$$c'(x) = \sin x (1 - \cos x) e^{\cos x}$$

$$\begin{aligned}
 c(x) &= \int \sin x (1 - \cos x) e^{\cos x} \cdot dx \\
 &= \underline{\underline{e^{\cos x} \cdot (\cos x - 2) + k}}
 \end{aligned}$$

دا اینتیگرال همدا اوس برخه ۱  
کی اوبی شو

15.  $y' + y \cdot \cos x = \frac{1}{2} \sin(2x)$

$y = u \cdot v \Rightarrow y' = uv' + vu'$

$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$

Wählen:  $c_1 = 0$

وفاقی

$\sin 2x = 2 \cos x \cdot \sin x$

Substitution: بدلون

$\sin x = z \Rightarrow dx = \frac{dz}{\cos x}$

پارشل یا توہہ ایتیگریشن

$y = c(x) \cdot e^{-\cos x}$   
 $= \underline{\underline{\cos x - 2 + k \cdot e^{-\cos x}}}$

۱ - د برنولی متود له لاری اویونه

$uv' + vu' + uv \cdot \cos x = \frac{1}{2} \sin 2x$

$\underbrace{u(v' + v \cdot \cos x)}_{=0} + vu' = \frac{1}{2} \sin 2x$

$\frac{dv}{dx} = -v \cdot \cos x$

$\int \frac{dv}{v} = - \int \cos x \, dx$

$\ln |v| = -\sin x + c_1$

$v = \underline{e^{-\sin x}}$

$u \cdot 0 + e^{-\sin x} \cdot u' = \frac{1}{2} \sin 2x \quad || \cdot e^{\sin x}$

$u' = \frac{1}{2} \sin 2x e^{\sin x}$

$u = \int \sin x \cdot \cos x \cdot e^{\sin x} \, dx$

$= \int z \cdot e^z \cdot dz$

$= z \cdot e^z - \int e^z \, dz$

$u = z \cdot e^z - e^z + c$

$= e^z(z - 1) + c$

$= \underline{e^{\sin x}(\sin x - 1) + c}$

$y = u \cdot v$

$= \underline{\underline{\sin x - 1 + c \cdot e^{-\sin x}}}$

## ۲ - د لاکرانخ د متود له لارې اوبی

$$y' + y \cdot \cos x = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = -y \cdot \cos x$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int \cos x \, dx$$

$$\ln |y| = -\sin x + c_1$$

$$y = c \cdot e^{-\sin x} \Rightarrow y = \underline{c(x) \cdot e^{-\sin x}}$$

$$y' = c'(x) \cdot e^{-\sin x} - \cos x \cdot c(x) \cdot e^{-\sin x}$$

$$c'(x) \cdot e^{-\sin x} - \cos x \cdot c(x) \cdot e^{-\sin x} + \cos x \cdot c(x) \cdot e^{-\sin x} = \frac{1}{2} \sin 2x$$

$$c'(x) \cdot e^{-\sin x} = \frac{1}{2} \sin 2x \quad \| \cdot e^{\sin x}$$

$$c'(x) = \frac{1}{2} \sin 2x \cdot e^{\sin x}$$

$$c(x) = \int \cos x \cdot \sin x \cdot e^{\sin x} \, dx \\ = \underline{e^{\sin x}(\sin x - 1) + k}$$

$$y = c(x) \cdot e^{-\sin x} \\ = \underline{\sin x - 1 + k \cdot e^{-\sin x}}$$

## ۱ - د برنولي متود له لارې اوبی

$$y' - yx = x^2 - 1$$

$$u \cdot \frac{dv}{dx} + v \frac{du}{dx} - u \cdot v \cdot x = x^2 - 1$$

$$u \cdot \left[ \frac{dv}{dx} - v \cdot x \right] + v \frac{du}{dx} = x^2 - 1$$

$$\frac{dv}{dx} - v \cdot x = 0$$

۱۰۶

$$c = e^{c_1}$$

په دیفرنخیال مساوات کې ځای  
په ځای کېږي.

دا اینتیګرال همدا اوس برخه ۱  
کې اوبی شو

$$16. y' - yx = x^2 - 1$$

$$y = u(x) \cdot v(x) = u \cdot v$$

$$y' = u \cdot \frac{dv}{dx} + v \frac{du}{dx}$$

$$\left[ \frac{dv}{dx} - v \cdot x \right] = 0$$

$$v = v(x)$$



سوز  $v(x) = e^{\frac{x^2}{2}}$  د  
 $u \cdot \left[ \frac{dv}{dx} - v \cdot x \right] = 0$  حل اوله لاره

د راپاتی مساواتو به  $u = u(x)$  د  
 اینتیگریشن له لارې وټاکل شي.

$$\int e^{-\frac{x^2}{2}} (x^2 - 1) dx$$

$$= \int e^{-\frac{x^2}{2}} \cdot x \cdot x dx - \int e^{-\frac{x^2}{2}} dx$$

$$= -x \cdot e^{-\frac{x^2}{2}} + \int e^{-\frac{x^2}{2}} dx -$$

$$- \int e^{-\frac{x^2}{2}} dx + c_2$$

دا لاسته راغلی ارزښتونه  $u(x)$  او

$$y = u(x) \cdot v(x) \quad v(x) \text{ به په برابرېدون کي کینبول شي.}$$

دا لاسته راوړنه د ورکړشوي دفر-

نخیال مساوات ټولیزه اوبیونه ده

$$F(x) = 0 \quad \text{کین د کي}$$

$$\Rightarrow y' - y \cdot x = 0; \quad x^2 - 1 = 0$$

$$\frac{dy}{dx} - y \cdot x = 0$$

$$\frac{dy}{y} = x dx$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int x dx \Rightarrow \ln y = \frac{x^2}{2} + \ln c_1(x)$$

$$y = c_1(x) \cdot e^{\frac{x^2}{2}}$$

$$y' = c_1(x) \cdot e^{\frac{x^2}{2}} \cdot x + e^{\frac{x^2}{2}} \cdot \frac{dc_1(x)}{dx}$$

$$c_1(x) \cdot e^{\frac{x^2}{2}} \cdot x + e^{\frac{x^2}{2}} \cdot \frac{dc_1(x)}{dx} - c_1(x) e^{\frac{x^2}{2}} \cdot x = x^2 - 1$$

$$e^{\frac{x^2}{2}} \cdot \frac{dc_1(x)}{dx} = x^2 - 1$$

$$\frac{dc_1(x)}{dx} = \frac{x^2 - 1}{e^{\frac{x^2}{2}}}$$

$$\int \frac{dv}{v} = \int x dx$$

$$\ln v = \frac{x^2}{2} + c_1$$

$$e^{\ln v} = e^{\frac{x^2}{2} + c_1} = e^{\frac{x^2}{2}} \cdot e^{c_1}; \quad c_1 = 0$$

$$v = e^{\frac{x^2}{2}}$$

$$v \cdot \frac{du}{dx} = x^2 - 1$$

$$\frac{du}{dx} = \frac{x^2 - 1}{v}$$

$$du = \frac{x^2 - 1}{e^{\frac{x^2}{2}}} dx$$

$$\int du = \int e^{-\frac{x^2}{2}} (x^2 - 1) dx$$

$$u = u(x) = -x \cdot e^{-\frac{x^2}{2}} + c_2$$

$$y = u(x) \cdot v(x)$$

$$y = (-x e^{-\frac{x^2}{2}} + c_2) \cdot e^{\frac{x^2}{2}}$$

$$y = -x + c_2 \cdot e^{\frac{x^2}{2}}$$

$$\Rightarrow f = \langle x, -c_2 \cdot e^{\frac{x^2}{2}} - x \rangle$$

۲- د لاکرانخ د متود له لارې اوبی

$$y' - yx = x^2 - 1$$

$$c_1(x) \cdot e^{\frac{x^2}{2}} \cdot x + e^{\frac{x^2}{2}} \cdot \frac{dc_1(x)}{dx} - c_1(x) e^{\frac{x^2}{2}} \cdot x = x^2 - 1$$

$$e^{\frac{x^2}{2}} \cdot \frac{dc_1(x)}{dx} = x^2 - 1$$

$$\frac{dc_1(x)}{dx} = \frac{x^2 - 1}{e^{\frac{x^2}{2}}}$$

دا د مساوات  $y' - yx = 0$  د اویونی

سره لاس ته راغلی اینتیگریشن ثابت

د  $x$  فنکشن دی

$c_1(x)$  د  $y$  لپاره برخاوی کی اینمول کیری.

لاس ته راورنه همغه پولیزه اویونه ده،

لکه څنگه چی د برونولی متود له لاری

لاس ته راغلی

$$dc_1(x) = \frac{x^2 - 1}{e^{\frac{x^2}{2}}} dx = e^{-\frac{x^2}{2}} (x^2 - 1) dx$$

$$\int c_1(x) dx = \int e^{-\frac{x^2}{2}} (x^2 - 1) dx$$

$$c_1(x) = -x \cdot e^{-\frac{x^2}{2}} + c_2$$

$$y = c_1(x) \cdot e^{\frac{x^2}{2}}$$

$$= (-x \cdot e^{-\frac{x^2}{2}} + c_2) \cdot e^{\frac{x^2}{2}}$$

$$y = -x + c_2 \cdot e^{\frac{x^2}{2}}$$

$$\Rightarrow f = \langle x, -c_2 \cdot e^{\frac{x^2}{2}} - x \rangle$$

17.  $y' \cdot x^2 + y = x$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = uv' + vu'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

۱ - د برونولی متود له لاری اوی

$$(uv' + vu')x^2 + uv = x$$

$$u(x^2v' + v) + x^2vu' = x$$

$$= 0$$

$$x^2v' = -v$$

نیونه:  $x \neq 0$  د  $x^2$  سره ویشنه

$$\int \frac{dv}{v} = - \int \frac{dx}{x^2}$$

$$\ln |v| = \frac{1}{x} + c_1$$

$$v = e^{\frac{1}{x}}$$

$$u \cdot 0 + x^2 \cdot e^{\frac{1}{x}} \cdot u' = x \quad || : x^2 \cdot e^{\frac{1}{x}}$$

$$u' = \frac{1}{x} \cdot e^{-\frac{1}{x}}$$

$$u = \int \frac{1}{x} \cdot e^{-\frac{1}{x}} dx$$

$$e^z = 1 + z + \frac{z^2}{2!} + \frac{z^3}{3!} + \frac{z^4}{4!} + \dots$$

$$z = -\frac{1}{x}$$

Wählen:  $c_1 = 0$  و تاکه

دا ایتیگرال کیدی شی یواخی

د لریودیزی له لاری اوی شی

$$e^{-\frac{1}{x}} = 1 - \frac{1}{x} + \frac{1}{2!x^2} - \frac{1}{3!x^3} + \frac{1}{4!x^4} - + \dots$$

$$\frac{1}{x} \cdot e^{-\frac{1}{x}} = \frac{1}{x} - \frac{1}{x^2} + \frac{1}{2!x^3} - \frac{1}{3!x^4} + \frac{1}{4!x^5} - + \dots$$

$$u = \ln|x| + \frac{1}{x} - \frac{1}{2!2x^2} + \frac{1}{3!3x^3} - \frac{1}{4!4x^4} + - \dots + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= e^{\frac{1}{x}} \left( \ln|x| + \frac{1}{x} - \frac{1}{2!2x^2} + \frac{1}{3!3x^3} - \frac{1}{4!4x^4} + - \dots + c \right)$$

د لپاره  $x \neq 0$

۲- د لاکرانژ موتود له لارې اویونه

$$y' \cdot x^2 + y = 0$$

نیونه:  $x \neq 0$  د  $x^2$  سره ویشنه

$$\frac{dy}{dx} = -\frac{y}{x^2}$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int \frac{dx}{x^2}$$

$$\ln|y| = \frac{1}{x} + c_1$$

$$y = c \cdot e^{\frac{1}{x}} \Rightarrow y = \underline{c(x) \cdot e^{\frac{1}{x}}}$$

$$y' = c'(x) \cdot e^{\frac{1}{x}} - \frac{c(x)}{x^2} e^{\frac{1}{x}}$$

$$x^2 \cdot c'(x) \cdot e^{\frac{1}{x}} - c(x) \cdot e^{\frac{1}{x}} + c(x) \cdot e^{\frac{1}{x}} = x$$

$$x^2 \cdot c'(x) \cdot e^{\frac{1}{x}} = x \quad || : x^2 \cdot e^{\frac{1}{x}}$$

$$c'(x) = \frac{1}{x} \cdot e^{-\frac{1}{x}}$$

$$c(x) = \int \frac{1}{x} \cdot e^{-\frac{1}{x}} dx$$

$$= \ln|x| + \frac{1}{x} - \frac{1}{2!2x^2} + \frac{1}{3!3x^3} -$$

$$\frac{1}{4!4x^4} + - \dots + k$$

$$c = e^{c_1}$$

په ديفرنخيالمساوات کی کېږدی

دا اینتیګرال

همدا اوس برخه اکی اوبی شو

$$18. y' + \frac{1}{1+x} y + x^2 = 0$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = uv' + vu'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

د پوښتنې کولو څخه همداوس  
ورکوي  $x = -1$

Wählen:  $c_1 = 0$  وټاکئ

$$-\ln |1+x| = \ln |1+x|^{-1}$$

$$c = 12c_2$$

$$y = c(x) \cdot e^{\frac{1}{x}}$$

$$= e^{\frac{1}{x}} \left( \ln |x| + \frac{1}{x} - \frac{1}{2!2x^2} + \frac{1}{3!3x^3} - \frac{1}{4!4x^4} + \dots + k \right)$$

für  $x \neq 0$

۱ - د برنولي متود له لارې اوبیونه

$$uv' + vu' + \frac{uv}{1+x} + x^2 = 0$$

$$u \left( v' + \frac{v}{1+x} \right) + vu' + x^2 = 0$$

$= 0$

$$\frac{dv}{dx} = \frac{-v}{1+x}$$

$$\int \frac{dv}{v} = - \int \frac{dx}{1+x}$$

$$\ln |v| = -\ln |1+x| + c_1$$

$$v = \frac{1}{1+x}$$

$$u \cdot 0 + \frac{u'}{1+x} + x^2 = 0 \quad || \cdot (1+x)$$

$$u' = -x^2(1+x)$$

$$u = - \int (x^2 + x^3) dx$$

$$= -\frac{x^3}{3} - \frac{x^4}{4} + c_2$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \frac{c - 4x^3 - 3x^4}{12(1+x)}$$

## ۲- د لاگرانژ موتود له لارې اویونه

$$y' + \frac{1}{1+x} y = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{-y}{1+x}$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int \frac{dx}{1+x}$$

$$\ln |y| = -\ln |1+x| + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-\ln |1+x| + c_1} = e^{\ln |1+x|^{-1}} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot \frac{1}{1+x} \Rightarrow y = \frac{c(x)}{1+x}$$

$$y' = c'(x) \cdot \frac{1}{1+x} - c(x) \cdot \frac{1}{(1+x)^2}$$

$$\frac{c'(x)}{1+x} - \frac{c(x)}{(1+x)^2} + \frac{1}{1+x} \cdot \frac{c(x)}{1+x} + x^2 = 0$$

$$\frac{c'(x)}{1+x} + x^2 = 0$$

$$c'(x) = -x^2(1+x)$$

$$c(x) = - \int (x^2 + x^3) dx$$

$$= - \frac{x^3}{3} - \frac{x^4}{4} + c_2$$

$$y = \frac{c(x)}{1+x}$$

$$= \frac{k - 4x^3 - 3x^4}{12(1+x)}$$

په ديفرنشيامساوات کی کړدی

$$k = 12c_2$$

$$19. y' + y \cdot \cos x = e^{-\sin x}$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = uv' + vu'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

## ۱- د برنولي متود له لارې اویونه

$$uv' + vu' + uv \cdot \cos x = e^{-\sin x}$$

$$u(v' + v \cdot \cos x) + vu' = e^{-\sin x}$$

$$= 0$$

Wählen:  $c_1 = 0$  و ناکمی

$$\frac{dv}{v} = -v \cdot \cos x$$

$$\int \frac{dv}{v} = - \int \cos x \, dx$$

$$\ln |v| = -\sin x + c_1$$

$$v = e^{-\sin x}$$

$$u \cdot 0 + e^{-\sin x} \cdot u' = e^{-\sin x} \parallel \cdot e^{\sin x}$$

$$u' = 1$$

$$u = x + c$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \underline{\underline{(x+c)e^{-\sin x}}}$$

۲- د لاگرانژ موتود له لارې اویونه

$$y' + y \cdot \cos x = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = -y \cdot \cos x$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int \cos x \, dx$$

$$\ln |y| = -\sin x + c_1$$

$$e^{\ln |y|} = e^{-\sin x + c_1} = e^{-\sin x} \cdot \underbrace{e^{c_1}}_c$$

$$y = c \cdot e^{-\sin x} \Rightarrow y = \underline{\underline{c(x) \cdot e^{-\sin x}}}$$

$$y' = c'(x) \cdot e^{-\sin x} - \cos x \cdot c(x) \cdot e^{-\sin x}$$

$$c'(x) \cdot e^{-\sin x} - \cos x \cdot c(x) \cdot e^{-\sin x} +$$

$$+ c(x) \cdot e^{-\sin x} \cdot \cos x = e^{-\sin x}$$

$$c'(x) \cdot e^{-\sin x} = e^{-\sin x} \parallel \cdot e^{\sin x}$$

$$c'(x) = 1$$

$$c(x) = \underline{\underline{x+k}}$$

په دیفرنشیا مساوات کی کړدی

$$20. y' + y \cdot \tan x = \sin(2x)$$

$$y = u \cdot v \Rightarrow y' = uv' + vu'$$

$$y = f(x) = u(x) \cdot v(x)$$

د پوښتني کولو څخه همداوس  
ورکوي  $\cos x \neq 0$

$$-\int \frac{\sin x}{\cos x} \cdot dx = \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

Wählen:  $c_1 = 0$  وټاکي

$$y = c(x) \cdot e^{-\sin x}$$

$$= (x+k) e^{-\sin x}$$

۱ - د برنولي متود له لارې اوبیونه

$$uv' + vu' + uv \cdot \tan x = \sin(2x)$$

$$u \underbrace{(v' + v \cdot \tan x)}_{=0} + vu' = \sin(2x)$$

$$\frac{dv}{dx} = -v \cdot \tan x$$

$$\int \frac{dv}{v} = - \int \tan x dx$$

$$= - \int \frac{\sin x}{\cos x} dx$$

$$\ln |v| = \ln |\cos x| + c_1$$

$$v = \underline{\cos x}$$

$$u \cdot 0 + \cos x \cdot u' = \sin(2x)$$

$$= 2 \sin x \cdot \cos x \quad \| : \cos x$$

$$u' = 2 \sin x$$

$$u = 2 \int \sin x$$

$$= \underline{-2 \cos x + c}$$

$$y = u \cdot v$$

$$= \underline{\cos x \cdot (c - 2 \cos x)}$$

د لاگرانژ متود له لارې اوبیونه

$$y' + y \cdot \tan x = 0$$

$$\frac{dy}{dx} = -y \cdot \tan x$$

$$\int \frac{dy}{y} = - \int \tan x \cdot dx$$

$$= - \int \frac{\sin x}{\cos x} \cdot dx$$

$$c = e^{c_1}$$

په دیفرنشیا مساوات کی کینبول

$$21. y' - 2y = -x + 3$$

$$y = u(x) \cdot v(x) = u \cdot v$$

$$y' = u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx}$$

$$\left[ \frac{du}{dx} - 2 \cdot u \right] = 0 \quad \text{له}$$

لاس ته راخي

$$u = e^{2x} \quad \text{د}$$

$$v \cdot \left[ \frac{du}{dx} - 2u \right] = 0 \quad \text{سره حل لرو}$$

د لاندې پاتی برابر خون خه د

ایتیگرال له لاری

$$u \cdot \frac{dv}{dx} = -x + 3$$

$$v = v(x) \quad \text{تاکل کیری}$$

$$\ln |y| = \ln |\cos x| + c_1$$

$$y = \cos x \cdot c \Rightarrow y = \underline{c(x) \cdot \cos x}$$

$$y' = c'(x) \cdot \cos x - c(x) \cdot \sin x$$

$$c'(x) \cdot \cos x - c(x) \cdot \sin x + c(x) \cdot \underbrace{\frac{\cos x \cdot \tan x}{\sin x}} = \sin(2x)$$

$$c'(x) \cdot \cos x = \sin(2x)$$

$$= 2 \sin x \cdot \cos x \quad \parallel : \cos x$$

$$c'(x) = 2 \sin x$$

$$c(x) = 2 \int \sin x \cdot dx$$

$$= \underline{-2 \cos x + k}$$

$$y = c(x) \cdot \cos x$$

$$= \underline{(k - 2 \cos x) \cdot \cos x}$$

۱ - د برنولی متود له لاری اویونه

$$y' - 2 \cdot y = -x + 3$$

$$u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx} - 2 \cdot u \cdot v = -x + 3$$

$$v \cdot \left[ \frac{du}{dx} - 2 \cdot u \right] + u \cdot \frac{dv}{dx} = -x + 3$$

$$\frac{du}{dx} - 2u = 0$$

$$\int \frac{du}{u} = \int 2 dx$$

$$\ln u = 2x + c_1 \Rightarrow u = e^{2x} \cdot e^{c_1}$$

$$c_1 = 0 \Rightarrow u = e^{2x}$$

$$u \cdot \frac{dv}{dx} = -x + 3$$

$$\frac{dv}{dx} = \frac{-x + 3}{u} \Rightarrow u = e^{2x}$$



$$\int e^{-2x} \cdot (3-x) dx$$

$$= 3 \int e^{-2x} dx - \int x \cdot e^{-2x} dx$$

$$= -\frac{3}{2} e^{-2x} - \left[ x \cdot \left( -\frac{1}{2} e^{-2x} \right) - \right.$$

$$\left. -\frac{1}{4} e^{-2x} \right] + c_2$$

د  $u(x)$  او  $v(x)$  لاس ته راوړي  
 ارزښتونه د  $y = u(x) \cdot v(x)$   
 په مساوات کې کینبول کيږي.  
 لاس ته راوړنی د ورکړ شوي  
 دفرنخیالبرابراون ټولیز اوبی دي

$$y' - 2y = -x + 3 \quad \text{ردو نولو}$$

$$y' - 2y = 0 \Rightarrow \frac{dy}{y} = 2 dx$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int 2 dx$$

$$\ln y = 2x + c_1$$

$$y = e^{2x+c_1} = e^{2x} \cdot e^{c_1}$$

$$= c_3(x) \cdot e^{2x}$$

د اینتگریشن ثابتی  $c_3(x) = c_4$

د  $x$  فنکشن دی

د  $y$  او  $y'$  لپاره دواړه برخاواییونی

په پیلمساوات  $y' - 2y = -x + 3$

کې کینبول کيږي

د اینتگریشن له لارې لویه  $c_3(x)$

پیدا کيږي

$$dv = e^{-2x}(3-x) dx$$

$$v = \int e^{-2x} \cdot (3-x) dx$$

$$v = e^{-2x} \cdot \left( \frac{1}{2} x - \frac{5}{4} \right) + c_2$$

$$y = u(x) \cdot v(x)$$

$$y = e^{2x} \cdot \left[ e^{-2x} \cdot \left( \frac{1}{2} x - \frac{5}{4} \right) + c_2 \right]$$

$$y = \frac{1}{2} x - \frac{5}{4} + e^{2x} \cdot c_2$$

$$f = \left\langle x, -\frac{1}{2} x + e^{2x} \cdot c_2 - \frac{5}{4} \right\rangle$$

۲- د لاگرانژ متود له لارې اویونه

$$y' - 2y = -x + 3$$

$$y' - 2y = 0$$

$$y = c_3(x) \cdot e^{2x}$$

$$y' = \frac{dy}{dx} = c_3(x) \cdot e^{2x} \cdot 2 + c_3'(x) \cdot e^{2x}$$

$$c_3(x) \cdot e^{2x} \cdot 2 + c_3'(x) \cdot e^{2x} - 2 \cdot c_3(x) \cdot e^{2x} = -x + 3$$

$$\Rightarrow c_3'(x) \cdot e^{2x} = -x + 3$$

$$c_3'(x) = (-x + 3) \cdot e^{-2x}$$

$$\int c_3'(x) = \int e^{-2x} \cdot (3-x) dx$$

$$c_3(x) = e^{-2x} \left( \frac{1}{2} x - \frac{5}{4} \right) + c_2$$

$$\begin{array}{l}
 \text{په برابر وړون کې کيښودل کېږي.} \\
 y = c_3(x) \cdot e^{2x} \\
 \text{لاسته راوړنه همغه ټوليزه اوبيونه} \\
 \text{ده، لکه د مخه د برنول د متود} \\
 \text{له لارې راپيدا شوه}
 \end{array}
 \left|
 \begin{array}{l}
 y = \left[ e^{-2x} \left( \frac{1}{2}x - \frac{5}{4} \right) + c_2 \right] \cdot e^{2x} \\
 y = \frac{1}{2}x - \frac{5}{4} + e^{2x} \cdot c_2 \\
 f = \left\langle x, -\frac{1}{2}x + e^{2x} \cdot c_2 - \frac{5}{4} \right\rangle
 \end{array}
 \right.$$

### ۱. ۳ د دوم نظم درفنخيالمساوات

$$\begin{array}{l}
 1. y'' = \frac{1}{x} \\
 \text{د پوښتنیورکړې څخه لاسته 0=|x} \\
 \text{راځي} \\
 \text{ورپسې اوبيونې ته دې حالتونه } x > 0 \\
 \text{او } x < 0 \text{ توپير شي} \\
 \\
 \text{پارشل يا ټوټه ايتيگریشن} \\
 \\
 c_3 = c_1 - 1
 \end{array}
 \left|
 \begin{array}{l}
 y'' = \frac{dy'}{dx} = \frac{1}{x} \\
 \int dy' = \int \frac{dx}{x} \\
 y' = \ln |x| + c_1 \\
 = \begin{cases} \ln x + c_1 & \text{für } x > 0 \\ \ln(-x) + c_1 & \text{für } x < 0 \end{cases} \\
 \text{1. Fall: } y' = \ln x + c_1; \quad x > 0 \\
 \int dy = \int (\ln x + c_1) dx \\
 y = \int \underbrace{\ln x}_{u} \underbrace{dx}_{dv} + c_1 \int dx \\
 = x \cdot \ln x - \int dx + c_1 \cdot x \\
 = x(\ln x + c_1 - 1) + c_2 \\
 = \underline{\underline{x(\ln x + c_3) + c_2; \quad x > 0}}
 \end{array}
 \right.$$

پارخیل یا پارشل اینتیگرال

$$c_3 = -1 + c_1$$

د ارزښتکړینو کارونې له لارې  
کیدې شي دواړه اوبیونې رایوځاي  
شي. نومبدلون یا -پرونه:  $c_3 = c_1$

$$2. \frac{d^2y}{dx^2} = f(x)$$

$$3. y'' - x^3 = 0$$

$$2. \text{ Fall: } y' = \ln(-x) + c_1; \quad x < 0$$

$$\int dy = \int [\ln(-x) + c_1] dx$$

$$y = \int \underbrace{\ln(-x)}_u \cdot \underbrace{dx + c_1}_{dv} dx$$

$$= x \cdot \ln(-x) - \int x \cdot \frac{-1}{-x} dx + c_1 \cdot x$$

$$= x \cdot \ln(-x) - \int dx + c_1 \cdot x$$

$$= x[\ln(-x) - 1 + c_1] + c_2$$

$$= \underline{\underline{x[\ln(-x) + c_3] + c_2; \quad x < 0}}$$

$$y = \underline{\underline{x(\ln|x| + c_1) + c_2}}$$

$$\frac{d^2y}{dx^2} = \frac{dy'}{dx} = f(x)$$

$$\int dy' = \int f(x) dx$$

$$y' = \int f(x) dx + c_1$$

$$y = \underline{\underline{\int \left[ \int f(x) \cdot dx + c_1 \right] dx + c_2}}$$

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = x^3$$

$$\int dy' = \int x^3 dx$$

$$y' = \frac{x^4}{4} + c_1$$

$$\int dy = \int \left( \frac{x^4}{4} + c_1 \right) dx$$

$$y = \underline{\underline{\frac{x^5}{20} + c_1 \cdot x + c_2}}$$

4.  $y'' = x + \sin x$

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = x + \sin x$$

$$\int dy' = \int (x + \sin x) dx$$

$$y' = \frac{x^2}{2} - \cos x + c_1$$

$$\int dy = \int \left( \frac{x^2}{2} + c_1 - \cos x \right) dx$$

$$y = \frac{x^3}{6} + c_1 \cdot x - \sin x + c_2$$

5.  $y'' = \frac{1}{\sqrt{1+x^2}}$

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = \frac{1}{\sqrt{1+x^2}}$$

$$\int \frac{dx}{\sqrt{a^2+x^2}} = \ln |x + \sqrt{a^2+x^2}| + c$$

$$\int dy' = \int \frac{dx}{\sqrt{1+x^2}}$$

دلته ارزښتکړنې ضرور نه دي

$$y' = \ln(x + \sqrt{1+x^2}) + c_1$$

ځکه چې  $x + \sqrt{1+x^2} > 0$  د ټولو

$$\int dy = \int \underbrace{\ln(x + \sqrt{1+x^2})}_{u} \underbrace{dx}_{dv} + c_1 \int dx$$

x لپاره باور لري

$$y = x \cdot \ln(x + \sqrt{1+x^2}) - \int \frac{x \left(1 + \frac{x}{\sqrt{1+x^2}}\right)}{x + \sqrt{1+x^2}} dx + c_1 x$$

پاشل اینتیگریشن

$$= x [\ln(x + \sqrt{1+x^2}) + c_1] - \int \frac{x}{\sqrt{1+x^2}} dx$$

$$= x [\ln(x + \sqrt{1+x^2}) + c_1] - \sqrt{1+x^2} + c_2$$

5.  $y'' = \tan x$

$$\tan x = x + \frac{1}{3} x^3 + \frac{2}{15} x^5 + \frac{17}{315} x^7 + \frac{62}{2835} x^9 + \dots$$

ددي انتیکرال برابر اویونی

د  $|x| < \frac{\pi}{2}$  لپاره

کی په لړیو دینه تریدنه ناشونی ده

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = \tan x$$

$$\int dy' = \int \tan x dx$$

7.  $y'' = \sinh x$

8.  $y'' = e^{x^2}$

د دې انتیگرال برابرې اویبونی  
یواځی لړیو دینی سره شونی ده.

$$y' = c_1 + \frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{4 \cdot 3} + \frac{2x^6}{6 \cdot 15} + \frac{17x^8}{8 \cdot 315} + \dots$$

$$y = c_2 + c_1 \cdot x + \frac{x^3}{6} + \frac{x^5}{60} + \frac{x^7}{315} + \frac{17x^9}{22680} + \dots$$

$$\text{لپاره } |x| < \frac{\pi}{2}$$

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = \sinh x$$

$$\int dy' = \int \sinh x \, dx$$

$$y' = \cosh x + c_1$$

$$\int dy = \int (\cosh x + c_1) \, dx$$

$$y = \sinh x + c_1 \cdot x + c_2$$

$$e^z = 1 + z + \frac{z^2}{2!} + \frac{z^3}{3!} + \frac{z^4}{4!} + \frac{z^5}{5!} + \dots$$

$$z = x^2$$

$$e^{x^2} = 1 + x^2 + \frac{x^4}{2!} + \frac{x^6}{3!} + \frac{x^8}{4!} + \frac{x^{10}}{5!} + \dots$$

$$y'' = \frac{dy'}{dx} = e^{x^2}$$

$$\int dy' = \int e^{x^2} \, dx$$

$$y' = c_1 + x + \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{5 \cdot 2!} + \frac{x^7}{7 \cdot 3!} + \frac{x^9}{9 \cdot 4!} + \dots$$

$$y = c_2 + c_1 \cdot x + \frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{12} + \frac{x^6}{30 \cdot 2!} + \frac{x^8}{56 \cdot 3!} +$$

$$\frac{x^{10}}{90 \cdot 4!} + \dots$$

$$9. y^{(4)} = \cos x$$

$$y''' = \frac{dy''}{dx}$$

$$y'' = \frac{dy'}{dx}$$

$$y' = \frac{dy}{dx}$$

$$c_1 = \frac{1}{6} c_1^* ; \quad c_2 = \frac{1}{2} c_2^*$$

$$10. y''' = e^x$$

$$c_1 = \frac{1}{2} c_1^*$$

$$y^{(4)} = \frac{dy'''}{dx} = \cos x$$

$$\int dy''' = \int \cos x \, dx$$

$$y''' = \sin x + c_1^*$$

$$\int dy'' = \int (\sin x + c_1^*) \, dx$$

$$y'' = -\cos x + c_1^* \cdot x + c_2^*$$

$$\int dy' = \int (-\cos x + c_1^* \cdot x + c_2^*) \, dx$$

$$y' = -\sin x + c_1^* \cdot \frac{x^2}{2} + c_2^* \cdot x + c_3$$

$$\int dy = \int \left( -\sin x + \frac{c_1^*}{2} \cdot x^2 + c_2^* \cdot x + c_3 \right) \, dx$$

$$y = \cos x + \frac{c_1^*}{6} x^3 + \frac{c_2^*}{2} x^2 + c_3 x + c_4$$

$$y = \underline{\underline{\cos x + c_1 x^3 + c_2 x^2 + c_3 x + c_4}}$$

$$y''' = \frac{dy''}{dx} = e^x$$

$$\int dy'' = \int e^x \, dx$$

$$y'' = e^x + c_1^*$$

$$\int dy' = \int (e^x + c_1^*) \, dx$$

$$y' = e^x + c_1^* \cdot x + c_2$$

$$\int dy = \int (e^x + c_1^* \cdot x + c_2) \, dx$$

$$y = e^x + c_1^* \cdot \frac{x^2}{2} + c_2 x + c_3$$

$$= \underline{\underline{e^x + c_1 x^2 + c_2 x + c_3}}$$

$$11. \quad y^{(4)} = \sinh(2x) \quad \blacktriangleright \quad y^{(4)} = \frac{dy'''}{dx} \Rightarrow dy''' = y^{(4)} \cdot dx$$

$$\int dy''' = \int \sinh(2x) dx$$

$$y''' = \frac{1}{2} \cosh(2x) + c_1 \quad \blacktriangleright \quad y''' = \frac{dy''}{dx} \Rightarrow dy'' = y''' \cdot dx$$

$$\int dy'' = \int \left( \frac{1}{2} \cosh(2x) + c_1 \right) dx$$

$$y'' = \frac{1}{2} \int \cosh(2x) dx + \int c_1 dx$$

$$= \frac{1}{4} \sinh(2x) + c_2 + c_1 x + c_3 \quad \blacktriangleright \quad c_2 + c_3 = c_4$$

$$= \frac{1}{4} \sinh(2x) + c_1 x + c_4$$

$$y'' = \frac{dy'}{dx} \Rightarrow dy' = y'' \cdot dx$$

$$\int dy' = \int \left( \frac{1}{4} \sinh(2x) + c_1 x + c_4 \right) dx$$

$$y' = \frac{1}{8} \cosh(2x) + c_5 + \frac{1}{2} c_1 x^2 + c_6 + c_4 x + c_7 \quad \blacktriangleright \quad c_5 + c_6 + c_7 = c_8$$

$$= \frac{1}{8} \cosh(2x) + \frac{1}{2} c_1 x^2 + c_4 x + c_8$$

$$y' = \frac{dy}{dx} \Rightarrow dy = y' \cdot dx$$

$$\int dy = \int \left[ \frac{1}{8} \cosh(2x) + \frac{1}{2} c_1 x^2 + c_4 x + c_8 \right] dx$$

$$y = \frac{1}{16} \cosh(2x) + c_9 + \frac{1}{6} c_1 x^3 + c_{10} + \frac{1}{2} c_4 x^2 + c_{11} + c_8 x + c_{12}$$

$$y = \underline{\underline{\frac{1}{16} \cosh(2x) + \frac{1}{6} c_1 x^3 + \frac{1}{2} c_4 x^2 + c_8 x + k}}$$

$$12. \quad y^{(5)} = \cosh(ax) \quad \blacktriangleright \quad y^{(5)} = \frac{dy^{(4)}}{dx} \Rightarrow dy^{(4)} = y^{(5)} \cdot dx$$

$$\int dy^{(4)} = \int \cosh(ax) dx = \frac{1}{a} \sinh(ax) + c_1 = y^{(4)} = \frac{dy'''}{dx}$$

$$\int dy''' = \int \left[ \frac{1}{a} \sinh(ax) + c_1 \right] dx = \frac{1}{a^2} \cosh(ax) + c_2 + c_1 x + c_3$$

$$y''' = \frac{1}{a^2} \cosh(ax) + c_1 x + c_4 = \frac{dy''}{dx}$$

$$\int dy'' = \int \left[ \frac{1}{a^2} \cosh(ax) + c_1 x + c_4 \right] dx$$

$$y'' = \frac{1}{a^3} \sinh(ax) + c_5 + \frac{1}{2} c_1 x^2 + c_6 + c_4 x + c_7$$

$$y'' = \frac{1}{a^3} \sinh(ax) + \frac{1}{2} c_1 x^2 + c_4 x + c_8 = \frac{dy'}{dx}$$

$$\int dy' = \int \left[ \frac{1}{a^3} \sinh(ax) + \frac{1}{2} c_1 x^2 + c_4 x + c_8 \right] dx$$

$$y' = \frac{1}{a^4} \cosh(ax) + c_9 + \frac{1}{6} c_1 x^3 + c_{10} + \frac{1}{2} c_4 x^2 + c_{11} + c_8 x + c_{12}$$

$$y' = \frac{1}{a^4} \cosh(ax) + \frac{1}{6} c_1 x^3 + \frac{1}{4} c_4 x^2 + c_9 x + c_{13} = \frac{dy}{dx}$$

$$\int dy = \int \left[ \frac{1}{a^4} \cosh(ax) + \frac{1}{6} c_1 x^3 + \frac{1}{4} c_4 x^2 + c_9 x + c_{13} \right] dx$$

$$y = \frac{1}{a^5} \sinh(ax) + c_{14} + \frac{1}{24} c_1 x^4 + c_{15} + \frac{1}{12} c_4 x^3 + c_{16} + \frac{1}{2} c_9 x^2 + c_{17} + c_{13} x + c_{18}$$

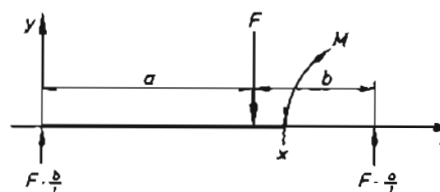
$$y = \frac{1}{a^5} \cosh(ax) + \frac{1}{24} c_1 x^4 + \frac{1}{12} c_4 x^3 + \frac{1}{2} c_9 x^2 + c_{13} x + k$$

د مومنتو ټاڪلو لپاره بايد ورشوگا-

نی یا ساحی  $0 \leq x \leq a$  او  $a \leq x \leq a+b=1$

توپیر شي

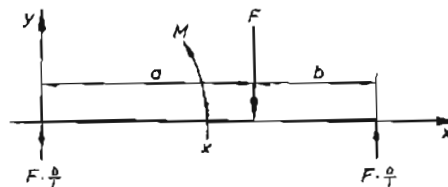
1. Bereich:  $0 \leq x \leq a$  ورشو



$$M - F \cdot \frac{b}{l} \cdot x = 0$$

$$M = F \cdot \frac{b}{l} \cdot x \quad \text{für } 0 \leq x \leq a$$



2. Bereich:  $a \leq x \leq a+b=l$ 

$$M - F \cdot \frac{a}{l} \cdot (l-x) = 0$$

$$M = F \cdot \frac{a}{l} (l-x) \quad \text{für } a \leq x \leq l$$

د دې دواړو هریوه ورشو یا  
ساحولپاره دې کرونلاین وټاکل  
شي، چی د  $x=a$  لپاره باید  
بوځاي ولویږي.

د ورشو یا تعریفیږي  $0 < x < a$ لپاره د کرونلاین  $y_1$  ټاکنه

$$y_1'' = -\frac{M}{E \cdot I}$$

$$\frac{dy_1'}{dx} = -\frac{F \cdot \frac{b}{l} \cdot x}{E \cdot I}$$

$$\int dy_1' = -\frac{F \cdot b}{l \cdot E \cdot I} \int x dx$$

$$y_1' = -\frac{F \cdot b}{2lEI} x^2 + c_1$$

$$y_1 = \int \left( -\frac{F \cdot b}{2lEI} x^2 + c_1 \right) dx$$

$$= -\frac{F \cdot b}{6lEI} x^3 + c_1 \cdot x + c_2$$

د  $x=0$  لپاره کرون 0 دی

$$y_1(0) = 0 - c_2 = 0$$

$$y_1 = -\frac{F \cdot b}{6lEI} x^3 + c_1 \cdot x$$

د ورشو یا تعریفیږي  $0 < x < a$ لپاره د کرونلاین  $y_2$  ټاکنه:

$$y_2'' = -\frac{M}{E \cdot I}$$

Substitution: بدھونا

$$z = l - x \Rightarrow dx = -dz$$

ثابتی  $c_4$  د غاړه بارزېست  $y_2(l) = 0$

څخه ټاکل کيږي

په فنکشنونو  $y_1$  او  $y_2$  رامنځ ته شوي

ثابتي  $c_1$  او  $c_2$  داسی وټاکل شي، چې

دواړه فنکشنونه په  $x=a$  کی یوځای

پریوځي، دا په دې

صافا، چې باور لري

$$y_1(a) = y_2(a)$$

$$y_1'(a) = y_2'(a)$$

دا ثابتي  $c_1$  او  $c_2$  په  $y_1$  او  $y_2$

کی گینول کيږي

$$\frac{dy_2'}{dx} = -\frac{F \cdot a}{EI} (l-x)$$

$$\int dy_2' = -\frac{F \cdot a}{EI} \int (l-x) dx$$

$$= \frac{F \cdot a}{EI} \int z dz$$

$$y_2' = \frac{F \cdot a}{2EI} z^2 + c_3$$

$$\int dy_2 = -\int \left( \frac{F \cdot a}{2EI} z^2 + c_3 \right) dz$$

$$y_2 = -\frac{F \cdot a}{6EI} z^3 - c_3 \cdot z + c_4$$

$$= -\frac{F \cdot a}{6EI} (l-x)^3 - c_3(l-x) + c_4$$

$$y_2(l) = c_4 \quad c_4 = 0$$

$$y_2 = -\frac{F \cdot a}{6EI} (l-x)^3 - c_3(l-x)$$

$$y_1(a) = y_2(a)$$

$$-\frac{Fba^3}{6EI} + c_1 \cdot a = -\frac{Fab^3}{6EI} - c_3 \cdot b$$

$$y_1'(a) = y_2'(a)$$

$$-\frac{Fba^2}{2EI} + c_1 = +\frac{Fab^2}{2EI} + c_3$$

$$c_1 = \frac{Fab(a+2b)}{6EI}$$

$$c_3 = \frac{-Fab(2a+b)}{6EI}$$

$$y_1 = -\frac{F \cdot b}{6EI} x^3 + \frac{Fab(a+2b)}{6EI} x$$

$$y_2 = -\frac{F \cdot a}{6EI} (l-x)^3 + \frac{Fab(b+2a)}{6EI} (l-x)$$

رایوخایون :

ماکسیمالکبرونه کیدیشی د  $y_1$  یا  $y_2$  ورشو کی داسی پرته وی، چی دفرنخیالییدی شی.

د  $b < a$  له امله لاسته راخی

$$\sqrt{\frac{a}{3}(a+2b)} < \sqrt{\frac{a}{3}(a+2a)} = a.$$

دا په دې ماناچی  $x_m < a$  په  $x_m$  کی ماکسیمالکبرون د  $y_1$  ورشو کی پروت دی، چی نور  $y_2$  کی څیرنی ته باید اړ نه دی

$$y = \begin{cases} \frac{Fbx}{6lEI} [a(a+2b) - x^2] & \text{für } 0 \leq x \leq a \\ \frac{Fa(l-x)}{6lEI} [b(b+2a) - (l-x)^2] & \text{für } a \leq x \leq l \end{cases}$$

$$y'_1 = \frac{Fb}{6lEI} [a(a+2b) - 3x^2]$$

$$y'_1 = 0$$

$$x_m^2 = \frac{a}{3}(a+2b)$$

$$x_{m1,2} = \pm \sqrt{\frac{a}{3}(a+2b)}$$

$$x_m = \sqrt{\frac{a}{3}(a+2b)}$$

( $x_m = -\sqrt{\frac{a}{3}(a+2b)} < 0$  ist hier sinnlos.) <sup>معموماً</sup> دلته چی

ماکسیمالکبرون  $y_{max}$

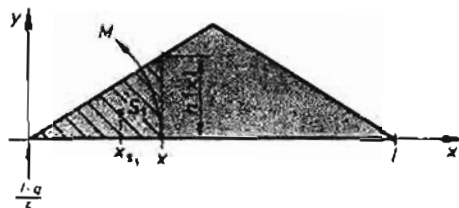
$$y_{max} = y_1(x_m)$$

$$= \frac{Fb\sqrt{a(a+2b)}}{6\sqrt{3}lEI} \left[ a(a+2b) - \frac{a}{3}(a+2b) \right]$$

$$= \frac{Fab(a+2b)\sqrt{a(a+2b)}}{9\sqrt{3}lEI}$$

1. Bereich:  $0 \leq x \leq \frac{l}{2}$

ورشو



$$h(x) = \frac{2q}{l} x$$

۱۴ - ټول بار  $F = (\frac{1}{2}) l \cdot q$  دی داسی چی پروتوزر په A او B هریو کی  $(\frac{1}{4}) l \cdot q$  دی دا کرنی شوی هواره دا بار  $(\frac{1}{2}) h(x) \cdot x$  دی.

د دروندېټکې پروت محور  $x_{S1}$  کېدی  
شي بنسټهندسيز و  $x_{S1} = (2/3)x$   
ته وشميرل شي.

$$0 = M + (x - x_{S1}) \cdot \frac{1}{2} h(x) \cdot x - x \cdot \frac{l \cdot q}{4}$$

$$M = \frac{l \cdot q}{4} x - \left(x - \frac{2}{3}x\right) \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{2q}{l} x \cdot x$$

$$= \frac{l \cdot q}{4} x - \frac{q}{3l} x^2 \quad \text{für } 0 \leq x \leq \frac{l}{2}$$

د کړونلاين  $y_1$  ټاکنه د لاندې

ورشو لپاره  $0 \leq x \leq \frac{l}{2}$ :

$$y_1'' = -\frac{M}{EI}$$

$$\frac{dy_1'}{dx} = -\frac{q}{EI} \left(\frac{l}{4}x - \frac{1}{3l}x^2\right)$$

$$\int dy_1' = -\frac{q}{EI} \int \left(\frac{l}{4}x - \frac{1}{3l}x^2\right) dx$$

$$y_1' = -\frac{q}{EI} \left(\frac{l}{8}x^2 - \frac{1}{12l}x^3 + c_1\right)$$

$$0 = -\frac{q}{EI} \left(\frac{l}{8} \cdot \frac{l^2}{4} - \frac{1}{12l} \cdot \frac{l^3}{16} + c_1\right)$$

$$c_1 = -\frac{l^3}{32} + \frac{l^3}{192}$$

$$= -\frac{5l^3}{192}$$

$$y_1' = -\frac{q}{EI} \left(\frac{l}{8}x^2 - \frac{x^3}{12l} - \frac{5l^3}{192}\right)$$

$$\int dy_1 = \frac{q}{EI} \int \left(\frac{x^3}{12l} - \frac{lx^2}{8} + \frac{5l^3}{192}\right) dx$$

$$y_1 = \frac{q}{EI} \left(\frac{x^4}{60l} - \frac{lx^3}{24} + \frac{5l^3 \cdot x}{192}\right) + c_2$$

$$y_1(0) = \frac{q}{EI} \cdot 0 + c_2 = 0 \Rightarrow c_2 = 0$$

د سيومتري دلائلو له امله  $c_1$   
له لاندې څخه لاس ته راځي

$$x_m = \frac{l}{2} \text{ mit } y_1'\left(\frac{l}{2}\right) = y_2'\left(\frac{l}{2}\right) = 0$$

$$y_1(0) = 0 \Rightarrow c_2$$

د سیومتریکی بارونی یا زور له  
امله کبرونلاین و  $x = 1/2$  ته سیو-  
متری دی. د  $y_2$  لپاره په ورشو  
د  $1/2 \leq x \leq 1$  کی په  $y_1$  کی فقط  $x$   
د  $1-x$  سره بدل کړی.

د  $x_m = 1/2$  لپاره ماکسیمال کبرون  
له  $y_1$  څخه شمیرل کیدی شي.

۱۵ - دې ټوینټی سره د  $x$  لپاره  
درې ورزوگانی باید توپیر شي

د  $0 \leq x \leq a$  لپاره کبرونلاین:  $y_1$

ژی ارزښت:  $y_1(a) = 0 = c_2$

$$y_1 = \frac{qx}{12EI} \left( \frac{x^4}{5l} - \frac{lx^2}{2} + \frac{5l^3}{16} \right)$$

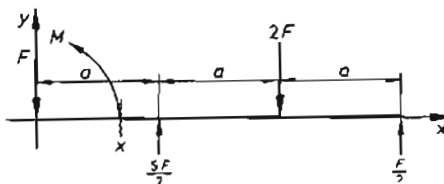
$$\text{für } 0 \leq x \leq \frac{l}{2}$$

$$y = \begin{cases} \frac{qx}{12EI} \left( \frac{x^4}{5l} - \frac{lx^2}{2} + \frac{5l^3}{16} \right) & \text{für } 0 \leq x \leq \frac{l}{2} \\ \frac{q(l-x)}{12EI} \left[ \frac{(l-x)^4}{5l} - \frac{l(l-x)^2}{2} + \frac{5l^3}{16} \right] & \text{für } \frac{l}{2} \leq x \leq l \end{cases}$$

$$y_1\left(\frac{l}{2}\right) = \frac{ql}{24EI} \left( \frac{l^3}{80} - \frac{l^3}{8} + \frac{5l^3}{16} \right)$$

$$y_{\max} = \frac{ql^4}{120EI}$$

۱. Bereich:  $0 \leq x \leq a$  ورشو:



$$0 = M + F \cdot x \Rightarrow M = -F \cdot x$$

$$y_1'' = -\frac{M}{EI}$$

$$= \frac{F}{EI} x$$

$$y_1' = \frac{F}{2EI} x^2 + c_1$$

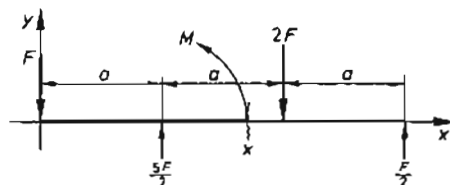
$$y_1 = \frac{F}{6EI} x^3 + c_1 x + c_2$$

$$0 = \frac{Fa^3}{6EI} + c_1 a + c_2$$

$$c_2 = -\frac{Fa^3}{6EI} - c_1 a$$

$$y_1 = \frac{F}{6EI} (x^3 - a^3) + c_1(x - a)$$

2. Bereich:  $a \leq x \leq 2a$  : **وردشو**



$$0 = M - \frac{5F}{2} \cdot (x - a) + F \cdot x$$

$$M = \frac{5F}{2} (x - a) - F \cdot x$$

$$= \frac{3F}{2} x - \frac{5aF}{2}$$

$$= \frac{F}{2} (3x - 5a)$$

$y_2$  د  $a \leq x \leq 2a$  لپاره کېرونلایڼ:

$$y_2' = -\frac{M}{EI}$$

$$= -\frac{F}{2EI} (3x - 5a)$$

$$y_2' = -\frac{F}{2EI} \left( \frac{3}{2} x^2 - 5ax + c_3 \right)$$

$$y_2 = -\frac{F}{2EI} \left( \frac{x^3}{2} - \frac{5a}{2} x^2 + c_3 x + c_4 \right)$$

ژی ارزښت :  $y_2(a) = 0 \Rightarrow c_4$

$$0 = -\frac{F}{2EI} \left( \frac{a^3}{2} - \frac{5a^3}{2} + c_3 a + c_4 \right)$$

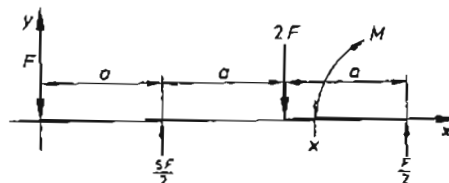
$$c_4 = \frac{5a^3}{2} - \frac{a^3}{2} - c_3 a$$

$$= \frac{4a^3}{2} - c_3 a$$

$$y_2 = -\frac{F}{2EI} \left[ \frac{x^3}{2} - \frac{5a}{2} x^2 + c_3(x - a) + 2a^3 \right]$$

3. Bereich:  $2a \leq x \leq 3a$ 

ورستو



$$0 = M - \frac{F}{2}(3a - x) \Rightarrow M = \frac{F}{2}(3a - x)$$

د  $2a \leq x \leq 3a$  لپاره کپرونلاين  $y_3$ :

$$y_3'' = -\frac{M}{EI}$$

$$= -\frac{F}{2EI}(3a - x)$$

$$y_3' = -\frac{F}{2EI}\left(3ax - \frac{x^2}{2} + c_5\right)$$

$$y_3 = -\frac{F}{2EI}\left(\frac{3a}{2}x^2 - \frac{x^3}{6} + c_5x + c_6\right)$$

$$0 = -\frac{F}{2EI}\left(\frac{27a^3}{2} - \frac{27a^3}{6} + 3ac_5 + c_6\right)$$

$$c_6 = -27a^3\left(\frac{1}{2} - \frac{1}{6}\right) - 3ac_5$$

$$= -9a^3 - 3ac_5$$

$$y_3 = -\frac{F}{2EI}\left[\frac{3a}{2}x^2 - \frac{x^3}{6} + c_5(x - 3a) - 9a^3\right]$$

د  $c_5$  او  $c_3$  ټاکه:

$$\text{شرطونه: } y_2(2a) = y_3(2a)$$

$$y_2'(2a) = y_3'(2a)$$

$$y_2(2a) = -\frac{F}{2EI}[4a^3 - 10a^3 + ac_3 + 2a^3]$$

$$= -\frac{F}{2EI}[ac_3 - 4a^3]$$

$$y_3(2a) = -\frac{F}{2EI}\left[6a^3 - \frac{4}{3}a^3 - ac_5 - 9a^3\right]$$

$$\text{ژي ارزښت: } y_3(3a) = 0 \Rightarrow c_6$$

دا په فنکشنونو  $y_3, y_2, y_1$  کې لا  
دنده ثابتې  $c_5, c_3, c_1$  باید دې  
دري فنکشنونو رابوځایوونې له  
لارې وټاکل شي

مساوات يا برابران I

مساوات يا برابران II  
د مساواتو I او II څخه  $c_3$  او  $c_3$   
ساده راپيدا كيږي

ثابته  $c_1$  د  $y_1'(a) = y_2'(a)$  اړيکو  
څخه شميرل كيږي

$$= -\frac{F}{2EI} \left[ -\frac{13a^3}{3} - ac_3 \right]$$

$$y_2(2a) = y_3(2a)$$

$$-\frac{F}{2EI} [ac_3 - 4a^3] = -\frac{F}{2EI} \left[ -\frac{13a^3}{3} - ac_3 \right]$$

$$c_3 - 4a^2 = -\frac{13a^2}{3} - c_3$$

$$I: \quad c_3 + c_3 = -\frac{1}{3}a^2$$

$$y_2'(2a) = -\frac{F}{2EI} (6a^2 - 10a^2 + c_3)$$

$$= -\frac{F}{2EI} (c_3 - 4a^2)$$

$$y_3'(2a) = -\frac{F}{2EI} (6a^2 - 2a^2 + c_3)$$

$$= -\frac{F}{2EI} (4a^2 + c_3)$$

$$y_2'(2a) = y_3'(2a)$$

$$-\frac{F}{2EI} (c_3 - 4a^2) = -\frac{F}{2EI} (4a^2 + c_3)$$

$$c_3 - 4a^2 = 4a^2 + c_3$$

$$II: \quad c_3 - c_3 = 8a^2$$

$$I + II: \quad 2c_3 = -\frac{1}{3}a^2 + 8a^2 \Rightarrow c_3 = \frac{23}{6}a^2$$

$$I - II: \quad 2c_3 = -\frac{1}{3}a^2 - 8a^2 \Rightarrow c_3 = -\frac{25}{6}a^2$$

د  $c_4$  ټاکنه

$$y_1'(a) = \frac{Fa^2}{2EI} + c_1$$

$$y_2'(a) = -\frac{F}{2EI} \left( \frac{3a^2}{2} - 5a^2 + \frac{23a^2}{6} \right)$$



$$\begin{aligned}
 y_2'(a) &= -\frac{Fa^2}{6EI} \\
 y_1'(a) &= y_2'(a) \\
 \frac{Fa^2}{2EI} + c_1 &= -\frac{Fa^2}{6EI} \Rightarrow c_1 = -\frac{2Fa^2}{3EI}
 \end{aligned}$$

په بنده بڼه کې د ټولو درې ورشوگانو یا ساحو انځورونه:

$$y = \begin{cases} \frac{F}{6EI} (x^3 - 4a^2x + 3a^3) & \text{für } 0 \leq x \leq a \\ \frac{-F}{12EI} (3x^3 - 15ax^2 + 23a^2x - 11a^3) & \text{für } a \leq x \leq 2a \\ \frac{F}{12EI} (x^3 - 9ax^2 + 25a^2x - 21a^3) & \text{für } 2a \leq x \leq 3a \end{cases}$$

د ماکسیمال راډیونی ټاکلو لپاره باید  $y_1'$ ,  $y_2'$  او  $y_3'$  جوړ شي.

هم  $x_1$  او هم  $x_2$  د ورشو  $0 \leq x \leq a$  څخه د باندې پراته دي، چې له دې امله د ماکسیمال راډیون لپاره په پوښتنه کې نه راځي په ورشو  $0 \leq x \leq a$  کې کیدی شي ماکسیمال- لږیون یواځې په ژی ارزښت  $x_{m1} = 0$  کې رامنځ ته شي.

$$y_1' = \frac{F}{6EI} (3x^2 - 4a^2)$$

$$y_1' = 0 \Rightarrow 3x^2 - 4a^2 = 0$$

$$x_{1,2} = \pm a \sqrt{\frac{4}{3}}$$

$$y_1(0) = y_1(x_{m1}) = y_{\max 1}$$

$$y_{\max 1} = \frac{Fa^3}{2EI}$$

$$y_2' = -\frac{F}{12EI} (9x^2 - 30ax + 23a^2)$$

$$y_2' = 0 \Rightarrow 9x^2 - 30ax + 23a^2 = 0$$

$$x^2 - \frac{10}{3}ax + \frac{23}{9}a^2 = 0$$

$$x_{1,2} = \frac{5}{3}a \pm \sqrt{\frac{25}{9}a^2 - \frac{23}{9}a^2}$$

$$x_1 = \frac{5}{3}a + \frac{\sqrt{2}}{3}a > 2a$$

دا پورته ارزښت نور د  $y_1$  باورور شو  
 چې له  $a \leq x \leq 2a$  کی نه دی پروت،  
 دې امله یواځ د  $x_2$  لپاره ماکسیمال  
 راکړون مو مخ ته پریوتی شي.

پام دې وي، چې دا راکړون د  
 $-y$  محور په مثبت- یا زیاتونلور  
 رامنځ ته کیږي (دا په دې مانا، چې  
 تراوسه پاس یا پورته پروت دی)،  
 ځکه چې په دې کوارډینات سیستم  
 کی زور  $F$  کمون (تفریق) نڅښه لري.

د  $x_1$  - ارزښت نور د  $y_3$  باورور شو  
 کی نه دی پروت، نو ځکه یواځي

$$x_{1,2} = \frac{5}{3}a \pm \frac{\sqrt{2}}{3}a$$

دلته پامور نه دی.  $x_1 = \frac{5}{3}a + \frac{\sqrt{2}}{3}a > 2a$

$$x_{m_2} = \frac{a}{3}(5 - \sqrt{2})$$

$$y_{\max_2} = y_2(x_{m_2})$$

$$\begin{aligned} &= \frac{-F}{12EI} \left[ \frac{a^3}{9} (5 - \sqrt{2})^3 - \frac{5a^3}{3} (5 - \sqrt{2})^2 + \right. \\ &\quad \left. + \frac{23a^3}{3} (5 - \sqrt{2}) - 11a^3 \right] \\ &= \frac{-F}{12EI} \left[ \frac{a^3}{9} (155 - 77\sqrt{2}) - \frac{5a^3}{3} (27 - 10\sqrt{2}) \right. \\ &\quad \left. + \frac{23a^3}{3} (5 - \sqrt{2}) - 11a^3 \right] \\ &= -\frac{Fa^3}{108EI} [155 - 77\sqrt{2} - 405 + 150\sqrt{2} + \\ &\quad + 345 - 69\sqrt{2} - 99] \end{aligned}$$

$$y_{\max_2} = -\frac{Fa^3}{108EI} [-4 + 4\sqrt{2}]$$

$$= -\frac{Fa^3}{27EI} (\sqrt{2} - 1)$$

$$y_3' = \frac{F}{12EI} (3x^2 - 18ax + 25a^2)$$

$$y_3' = 0 \Rightarrow 3x^2 - 18ax + 25a^2 = 0$$

$$x^2 - 6ax + \frac{25}{3}a^2 = 0$$

$$x_{1,2} = 3a \pm \sqrt{9a^2 - \frac{25}{3}a^2}$$

$$= 3a \pm a\sqrt{\frac{2}{3}}$$

دلته پامور نه دی  $x_1 = 3a + a\sqrt{\frac{2}{3}} > 3a$

د  $x_2$  لپاره ماکسیمال راکړون  
موجود کیدی شي

$$x_{m_3} = a \left( 3 - \sqrt{\frac{2}{3}} \right)$$

$$y_{\max_3} = y_3(x_{m_3})$$

$$= \frac{F}{12EI} \left[ a^3 \left( 3 - \sqrt{\frac{2}{3}} \right)^3 - 9a^3 \left( 3 - \sqrt{\frac{2}{3}} \right)^2 + 25a^3 \left( 3 - \sqrt{\frac{2}{3}} \right) - 21a^3 \right]$$

$$= \frac{Fa^3}{12EI} \left[ 33 - \frac{83}{3} \sqrt{\frac{2}{3}} - 9 \left( \frac{29}{3} - 6 \sqrt{\frac{2}{3}} \right) + 25 \left( 3 - \sqrt{\frac{2}{3}} \right) - 21 \right]$$

$$= \frac{Fa^3}{12EI} \left[ 33 - \frac{83}{3} \sqrt{\frac{2}{3}} - 87 + 54 \sqrt{\frac{2}{3}} + 75 - 25 \sqrt{\frac{2}{3}} - 21 \right]$$

$$= \frac{Fa^3}{12EI} \cdot \frac{4}{3} \sqrt{\frac{2}{3}}$$

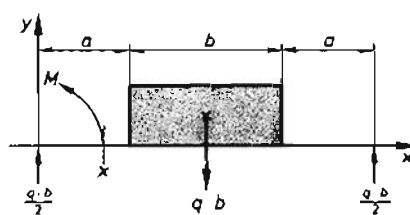
$$= \frac{Fa^3}{9EI} \sqrt{\frac{2}{3}}$$

۱۶. د  $x$  لپاره درې ورشوګانې  
توییر کیدی شي.

$$l = 2a + b$$

د  $0 \leq x \leq a$  لپاره کیرولاین:  $y_1$

نعمې نغږ (ورشو): 1. Bereich:  $0 \leq x \leq a$



$$0 = M - \frac{q \cdot b}{2} x \Rightarrow M = \frac{q \cdot b}{2} x$$

$$y_1'' = -\frac{M}{E \cdot I}$$

$$= -\frac{qb}{2EI} x$$

اثری ارزینت:  $y_1(0)=0 \Rightarrow c_2$

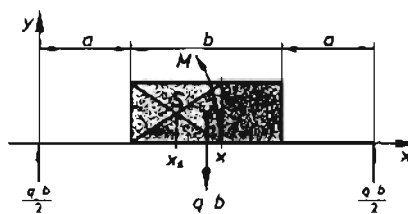
$$y_1' = -\frac{qb}{4EI}x^2 + c_1$$

$$y_1 = -\frac{qb}{12EI}x^3 + c_1x + c_2$$

$$0 = -0 + 0 + c_2 \Rightarrow c_2 = 0$$

$$y_1 = -\frac{qb}{12EI}x^3 + c_1x$$

2. Bereich:  $a \leq x \leq a+b$  **وریشو**



$$x_s = \frac{x+a}{2}$$

$$0 = M + q(x-a) \cdot (x-x_s) - \frac{qb}{2}x$$

$$M = \frac{qb}{2}x - q(x-a) \cdot \frac{x-a}{2}$$

$$= \frac{qb}{2}x - \frac{q}{2}(x-a)^2$$

$$= \frac{q}{2}[bx - (x-a)^2]$$

$$= \frac{q}{2}[bx - x^2 + 2ax - a^2]$$

$$= \frac{q}{2}[-x^2 + x(2a+b) - a^2]$$

$x_2$ :  $a \leq x \leq a+b$  لپاره کپرونلاین

$$y_2' = -\frac{M}{EI}$$

$$= -\frac{q}{2EI}[-x^2 + x(2a+b) - a^2]$$

$$= \frac{q}{2EI}[x^2 - x(2a+b) + a^2]$$

$$y_2 = \frac{q}{2EI} \left[ \frac{x^3}{3} - \frac{x^2}{2}(2a+b) + a^2x + c_3 \right]$$

د سيومتري بارويشني له امله

$$y_2' \left( a + \frac{b}{2} \right) = 0,$$

باور لري، له كوم سره

چي  $c_3$  ټاڪله كيږي.

$$0 = \frac{q}{2EI} \left[ \frac{(2a+b)^3}{24} - \frac{(2a+b)^3}{8} + \frac{a^2}{2} (2a+b) + c_3 \right]$$

$$c_3 = \frac{2a+b}{24} [-12a^2 + 3(2a+b)^2 - (2a+b)^2]$$

$$= \frac{2a+b}{24} [-12a^2 + 2(2a+b)^2]$$

$$= \frac{2a+b}{24} [-12a^2 + 8a^2 + 8ab + 2b^2]$$

$$= \frac{2a+b}{24} [-4a^2 + 8ab + 2b^2]$$

$$= \frac{1}{12} (2a+b)(b^2 + 4ab - 2a^2)$$

$$= \frac{1}{12} (2ab^2 + 8a^2b - 4a^3 + b^3 + 4ab^2 - 2a^2b)$$

$$= \frac{1}{12} (b^3 + 6ab^2 + 6a^2b - 4a^3)$$

ثابتي  $c_1$  او  $c_4$  بايد له فنكشنونو

$y_1$  او  $y_2$  څخه د يوشانيزشرتونو

$y_1'(a) = y_2'(a)$  او  $y_1(a) = y_2(a)$

له امله وگټل شي.

$$y_2 = \frac{q}{2EI} \left[ \frac{x^4}{12} - \frac{x^3}{6} (2a+b) + \frac{a^2 x^2}{2} + c_3 x + c_4 \right]$$

د  $c_1$  ټاڪنه

$$y_1'(a) = -\frac{qb}{4EI} a^2 + c_1$$

$$y_2'(a) = \frac{q}{2EI} \left[ \frac{a^3}{3} - \frac{a^2}{2} (2a+b) + a^3 + c_3 \right]$$

$$= \frac{q}{2EI} \left[ \frac{a^3}{3} - a^3 - \frac{a^2 b}{2} + a^3 + c_3 \right]$$

$$y_2'(a) = \frac{q}{2EI} \left[ \frac{a^3}{3} - \frac{a^2 b}{2} + \frac{1}{12} (b^3 + 6ab^2 + 6a^2b - 4a^3) \right]$$

$$= \frac{q}{24EI} [4a^3 - 6a^2b + b^3 + 6ab^2 + 6a^2b - 4a^3]$$

$$= \frac{qb^2}{24EI} (b + 6a)$$

$$y_1' = y_2'(a)$$

$$-\frac{qb}{4EI}a^2 + c_1 = \frac{qb^2}{24EI}(b+6a)$$

$$c_1 = \frac{qb}{24EI}(6a^2 + 6ab + b^2)$$

د  $c_4$  ټاکنه !

$$y_1(a) = -\frac{qba^3}{12EI} + \frac{qba}{24EI}(6a^2 + 6ab + b^2)$$

$$= \frac{qab}{24EI}(4a^2 + 6ab + b^2)$$

$$y_2(a) = \frac{q}{2EI} \left[ \frac{a^4}{12} - \frac{a^3}{6}(2a+b) + \frac{a^4}{2} + c_3a + c_4 \right]$$

$$= \frac{q}{24EI} [a^4 - 4a^4 - 2a^3b + 6a^4 + 12ac_3 + 12c_4]$$

$$= \frac{q}{24EI} [3a^4 - 2a^3b + ab^3 + 6a^2b^2 + 6a^3b - 4a^4 + 12c_4]$$

$$= \frac{q}{24EI} [-a^4 + 4a^3b + 6a^2b^2 + ab^3 + 12c_4]$$

$$y_1(a) = y_2(a)$$

$$ab(4a^2 + 6ab + b^2) = -a^4 + 4a^3b + 6a^2b^2 + ab^3 +$$

$$4a^3b + 6a^2b^2 + ab^3 = -a^4 + 4a^3b + 6a^2b^2 + ab^3 +$$

$$0 = -a^4 + 12c_4$$

$$c_4 = \frac{a^4}{12}$$

(=)

د دې ورشو لپاره کیدی شي کیرونلاین  $y_3$  له  $y_1$  څخه ساده وشمیرل شي، ځکه چی دا د سیومتري دروندوالي یا بارونی له امله و  $x = l/2 = (1/2)(2a+b)$  ته سیومتري دي.

3. Bereich:  $a+b \leq x \leq l$

ورښتو

$$y_1 = \frac{qbx}{24EI}(6a^2 + 6ab + b^2 - 2x^2)$$

$$x: \triangleright l-x$$

$$y_3 = \frac{qb(l-x)}{24EI} [6a^2 + 6ab + b^2 - 2(l-x)^2]$$

د ټولو درې ورشوگان په رابندفورم کې د گېرونلاين انځورونه

$$y = \begin{cases} \frac{qbx}{24EI} (6a^2 + 6ab + b^2 - 2x^2) & \text{für } 0 \leq x \leq a \\ \frac{q}{24EI} [x^4 - 2x^3(2a+b) + 6a^2x^2 + x(b^3 + 6ab^2 + 6a^2b - 4a^3) + a^4] & \text{für } a \leq x \leq a+b \\ \frac{qb(l-x)}{24EI} [6a^2 + 6ab + b^2 - 2(l-x)^2] & \text{für } a+b \leq x \leq l \end{cases}$$

د سيومتريکي بارویشني له امله ماکسیمال راکړونه په لاندې کې پرته ده

$$x_m = \frac{l}{2} = \frac{1}{2}(2a+b).$$

$$\begin{aligned} y_{\text{max}} &= y_2(x_m) = y_2\left(\frac{l}{2}\right) \\ &= \frac{q}{24EI} \left[ \frac{1}{16} (2a+b)^4 - \frac{1}{4} (2a+b)^4 + \frac{3}{2} a^2 (2a+b)^2 + \right. \\ &\quad \left. + \frac{1}{2} (2a+b) (b^3 + 6ab^2 + 6a^2b - 4a^3) + a^4 \right] \\ &= \frac{q}{384EI} [(2a+b)^4 - 4(2a+b)^4 + 24(2a+b)^2 a^2 + \\ &\quad + 8(2a+b) (b^3 + 6ab^2 + 6a^2b - 4a^3) + 16a^4] \\ &= \frac{q}{384EI} [-3(16a^4 + 32a^3b + 24a^2b^2 + 8ab^3 + b^4) + 24a^2(4a^2 + 4ab + b^2) + \\ &\quad + 8(2a+b) (b^3 + 6ab^2 + 6a^2b - 4a^3) + 16a^4] \\ &= \frac{q}{384EI} [-48a^4 - 96a^3b - 72a^2b^2 - 24ab^3 - 3b^4 + 96a^4 + 96a^3b + 24a^2b^2 + \\ &\quad + 16ab^3 + 96a^2b^2 + 96a^3b - 64a^4 + 8b^4 + 48ab^3 + 48a^2b^2 - 32a^3b + 16a^4] \\ &= \frac{q}{384EI} [64a^3b + 96a^2b^2 + 40ab^3 + 5b^4] \\ &= \frac{qb}{384EI} (64a^3 + 96a^2b + 40ab^2 + 5b^3) \end{aligned}$$

17.

$$x_s = \frac{l+x}{2}$$

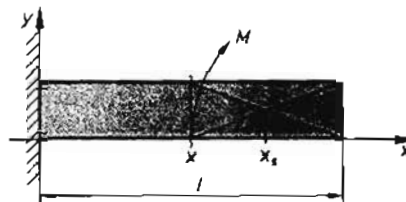
Substitution: بدلون

$$z = l-x \Rightarrow dx = -dz$$

رئی ارزبیت:  $y'(0) = 0 \Rightarrow c_1$ 

بدلون ( سبستیچیوشن )

$$z = l-x \Rightarrow dx = -dz$$



$$0 = M + q(l-x) \cdot (x_1 - x)$$

$$= M + q(l-x) \cdot \frac{l-x}{2}$$

$$= M + \frac{q}{2} (l-x)^2$$

$$M = -\frac{q}{2} (l-x)^2$$

$$y'' = \frac{M}{EI}$$

$$= \frac{q}{2EI} (l-x)^2$$

$$y' = \frac{q}{2EI} \int (l-x)^2 dx$$

$$= -\frac{q}{2EI} \int z^2 dz$$

$$= -\frac{q}{6EI} z^3 + c_1$$

$$= -\frac{q}{6EI} (l-x)^3 + c_1$$

$$0 = -\frac{q}{6EI} l^3 + c_1; \quad c_1 = \frac{ql^3}{6EI}$$

$$y' = \frac{q}{6EI} [l^3 - (l-x)^3]$$

$$y = \frac{q}{6EI} \int [l^3 - (l-x)^3] dx$$

$$= -\frac{q}{6EI} \int (l^3 - z^3) dz$$

$$= -\frac{q}{6EI} \left( l^3 \cdot z - \frac{z^4}{4} + c_2 \right)$$



زى ارزښت

Randwert:  $y(0)=0 \Rightarrow c_2$

ماکسیماراگرون په زى ارزښت

$z=1$  کى رامنځ ته کيږي.

۱۸. د  $x$  لپاره دې بيا درې

ورشوگانى توپير شي.

$y_1$ : د  $0 \leq x \leq a$  لپاره کرونلاين

زى ارزښت

Randwert:  $y_1(a)=0 \Rightarrow c_2$

$$y = -\frac{q}{6EI} \left[ (l-x)^3 - \frac{1}{4}(l-x)^4 + c_2 \right]$$

$$0 = -\frac{q}{6EI} \left[ l^3 - \frac{1}{4}l^4 + c_2 \right]$$

$$0 = l^3 - \frac{1}{4}l^4 + c_2; \quad c_2 = -\frac{3}{4}l^4$$

$$y = -\frac{q}{6EI} \left[ (l-x)^3 - \frac{1}{4}(l-x)^4 - \frac{3}{4}l^4 \right]$$

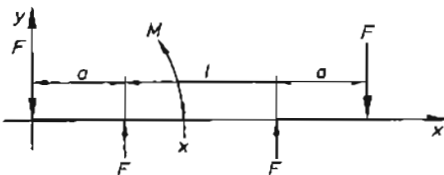
$$= \frac{q}{24EI} \left[ (l-x)^4 - 4l^3(l-x) + 3l^4 \right]$$

$$y_{\max} = y(l)$$

$$= \frac{ql^4}{8EI}$$

1. Bereich:  $0 \leq x \leq a$

ورشو



$$0 = M + x \cdot F \Rightarrow M = -x \cdot F$$

$$y_1'' = -\frac{M}{EI}$$

$$= \frac{F}{EI} x$$

$$y_1' = \frac{F}{2EI} x^2 + c_1$$

$$y_1 = \frac{F}{6EI} x^3 + c_1 x + c_2$$

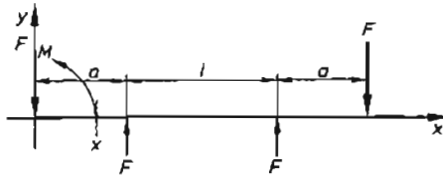
$$0 = \frac{F}{6EI} a^3 + c_1 a + c_2$$

$$c_2 = -\frac{F}{6EI} a^3 - c_1 a$$

$$y_1 = \frac{F}{6EI} (x^3 - a^3) + c_1 (x - a)$$

2. Bereich:  $a \leq x \leq a+l$

وردشو



$y_2$  د لپاره کړونلاين  $0 \leq x \leq a+l$

د سيومتريکي بارویشنی له  
امله باور لري:

$$y_2'(a + \frac{l}{2}) = 0 \Rightarrow c_3$$

زما ارزښت

Randwert:  $y_2(a) = 0 \Rightarrow c_4$

$$0 = M + x \cdot F - (x-a)F$$
$$= M + x \cdot F - x \cdot F + a \cdot F$$

$$M = -aF$$

$$y_2'' = -\frac{M}{EI}$$

$$y_2'' = \frac{aF}{EI}$$

$$y_2' = \frac{aF}{EI} x + c_3$$

$$0 = \frac{aF}{EI} \left( a + \frac{l}{2} \right) + c_3$$

$$c_3 = -\frac{aF}{EI} \left( a + \frac{l}{2} \right)$$

$$y_2' = \frac{aF}{EI} \left[ x - \left( a + \frac{l}{2} \right) \right]$$

$$y_2 = \frac{aF}{EI} \left[ \frac{x^2}{2} - \frac{x}{2} (2a+l) + c_4 \right]$$

$$0 = \frac{aF}{EI} \left[ \frac{a^2}{2} - \frac{a}{2} (2a+l) + c_4 \right]$$

$$0 = \frac{a^2}{2} - a^2 - \frac{al}{2} + c_4$$

$$c_4 = \frac{a^2}{2} + \frac{al}{2}$$

$$= \frac{a}{2} (a+l)$$

$$y_2 = \frac{aF}{2EI} [x^2 - x(2a+l) + a(a+l)]$$

د فنکشن  $y_1$  ثابت  $c_1$  د هومو-  
گینیتی شرتونو  $y'_1(a) = y'_2(a)$   
له لارې پیدا کړي.

$$y'_1(a) = \frac{Fa^2}{2EI} + c_1$$

$$y'_2(a) = \frac{aF}{EI} \left[ a - \left( a + \frac{l}{2} \right) \right]$$

$$= -\frac{aF}{2EI}$$

$$y'_1(a) = y'_2(a)$$

$$\frac{Fa^2}{2EI} + c_1 = -\frac{aF}{2EI}$$

$$c_1 = -\frac{aF}{2EI} (a+l)$$

$$y_1 = \frac{F}{6EI} [x^3 - a^3 - 3a(a+l)(x-a)]$$

د سیومتريکی بارویشنی له امله  
کرونلین  $y_3$  و  $x = a + (1/2)$  ته  
سیومتري دی د کرونلین  $y_1$  سره.  
له دې سره  $y_3$  سملاسی له  $y_1$  څخه  
شمیرل کيږي.

3. Bereich:  $a+l \leq x \leq 2a+l$  **وروستو**

$$y_1 = y_1(x)$$

$$x: \triangleright 2a+l-x$$

$$y_3 = \frac{F}{6EI} [(2a+l-x)^3 - a^3 - 3a(a+l)(a+l-x)]$$

د ټولو درې ورشوگانو لپاره په یو رابند فورم کې د اوبیونو (حلونو) انځورونه

$$y = \begin{cases} \frac{F}{6EI} [x^3 - a^3 - 3a(a+l)(x-a)] & \text{für } 0 \leq x \leq a \\ \frac{aF}{2EI} [x^2 - x(2a+l) + a(a+l)] & \text{für } a \leq x \leq a+l \\ \frac{F}{6EI} [(2a+l-x)^3 - a^3 - 3a(a+l)(a+l-x)] & \text{für } a+l \leq x \leq 2a+l \end{cases}$$

دوه ماکسیمال، مختلف  
راگرونونه رامنځ ته کيږي

$$y_{\max_1} = y(0) = y_{\max_2} = y(2a+l)$$

$$y_{\max_1} = y_1(0)$$

$$= \frac{F}{6EI} [-a^3 - 3a(a+l)(-a)]$$

$$= \frac{F}{6EI} [-a^3 + 3a^3 - 3a^2l]$$

$$19. y'' = \frac{1}{\sqrt{y}}$$

$$y' = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dy} \cdot z$$

د پوښتنکونی څخه لاسته راځي:  
 $y > 0.$

$$c_1 = 2c_1^*$$

Substitution:

$$t = 4\sqrt{y} + c_1 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow dy = \frac{1}{2} \sqrt{y} dt$$

$$= \frac{1}{8} (t - c_1) dt$$

بدلون

$$y_{\max_1} = \frac{Fa^2}{6EI} (2a + 3l) = y_{\max_2}$$

$$y_{\max_3} = y \left( a + \frac{l}{2} \right)$$

$$= y_2 \left( a + \frac{l}{2} \right) = y_2 \left( \frac{2a+l}{2} \right)$$

$$= \frac{aF}{2EI} \left[ \frac{1}{4} (2a+l)^2 - \frac{1}{2} (2a+l)^2 + a(a+l) \right]$$

$$= \frac{aF}{2EI} \left[ -\frac{1}{4} (4a^2 + 4al + l^2) + a^2 + al \right]$$

$$= \frac{aF}{2EI} \left[ -a^2 - al - \frac{l^2}{4} + a^2 + al \right]$$

$$= \underline{\underline{-\frac{al^2 F}{8EI}}}$$

$$\frac{dz}{dy} \cdot z = \frac{1}{\sqrt{y}}$$

$$\int z dz = \int y^{-\frac{1}{2}} dy$$

$$\frac{z^2}{2} = 2y^{\frac{1}{2}} + c_1^* \quad \parallel \cdot 2$$

$$z^2 = 4\sqrt{y} + 2c_1^*$$

$$z = \sqrt{4\sqrt{y} + c_1}$$

$$\int dx = \int \frac{dy}{\sqrt{4\sqrt{y} + c_1}}$$

$$= \frac{1}{8} \int \frac{t - c_1}{\sqrt{t}} dt$$

$$= \frac{1}{8} \int \left( \sqrt{t} - \frac{c_1}{\sqrt{t}} \right) dt$$

$$= \frac{1}{8} \left( \frac{2}{3} t \sqrt{t} - 2c_1 \sqrt{t} \right) + c_2$$

$$20. y'' = a \cdot e^y$$

$$y' = \frac{dy}{dx} = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dy} \cdot z$$

$$c_1 = 2c_1^*$$

Substitution: **بدلون**

$$t^2 = 2ae^y + c_1 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 2t dt = 2ae^y dy$$

$$dy = \frac{t \cdot dt}{ae^y}$$

$$= \frac{2t}{t^2 - c_1} \cdot dt$$

$$\int \frac{dx}{a - x^2} = \frac{1}{\sqrt{a}} \operatorname{Artanh} \frac{x}{\sqrt{a}} + c$$

für  $a > 0$

$$\int \frac{dt}{c_1 - t^2} = \frac{1}{\sqrt{c_1}} \operatorname{Artanh} \frac{t}{\sqrt{c_1}} + c_2$$

$$21. y^4 - y^3 \cdot y'' = 1$$

$$y' = \frac{dy}{dx} = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dy} \cdot z$$

$$x = \frac{\sqrt{t}}{12} (t - 3c_1) + c_2$$

$$= \frac{1}{12} \sqrt{4\sqrt{y} + c_1 (4\sqrt{y} - 2c_1) + c_2}; y > 0$$

$$\frac{dz}{dy} \cdot z = a \cdot e^y$$

$$\int z \cdot dz = a \int e^y dy$$

$$\frac{z^2}{2} = a \cdot e^y + c_1^* \quad || \cdot 2$$

$$z^2 = 2ae^y + c_1$$

$$z = \sqrt{2ae^y + c_1}$$

$$\int dx = \int \frac{dy}{\sqrt{2ae^y + c_1}}$$

$$= \int \frac{1}{t} \cdot \frac{2t}{t^2 - c_1} dt$$

$$= 2 \int \frac{dt}{t^2 - c_1} = -2 \int \frac{dt}{c_1 - t^2}$$

$$x = -2 \frac{1}{\sqrt{c_1}} \operatorname{Artanh} \frac{t}{\sqrt{c_1}} + c_2$$

$$= -\frac{2}{\sqrt{c_1}} \operatorname{Artanh} \sqrt{\frac{2a}{c_1}} e^y + 1 + c_2; c_1 > 0$$

$$y^4 - y^3 \cdot \frac{dz}{dy} \cdot z = 1$$

نیونہ:  $y \neq 0$  پہ  $y^3$  ویشنه

$$y - \frac{dz}{dy} z = y^{-3}$$

$$\int z \cdot dz = \int (y - y^{-3}) dy$$

Substitution: بدلون

$$y^2 = t \Rightarrow dy = \frac{dt}{2y}$$

Substitution: بدلون

$$u = t + c_1 \Rightarrow du = dt$$

$$\int \frac{dx}{\sqrt{x^2 + a^2}} = \ln |x + \sqrt{x^2 + a^2}|$$

$$a^2 > 1 - c_1^2$$

≠

$$22. y'' = \frac{1}{y}$$

$$y' = \frac{dy}{dx} = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dy} \cdot z$$

د پوښتنکونی څخه لاسته راځي:  
 $y \neq 0$ .

$$c_1 = 2c_1^*$$

Substitution:

$$t^2 = \ln y^2 + c_1 \Rightarrow$$

بدلون

$$\frac{z^2}{2} = \frac{y^2}{2} + \frac{y^{-2}}{2} + c_1 \quad \parallel \cdot 2$$

$$z^2 = y^2 + y^{-2} + 2c_1$$

$$z = \sqrt{y^2 + y^{-2} + 2c_1}$$

$$= \frac{1}{y} \sqrt{y^4 + 2c_1 y^2 + 1}$$

$$\int dx = \int \frac{y}{\sqrt{y^4 + 2c_1 y^2 + 1}} dy$$

$$= \frac{1}{2} \int \frac{dt}{\sqrt{t^2 + 2c_1 t + 1}}$$

$$= \frac{1}{2} \int \frac{dt}{\sqrt{(t+c_1)^2 + 1 - c_1^2}}$$

$$= \frac{1}{2} \int \frac{du}{\sqrt{u^2 + 1 - c_1^2}}$$

$$x = \frac{1}{2} \ln \left| u + \sqrt{u^2 + 1 - c_1^2} \right| + c_2$$

$$= \frac{1}{2} \ln \left| t + c_1 + \sqrt{(t+c_1)^2 + 1 - c_1^2} \right| + c_2$$

$$= \frac{1}{2} \ln \left| y^2 + c_1 + \sqrt{y^4 + 2c_1 y^2 + 1} \right| + c_2$$

د  $y \neq 0$  پاره

$$\frac{dz}{dy} \cdot z = \frac{1}{y}$$

$$\int z dz = \int \frac{dy}{y}$$

$$\frac{z^2}{2} = \ln |y| + c_1^* \quad \parallel \cdot 2$$

$$z^2 = 2 \ln |y| + 2c_1^*$$

$$= \ln y^2 + c_1$$

$$z = \sqrt{\ln y^2 + c_1}$$

$$\int dx = \int \frac{dy}{\sqrt{\ln y^2 + c_1}}$$

$$\Rightarrow 2t dt = \frac{2y}{y^2} dy$$

$$dy = y t \cdot dt$$

د دې اینتیگریشن سره ل  
لمرودینی څخه تیریدنه ناشونی ده

$$\int dx = \int \frac{y t \cdot dt}{t}$$

$$= \int y dt$$

$$= \int e^{\frac{t^2 - c_1}{2}} dt$$

$$= e^{-\frac{c_1}{2}} \int e^{\frac{t^2}{2}} dt$$

$$e^x = 1 + x + \frac{x^2}{2!} + \frac{x^3}{3!} + \frac{x^4}{4!} + \dots$$

$$\blacktriangleright x = \frac{t^2}{2}$$

$$e^{\frac{t^2}{2}} = 1 + \frac{t^2}{2} + \frac{t^4}{4 \cdot 2!} + \frac{t^6}{8 \cdot 3!} + \frac{t^8}{16 \cdot 4!} + \dots$$

$$\int e^{\frac{t^2}{2}} dt = c_2 + t + \frac{t^3}{6} + \frac{t^5}{5 \cdot 4 \cdot 2!} +$$

$$+ \frac{t^7}{7 \cdot 8 \cdot 3!} + \frac{t^9}{9 \cdot 16 \cdot 4!} + \dots$$

$$x = e^{-\frac{c_1}{2}} \left[ c_2 + \sqrt{\ln y^2 + c_1} + \frac{(\sqrt{\ln y^2 + c_1})^3}{6} + \frac{(\sqrt{\ln y^2 + c_1})^5}{5 \cdot 4 \cdot 2!} + \frac{(\sqrt{\ln y^2 + c_1})^7}{7 \cdot 8 \cdot 3!} + \dots \right]$$

پاره  $y \neq 0$

23.  $y'' = k^2 \cdot y''$

$$y' = \frac{dy}{dx} = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dy} \cdot z$$

$$c_1 = -3c_1^*$$

۱۴۵

$$y'' = k^2 \cdot \frac{dz}{dy} \cdot z$$

$$\int y'' dy = k^2 \int z dz$$

$$\frac{y^3}{3} = k^2 \cdot \frac{z^2}{2} + c_1^* \quad \parallel \cdot \frac{2}{k^2}$$

$$z^2 = \left( \frac{2}{3} y^3 - 2c_1^* \right) \cdot \frac{1}{k^2}$$

$$= \frac{1}{k^2} \cdot \frac{2}{3} (y^3 - 3c_1^*)$$

$$z = \frac{1}{k} \sqrt{\frac{2}{3} (y^3 + c_1)}$$

$$\int dx = k \sqrt{\frac{3}{2}} \int \frac{dy}{\sqrt{y^3 + c_1}}$$

$$= k \sqrt{\frac{3}{2}} \int \frac{dy}{\sqrt{c_1 \left(1 + \frac{y^3}{c_1}\right)}}$$

$$= k \sqrt{\frac{3}{2c_1}} \int \left(1 + \frac{y^3}{c_1}\right)^{-\frac{1}{2}} dy$$

$$(1+x)^{-\frac{1}{2}} = 1 + \binom{-\frac{1}{2}}{1}x + \binom{-\frac{1}{2}}{2}x^2 + \binom{-\frac{1}{2}}{3}x^3 + \dots$$

$$= 1 - \frac{1}{2}x + \frac{1 \cdot 3}{2 \cdot 4}x^2 - \frac{1 \cdot 3 \cdot 5}{2 \cdot 4 \cdot 6}x^3 + \dots$$

د دې اینٹیگرال شمیرنه یواځې  
د لړۍ ودیزینې له لارې شونې ده.

د  $|x| < 1$  لپاره

$$\frac{y^3}{c_1} = x$$

$$\left(1 + \frac{y^3}{c_1}\right)^{-\frac{1}{2}} = 1 - \frac{1}{2} \frac{y^3}{c_1} + \frac{1 \cdot 3}{2 \cdot 4} \frac{y^6}{c_1^2} - \frac{1 \cdot 3 \cdot 5}{2 \cdot 4 \cdot 6} \frac{y^9}{c_1^3} + \dots$$

د  $|c_1| < 1$  لپاره

$$x = k \sqrt{\frac{3}{2c_1}} \int \left(1 + \frac{y^3}{c_1}\right)^{-\frac{1}{2}} dy$$

$$= k \sqrt{\frac{3}{2c_1}} \left[ c_2 + y - \frac{1}{2} \frac{y^4}{4c_1} + \frac{1 \cdot 3}{2 \cdot 4} \frac{y^7}{7c_1^2} - \frac{1 \cdot 3 \cdot 5}{2 \cdot 4 \cdot 6} \frac{y^{10}}{10c_1^3} + \dots \right]$$

د  $|c_1| < 1$  لپاره

$$x = \sqrt{\frac{3}{2c_1}} \left[ c_2 + y - \frac{1}{2} \frac{y^4}{4c_1} + \frac{1 \cdot 3}{2 \cdot 4} \frac{y^7}{7c_1^2} - \frac{1 \cdot 3 \cdot 5}{2 \cdot 4 \cdot 6} \frac{y^{10}}{10c_1^3} + \dots \right]$$

د  $|c_1| < 1$  لپاره

$$\left| \frac{y^3}{c_1} \right| < 1 \Rightarrow |y^3| < |c_1|$$

=

۲۴.  $y'' = y$

دا دفرنخیالمسارت هغه د مخه تیره  
پوښتنه ۲۳ کی شمیرلی دفرنخیالمسا-  
وات خانگړی حالت دی د  $k = 1$  سره



$$25. y^2 \cdot y'' = a$$

$$y' = \frac{dy}{dx} = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dy} \cdot z$$

$$c_1 = 2c_1^*$$

Substitution: **بدلون**

$$c_1 - \frac{2a}{y} = t^2 \Rightarrow dy = \frac{ty^2}{a} dt$$

ایتیگرال په ټوټه یا پارشل ماتو  
ماتو ټوټه یا تجزیه کیری

د ځلوونو یا ضربونو انډول:

$$\begin{aligned} 1 &= A(\sqrt{c_1+t})(\sqrt{c_1-t})^2 + B(\sqrt{c_1-t})^2 + C(\sqrt{c_1+t})^2(\sqrt{c_1-t}) + D(\sqrt{c_1+t})^2 \\ &= A(c_1-t^2)(\sqrt{c_1-t}) + B(\sqrt{c_1-t})^2 + C(c_1-t^2)(\sqrt{c_1+t}) + D(\sqrt{c_1+t})^2 \\ &= A(c_1\sqrt{c_1} - c_1t - \sqrt{c_1}t^2 + t^3) + B(c_1 - 2\sqrt{c_1}t + t^2) + C(c_1\sqrt{c_1} + c_1t - \sqrt{c_1}t^2 - t^3) + \\ &\quad + D(c_1 + 2\sqrt{c_1}t + t^2) \end{aligned}$$

۱۴۷

$$y^2 \cdot \frac{dz}{dy} \cdot z = a$$

نیونه:  $y \neq 0$  په  $y^2$  ویشنه

$$\int z \cdot dz = a \int \frac{dy}{y^2}$$

$$\frac{z^2}{2} = -\frac{a}{y} + c_1^* \quad || \cdot 2$$

$$z^2 = -\frac{2a}{y} + c_1$$

$$z = \sqrt{c_1 - \frac{2a}{y}}$$

$$\int dx = \int \frac{dy}{\sqrt{c_1 - \frac{2a}{y}}}$$

$$x = \int \frac{1}{t} \cdot \frac{ty^2}{a} dt$$

$$= \frac{1}{a} \int \frac{4a^2}{(c_1 - t^2)^2} dt$$

$$= 4a \int \frac{dt}{[(\sqrt{c_1+t})(\sqrt{c_1-t})]^2}$$

$$= 4a \int \frac{dt}{(\sqrt{c_1+t})^2 \cdot (\sqrt{c_1-t})^2}$$

$$= 4a \int \left[ \frac{A}{\sqrt{c_1+t}} + \frac{B}{(\sqrt{c_1+t})^2} + \frac{C}{\sqrt{c_1-t}} + \frac{D}{(\sqrt{c_1-t})^2} \right] dt$$

$$1 = t^3(A-C) + t^2(-A\sqrt{c_1} + B - C\sqrt{c_1} + D) + t(-Ac_1 - 2B\sqrt{c_1} + Cc_1 + 2D\sqrt{c_1}) + Ac_1\sqrt{c_1} + Bc_1 + Cc_1\sqrt{c_1} + Dc_1$$

$$\text{I: } 0 = A - C \quad \Rightarrow A = C$$

$$\text{II: } 0 = -A\sqrt{c_1} + B - C\sqrt{c_1} + D$$

$$\text{III: } 0 = -Ac_1 - 2B\sqrt{c_1} + Cc_1 + 2D\sqrt{c_1}$$

$$\text{IV: } 1 = Ac_1\sqrt{c_1} + Bc_1 + Cc_1\sqrt{c_1} + Dc_1$$

$$\text{II: } 0 = -2A\sqrt{c_1} + B + D$$

$$\text{III: } 0 = -2B\sqrt{c_1} + 2D\sqrt{c_1} \quad \parallel : 2\sqrt{c_1} \quad \Rightarrow B = D$$

$$\text{IV: } 1 = 2Ac_1\sqrt{c_1} + Bc_1 + Dc_1$$

$$\text{II: } 0 = -2A\sqrt{c_1} + 2B \quad \parallel \cdot c_1 \quad \left. \vphantom{\text{II: } 0 = -2A\sqrt{c_1} + 2B} \right\} +$$

$$\text{IV: } \frac{1 = 2Ac_1\sqrt{c_1} + 2Bc_1}{1 = \frac{4Bc_1}{4Bc_1}} \Rightarrow B = \frac{1}{4c_1} = D$$

$$\text{IV: } 1 = 2Ac_1\sqrt{c_1} + \frac{1}{2} \quad \Rightarrow A = \frac{1}{4c_1\sqrt{c_1}} = C$$

له دې سره x شميرل يوي.

$$\begin{aligned} x &= 4a \int \left[ \frac{1}{4c_1\sqrt{c_1}} \cdot \frac{1}{\sqrt{c_1+t}} + \frac{1}{4c_1} \cdot \frac{1}{(\sqrt{c_1+t})^2} + \frac{1}{4c_1\sqrt{c_1}} \cdot \frac{1}{\sqrt{c_1-t}} + \frac{1}{4c_1} \cdot \frac{1}{(\sqrt{c_1-t})^2} \right] dt \\ &= \frac{a}{c_1} \int \left[ \frac{1}{\sqrt{c_1}} \cdot \frac{1}{\sqrt{c_1+t}} + \frac{1}{(\sqrt{c_1+t})^2} + \frac{1}{\sqrt{c_1}} \cdot \frac{1}{\sqrt{c_1-t}} + \frac{1}{(\sqrt{c_1-t})^2} \right] dt \\ &= \frac{a}{c_1} \left[ \frac{1}{\sqrt{c_1}} \ln |\sqrt{c_1+t}| - \frac{1}{\sqrt{c_1+t}} - \frac{1}{\sqrt{c_1}} \ln |\sqrt{c_1-t}| + \frac{1}{\sqrt{c_1-t}} \right] + c_2 \\ &= \frac{a}{c_1} \left[ \frac{1}{\sqrt{c_1}} \ln \left| \frac{\sqrt{c_1+t}}{\sqrt{c_1-t}} \right| + \frac{2t}{c_1-t^2} \right] + c_2 \\ &= \frac{a}{c_1} \left[ \frac{1}{\sqrt{c_1}} \ln \left| \frac{\sqrt{c_1} + \sqrt{c_1 - \frac{2a}{y}}}{\sqrt{c_1} - \sqrt{c_1 - \frac{2a}{y}}} \right| + \frac{2\sqrt{c_1 - \frac{2a}{y}}}{c_1 - \left(c_1 - \frac{2a}{y}\right)} \right] + c_2 \end{aligned}$$

$$x = \frac{a}{c_1} \left[ \frac{1}{\sqrt{c_1}} \ln \left| \frac{\sqrt{yc_1 + \sqrt{yc_1 - 2a}}}{\sqrt{yc_1 - \sqrt{yc_1 - 2a}}} \right| + \frac{1}{a} \sqrt{y(yc_1 - 2a)} \right] + c_2 \quad \text{für } y \neq 0$$

$$26. y'' = 6y - 4$$

$$y' = \frac{dy}{dx} = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dy} \cdot z$$

$$c_1 = -\frac{4}{9} + \frac{1}{3} c_1^*$$

Substitution: بدلون

$$t = y - \frac{2}{3} \Rightarrow dy = dt$$

$$\int \frac{dx}{\sqrt{x^2 + a^2}} = \ln |x + \sqrt{x^2 + a^2}|$$

$$27. y'' = 1 + y'^2$$

$$y' = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dx}$$

$$\frac{dz}{dy} \cdot z = 6y - 4$$

$$\int z dz = \int (6y - 4) dy$$

$$\frac{z^2}{2} = 3y^2 - 4y + c_1^* \quad \parallel \cdot 2$$

$$z^2 = 6y^2 - 8y + 2c_1^*$$

$$z = \sqrt{6y^2 - 8y + 2c_1^*}$$

$$= \sqrt{6} \sqrt{y^2 - \frac{4}{3}y + \frac{1}{3}c_1^*}$$

$$= \sqrt{6} \sqrt{y^2 - \frac{4}{3}y + \frac{4}{9} - \frac{4}{9} + \frac{1}{3}c_1^*}$$

$$z = \sqrt{6} \sqrt{\left(y - \frac{2}{3}\right)^2 + c_1}$$

$$\int dx = \frac{1}{\sqrt{6}} \int \frac{dy}{\sqrt{\left(y - \frac{2}{3}\right)^2 + c_1}}$$

$$= \frac{\sqrt{6}}{6} \int \frac{dt}{\sqrt{t^2 + c_1}}$$

$$x = \frac{\sqrt{6}}{6} \ln |t + \sqrt{t^2 + c_1}| + c_2$$

$$= \frac{\sqrt{6}}{6} \ln \left| y - \frac{2}{3} + \sqrt{\left(y - \frac{2}{3}\right)^2 + c_1} \right| + c_2$$

$$\frac{dz}{dx} = 1 + z^2$$

$$\int dx = \int \frac{dz}{1 + z^2} \quad \blacktriangleright \quad \text{بنسب ایتیکرال}$$

$$x = \text{Arctan } z + c_1$$

$$\int \frac{-\sin(x-c_1)}{\cos(x-c_1)} dx = \int \frac{f'(x)}{f(x)} dx$$

28.  $y''^2 = 1 + y'^2$

$$y' = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dx}$$

$$\int \frac{dz}{\sqrt{1+z^2}} = \text{Arsinh } z$$

29.  $y'' = e^y$

$$y' = z; \quad y'' = \frac{dz}{dx}$$

Arctan  $z = x - c_1$

$$z = \tan(x - c_1)$$

$$\frac{dy}{dx} = \tan(x - c_1)$$

$$\int dy = \int \tan(x - c_1) dx$$

$$y = - \int \frac{-\sin(x-c_1)}{\cos(x-c_1)} dx$$

$$= \underline{\underline{-\ln |\cos(x-c_1)| + c_2}}$$

$$y'' = \sqrt{1+y'^2}$$

$$\frac{dz}{dx} = \sqrt{1+z^2}$$

$$\int \frac{dz}{\sqrt{1+z^2}} = \int dx$$

Arsinh  $z = x + c_1$

$$z = \sinh(x + c_1)$$

$$y = \int \sinh(x + c_1) dx$$

$$= \underline{\underline{\cosh(x + c_1) + c_2}}$$

$$\frac{dz}{dx} = e^z$$

$$\int e^{-z} dz = \int dx$$

$$- \int e^{-z} dz = - \int dx$$

$$e^{-z} = -x + c_1$$

$$\ln(e^{-z}) = \ln(c_1 - x)$$

$$-z = \ln(c_1 - x)$$

$$y' = -\ln(c_1 - x)$$

سبستیچیوشن

$$c_1 - x = t \Rightarrow dx = -dt$$

پارشل - یا توتنه اینتیگرال

30.  $y'' = y'^3$

$$y' = z; \quad y'' = \frac{dz}{dx}$$

$$c_1 = -c_1^*$$

$$\begin{aligned}
y &= - \int \ln(c_1 - x) dx \\
&= \int \underbrace{\ln t}_{u} \underbrace{dt}_{dv} \\
&= t \cdot \ln t - \int \frac{1}{t} \cdot t dt \\
&= t \cdot \ln t - t + c_2 \\
&= t (\ln t - 1) + c_2 \\
&= \underline{(c_1 - x) [\ln(c_1 - x) - 1] + c_2}
\end{aligned}$$

نهایت زینگولار اویونه :  $y' = 0 \Rightarrow y = a = \text{const.}$

Voraussetzung:  $y' \neq 0$  نیوند

$$\frac{dz}{dx} = z^3$$

$$\int \frac{dz}{z^3} = \int dx$$

$$-\frac{1}{2z^2} = x + c_1^*$$

$$z^2 = -\frac{1}{2(x + c_1^*)}$$

$$= \frac{1}{2(c_1 - x)}$$

$$z = \frac{1}{\pm \sqrt{2(c_1 - x)}}$$

$$y = \pm \frac{1}{\sqrt{2}} \int \frac{dx}{\sqrt{c_1 - x}}$$

$$= \pm \frac{1}{\sqrt{2}} \cdot (-2 \sqrt{c_1 - x}) + c_2$$

$$y = \pm \sqrt{2(c_1 - x)} + c_2$$

$$y = a = \text{const.} = \text{تابته}$$

31.  $y' \cdot y' - 3y''^2 = 0$

$y' = z \Rightarrow y'' = \frac{dz}{dx}$

د  $c_1 = 0$  سره په دې کې  
پارتيکولار او بیونه خوندي ده

32.  $y''' + y''^2 = 0$

$y'' = z \Rightarrow y''' = \frac{dz}{dx}$

$y'^2 - 3y''^2 = 0$

$y'^2 = 3y''^2$

$y' = \pm\sqrt{3}y''$

پارتيکولار او بیونه :  $y' = 0 \Rightarrow y = a = \text{const.}$

نیونه :  $y' = z \neq 0$  ; Voraussetzung:

$z = \pm\sqrt{3} \frac{dz}{dx}$

$\pm\sqrt{3} \int \frac{dz}{z} = \int dx$

$\ln |z| = \pm \frac{1}{\sqrt{3}} x + c_1'$

$e^{\ln|z|} = e^{\pm \frac{1}{\sqrt{3}} x + c_1'} = e^{\pm \frac{1}{\sqrt{3}} x} \cdot \underbrace{e^{c_1'}}_{c_1}$

$z = c_1 \cdot e^{\pm \frac{1}{\sqrt{3}} x}$

$y = c_1 \int e^{\pm \frac{1}{\sqrt{3}} x} \cdot dx$

$y = \underline{\underline{\pm\sqrt{3}c_1 \cdot e^{\pm \frac{1}{\sqrt{3}} x} + c_2}}$

زیگولار زو بیونه :  $y'' = 0 \Rightarrow y' = a$

$y = ax + b$

نیونه :  $y'' = z \neq 0$

$\frac{dz}{dx} + z^2 = 0$

$\frac{dz}{dx} = -z^2$

$-\int \frac{dz}{z^2} = \int dx$

$\frac{1}{z} = x + c_1$

$z = \frac{1}{x + c_1} = y''$

د وړېسى ايتيگريشن لپاره  
دې ارزښتکړنې کيښول شي

د ارزښتکړنېوکارونې سره د دواړو  
چالنتويپرونو لاس ته راوړنې يا  
نتيجه رايوځاي کيږي

33.  $xy'^2 = y$

د اوبستونو يا واريابلو بيلښت  
 $x, dx$  und  $y, dy$

ايتيگريشن

$$\frac{c_1 - c_2}{2} = c$$

$$y' = \int \frac{dx}{x+c_1} \\ = \ln |x+c_1| + c_2$$

1. Fall:  $x+c_1 > 0$

$$y' = \ln(x+c_1) + c_2$$

$$y = \underline{\underline{(x+c_1)[\ln(x+c_1)-1] + c_2x + c_3}}$$

2. Fall:  $x+c_1 < 0$

$$y' = \ln(-x-c_1) + c_2$$

$$y = \underline{\underline{(x+c_1)[\ln(-x-c_1)-1] + c_2x + c_3}}$$

$$y = (x+c_1)[\ln|x+c_1|-1] + c_2x + c_3$$

$$y = ax + b$$

$$(y')^2 = \frac{y}{x}$$

$$y' = \frac{\sqrt{y}}{\sqrt{x}} = \frac{dy}{dx}$$

$$\frac{dx}{\sqrt{x}} = \frac{dy}{\sqrt{y}}$$

$$\int \frac{dx}{\sqrt{x}} = \int \frac{dy}{\sqrt{y}}$$

$$2\sqrt{x} + c_1 = 2\sqrt{y} + c_2$$

$$\sqrt{y} = \sqrt{x} + \frac{c_1 - c_2}{2}$$

$$\sqrt{y} = \sqrt{x} + c$$

$$y = \underline{\underline{x + 2c\sqrt{x} + c^2}}$$

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**